

horitzons nous

- ★ *CENTENARI DE LENIN*
- ★ *Entorn de la revolució científico-tècnica*
- ★ *Sobre l'Opus Dei*
- ★ *Corea: amb el martell en una mà i el
fusell en l'altra*
- ★ *Joan Oliver. Un escriptor, un poeta, un home*

19

PRIMER TRIMESTRE 1970

PUBLICACION TRIMESTRAL

Declarada lícita su publicaci3n en lo relativo a la cultura y la educaci3n, segun dictamen de la Secretarí de Educaci3n Pública, comunicado en Oficio n9 581, de fecha 22 de agosto de 1962.

Corresponsal a França :
Claude Barsotti, 4, Traverse Cas, 13-Marseille (4e), France.
Compte Corrent Postal : C.C.P. 686-60 Marseille.

Sumari

EDITORIALS	1
La significaci3 de Lenin • Una onada de fons.	
CENTENARI DE LENIN	7
Lenin : breu semblan9a biogràfica • Records sobre Lenin, Clara Zetkin Pàgines del Diari, V.I. Lenin • L'organitzaci3 del Partit i la literatura del Partit, V.I. Lenin • La revoluci3 socialista i el dret de les nacions a l'autodeterminaci3 (Tesis), V.I. Lenin • Consideracions sobre la revoluci3 científic-tècnica, Gaspar Aribau .	
EL PENSAMENT I L'ACCIO	37
Lluita solidària-lluita política : una experiència del moviment obrer (segona part), Ignasi Balcells • Algunes notes a l'entorn de l'Opus Dei, Claudi Rocafort • Fullejant la Mem3ria del Fiscal del Tribunal Suprem, C.J.	
HORITZONS DEL MON	55
A Corea el socialisme comença al Paral.lel 38, Gregori López Raimundo .	
LES LLETRES	63
Joan Oliver ; un escriptor, un poeta, un home : « Terol », « L'Amo nou », Pere Quart • Oferiment de l'homenatge a Joan Oliver celebrat a Ripoll, Francesc Vallverdú • Paraules de Joan Oliver preses amb magnet3fon • La nit de Santa Llúcia, una tempesta en un (quasi) desert, Saurí .	
FULLS OBERTS	71
« El capitalisme Monopolista », de P.A. Baran i P.M. Sweezy, A.C. • « Prohibida l'evasi3 », d'Avelí Artis-Gener, Francesc Vallverdú • « Poesia catalana de la guerra d'Espanya », d'Stephen Cartwright, T.P.	
DOCUMENTS	77
A la Junta de Govern de l'il.lustre Col.legi d'Advocats, perquè sigui demanada una Amnistia general • Al poble de Catalunya, Declaraci3 de la Comissi3 Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya • Per una petici3 en defensa de l'ensenyament en català • Pel reconeixement de la personalitat nacional de Catalunya (extracte de la Resoluci3 del C.E. del P.S.U. de C. de gener del 1970).	

LA SIGNIFICACIO DE LENIN

Fa cent anys, el 22 d'abril de 1870, neixia Vladimir Iliitx Ulianov, que havia de ser conegut a tot el món pel nom de « Lenin ». A la vegada revolucionari, pensador i home d'estat, Lenin és l'home que més profundament ha influït sobre la humanitat al segle XX.

La seva obra multifacètica culmina amb la direcció de la primera revolució proletària triomfant i la fundació del primer estat socialista del món. El socialisme, gràcies a Lenin, va deixar de ser una aspiració per a convertir-se en realitat tangible. Els oprimits de la terra van saber que era possible d'enderrocar el règim dels capitalistes i terratinents : el camí de l'emancipació quedava irreversiblement obert.

Naturalment, aquest triomf no hagués estat possible sense que convergissin, sobre unes condicions socials objectives, unes determinades condicions teòriques, polítiques i personals del partit bolxevic, fortament marcat per la personalitat de Lenin. En el seu treball teòric, aquest demostrà una extraordinària perspiciàcia per a copsar els fenòmens concrets a la llum de la interpretació marxista. La seva principal superioritat sobre els altres pensadors marxistes contemporanis era el seu penetrant sentit « pràctic » (que no s'ha de confondre amb pragmàtic) de la teoria. Aquest sentit és el que li va fer comprendre la possibilitat que la revolució socialista esclatés en països endarrerits, amb una alta proporció de població rural, com era la Rússia de primers de segle, i el va portar a propugnar la necessitat de l'aliança de la classe obrera amb els camperols petits i mitjos com a aliança decisiva per la marxa al socialisme. Sense deixar-se paraitzar dintre d'esquemes rígids — a diferència d'altres marxistes amb més pretensions acadèmiques —, Lenin s'adonà que l'extensió del mercat imperialista creava un sistema mundial i arrossegava dins l'òrbita de les modernes contradiccions de classes països essencialment agraris. Aquesta constatació, fonamental per al socialisme com la història ha demostrat, s'inseria dintre d'una teoria general de l'imperialisme que sintetitza les investigacions anteriors (Hobson, Hilferding) i les dóna una amplària i un abast que segueixen vigents fins als nostres dies.

Es possible que la immaduresa de la societat russa de començaments de segle hagi jugat algun paper en la presa de consciència per part de Lenin de la importància del moment subjectiu en el procés revolucionari. Al sí de la socialdemocràcia de l'Europa occidental imperava un esperit objectivista, fatalista, que esperava l'adveniment del socialisme com a resultat de la maduració espontània del capitalisme. En realitat, aquest esperit era en gran

part un producte de la plàcida adaptació dels partits obrers a una època d'estabilització relativa del capitalisme, de desenrotllament relativament pacífic, que ocupà les darreres dècades del segle XIX i la primera del XX. El fruit de tot això fou la degeneració teòrica i política de la socialdemocràcia i la seva incapacitat per afrontar les crisis revolucionàries que finalment varen esclatar. Lenin havia previst aquestes crisis i s'havia adonat de la degeneració de la socialdemocràcia : la seva visió de l'imperialisme com a fase superior del capitalisme es completava, doncs, amb una concepció nova del partit obrer. Segons aquesta concepció, el partit ha d'ésser capaç d'enfrontar-se amb qualsevol eventualitat, amb qualsevol tipus de lluita. Aquesta pot desenrotllar-se i es desenrotlla en diversos fronts : el sindical, el parlamentari, el militar. El partit ha de tenir la suficient agilitat per a adoptar en cada moment oportú el mitjà que més l'apropi de la victòria. Lluita electoral, vagues reivindicatives, insurrecció armada, poden ser fases successives d'un únic procés. El partit que la classe obrera necessita per a dur a terme el seu combat de classe ha d'ésser capaç d'assumir tota la varietat possible de formes d'acció, i per tant cal que estigui centralitzat i disciplinat sota una direcció única. La socialdemocràcia es dividia en fraccions diverses amb diferents orientacions polítiques ; aquesta divisió separava de vegades clarament la « fracció parlamentària » de la « fracció sindical », separació que impedia articular les lluites econòmiques dintre de perspectives polítiques i que convertia els parlamentaris socialistes en vulgars parlamentaris sense suport de les masses en lluita. L'eventualitat de la lluita armada desapareixia de l'horitzó dels partits socialdemòcrates.

Lenin aconseguí primer transformar el partit rus i després de la victòria d'octubre impulsà la creació d'una Tercera Internacional que permetés de reconstituir el moviment obrer sobre bases revolucionàries. La disciplina única de la nova Internacional era un contrapès a les tendències xovinistes i a la traïció a l'internacionalisme proletari de part dels socialdemòcrates, que en la primera guerra mundial interimperialista havien donat preferència als interessos de les respectives burgesies nacionals sobre els del proletariat. L'internacionalisme és un dels principis essencials del leninisme, i és amb ell com per primera vegada es defineix en la pràctica la unitat entre el moviment obrer i el moviment d'emancipació nacional de les colònies i països dependents. L'internacionalisme esdevé, amb Lenin, planetari.

L'experiència revolucionària de 1905 a Rússia feu aparéixer un nou tipus d'organització de la classe obrera que Lenin i els bolxevics generalitzaren : els soviets o consells. Els soviets eren organitzacions obreres de masses però de caràcter no sindical sinó polític. Lenin hi descobrí un element d'articulació de la lluita de masses que permetia d'obrir un front polític extraparlamentari. Al març de 1917, observant el procés revolucionari des de Suïssa, deia : « Al costat d'aquest govern (el govern burgès de Miliukov) (...) ha aparegut un govern obrer, el govern principal, no oficial, encara no desenrotllat, relativament feble, que expressa els interessos del proletariat i de tots els elements pobres de la població de la ciutat i del camp. » Així s'establí una situació caracteritzada per la dualitat de poders que havia de permetre en el moment oportú, quan les forces populars estessin suficientment reforçades, trencar l'equilibri en favor de la classe obrera. Les anàlisis de Lenin sobre els consells i sobre la dualitat de poders són peces importants de l'estratègia revolucionària del moviment comunista.

Quan s'examina el procés de la revolució a Rússia entre febrer i octubre de 1917 no es pot deixar de reconèixer les sorprenents qualitats de Lenin com a estratègia, la seva clarividència i sentit de l'oportunitat. Els altres dirigents bolxevics recorden amb admiració la seva flexibilitat, que en determinats

moments era desconcertant. Anastàs Mikoian explica el seu desconcert davant l'afirmació que feu Lenin abans del juliol sobre la possibilitat d'una transició pacífica cap al socialisme, tot i que sempre havia ensenyat que només era possible de vèncer en la revolució mitjançant la insurrecció armada. Pocs mesos més tard, Lenin hagué de lluitar vigorosament contra la incomprensió de molts altres dirigents que no veien que el moment de la insurrecció havia arribat ja. La seva capacitat d'«anàlisi concreta de la situació concreta» (definició que ell mateix donava de la dialèctica) representa probablement l'exemple més alt d'unificació creadora de la teoria marxista amb la pràctica revolucionària.

Pel seu origen de classe, Lenin era un petit-burgès; però pocs com ell han sabut identificar-se tant amb la causa obrera. El que dona una continuïtat i una conseqüència més grans al seu pensament i a la seva acció és la fidelitat irreprotxable als interessos dels oprimits. La seva vida és l'antitesi de la submissió petit-burguesa als interessos dominants, a l'oportunisme, al desig de fer carrera i de brillar. El seu treball intel·lectual és l'antitesi tant de l'arribisme acadèmic com del «refinament» purista i llibresc tan freqüent en el món intel·lectual.

Lenin no es va deixar paraitzar mai per la por de les conseqüències dels seus actes. Podia haver fet seu l'adagi de Molière: «Odio els cors pusil·lanimes, que de tant preveure les conseqüències de les coses, no gosen emprendre res.» No era home de vacil·lacions. Sabia que davant la brutalitat del capitalisme el proletariat i els oprimits han de saber agafar decididament entre les seves mans el seu destí. La història sanguinària de guerres, de colonització, de feixisme, que el capitalisme ha imposat a la humanitat en aquest segle que ens ha tocat viure, li ha donat la raó. I no és que ell no preveïés la possibilitat de degeneracions en el curs de la construcció del socialisme; precisament els seus escrits dels últims temps estan plens d'advertències contra els defectes que ell veia aparèixer aquí i allà. Però, calia abdicar davant l'exploació? La resposta de tot revolucionari és clara. Lenin la va donar amb les seves paraules i amb els seus actes, i va prevenir que la lluita emancipadora seria llarga i difícil, però no per això menys necessària.

De Lenin hem d'aprendre una altra lliçó: la necessitat d'una lluita permanent d'idees, d'un combat permanent contra les debilitats teòriques i polítiques, contra l'afluixament de la voluntat revolucionària, contra les ambigüetats ideològiques. Lenin era un polemista intransigent quan esbrinava la traïció o l'error; sabia que la polèmica era la força del partit, que la disciplina només podia ser eficaç quan anava acompanyada del contrast de les idees.

Lenin ens ha ensenyat, doncs, moltes coses. Dirigint la revolució russa a la victòria ens ha ensenyat que el socialisme era possible. Amb tota la seva vida d'acció ens ha ensenyat la força que té la voluntat armada d'una convicció i d'una teoria justa. Ens ha donat un model de fidelitat activa a la causa dels oprimits de tots els racons del món. Ens ha ensenyat la difícil harmonia entre la teoria i la pràctica, i a ser exigents en tota cosa. Ens ha facilitat, a milions i milions d'homes, el domini dels nostres propis destins.

UNA ONADA DE FONTS

A l'hora d'escriure aquestes ratlles la premsa informa que, a Madrid, la revista « Cuadernos para el diálogo » ha vist el seu darrer número intervingut per la policia. Les corresponents seqüeles — expedient administratiu, procés, multa — seguiran el seu curs i el senyor Sanchez Bella, opusministre de la Informació i el Turisme, haurà trobat una ocasió més en aquestes darreres setmanes — el diari « Madrid » ha estat, en pocs dies, sancionat dues vegades — de mostrar què hi ha realment darrera els atributs de « jove », « europeïsta », « tecnòcrata » i altres etceteres amb que el Govern Matesa s'auto-adjectiva cara a la galeria.

Les causes de la mesura repressiva : el número en qüestió reuneix sota el genèric « Espanya davant un decenni difícil » articles signats per diverses personalitats de renom en el terreny de la politica..., i pràcticament representatives de tots els colors de l'oposició.

La novetat, és clar, no està en la repressió. « argument » habitual del Ministeri contra les publicacions que gosen parlar de temes « non sanctus », sinó en el fet que la recollida de la revista del senyor Ruiz Jimenez es produeix quan encara estan frescs els impactes de manifestacions unitàries d'oposició tan destacades com el document dels 137 a Madrid, la Declaració d'alternativa democràtica de la Comissió Coordinadora de Forces Politiques de Catalunya, les declaracions conjuntes dels moviments revolucionaris bascs E.T.A., Moviment de sacerdots progressistes i Partit Comunista d'Euzkadi, l'escrit de les forces d'oposició de Sevilla, el document per l'Amnistia amb 889 firmes de Madrid... I, en aquest context, la conjunció en una revista com « Cuadernos para el diálogo » de firmes de signes tan diversos com els que expressen els noms del Conde de Motrico, Simón Sanchez Montero, bisbe Añoveros, José Maria Gil Robles, etc., al peu d'articles que formen sens dubte un expressiu ventall de punts de vista oposats al continuïsmen dictatorial, enclou una evident i significativa càrrega politica.

Si alguna cosa salta a la vista avui són les nombroses convergències que es produeixen en el desenrotllament de l'agitació politica que commou tots els nivells. L'exigència que sigui promulgada una Amnistia general està unint amplíssims sectors ciutadans i ha saltat fins i tot a les planes de la premsa legal mateixa ; no menys unanimitat ha recollit la repulsa contra el projecte de Llei sindical — ahir amb Solis i avui amb el senyor del Ramal... — ; les crítiques a la Llei General d'Educació es multipliquen. I com a motor impulsor el clima originat per l'acció reivindicativa obrera, i molt destacadament per la vaga general de la mineria asturiana (que en aquests dies rebrota), punt de mira durant sis setmanes de l'atenció politica del país i ferment d'actes crítiques públiques envers les autoritats.

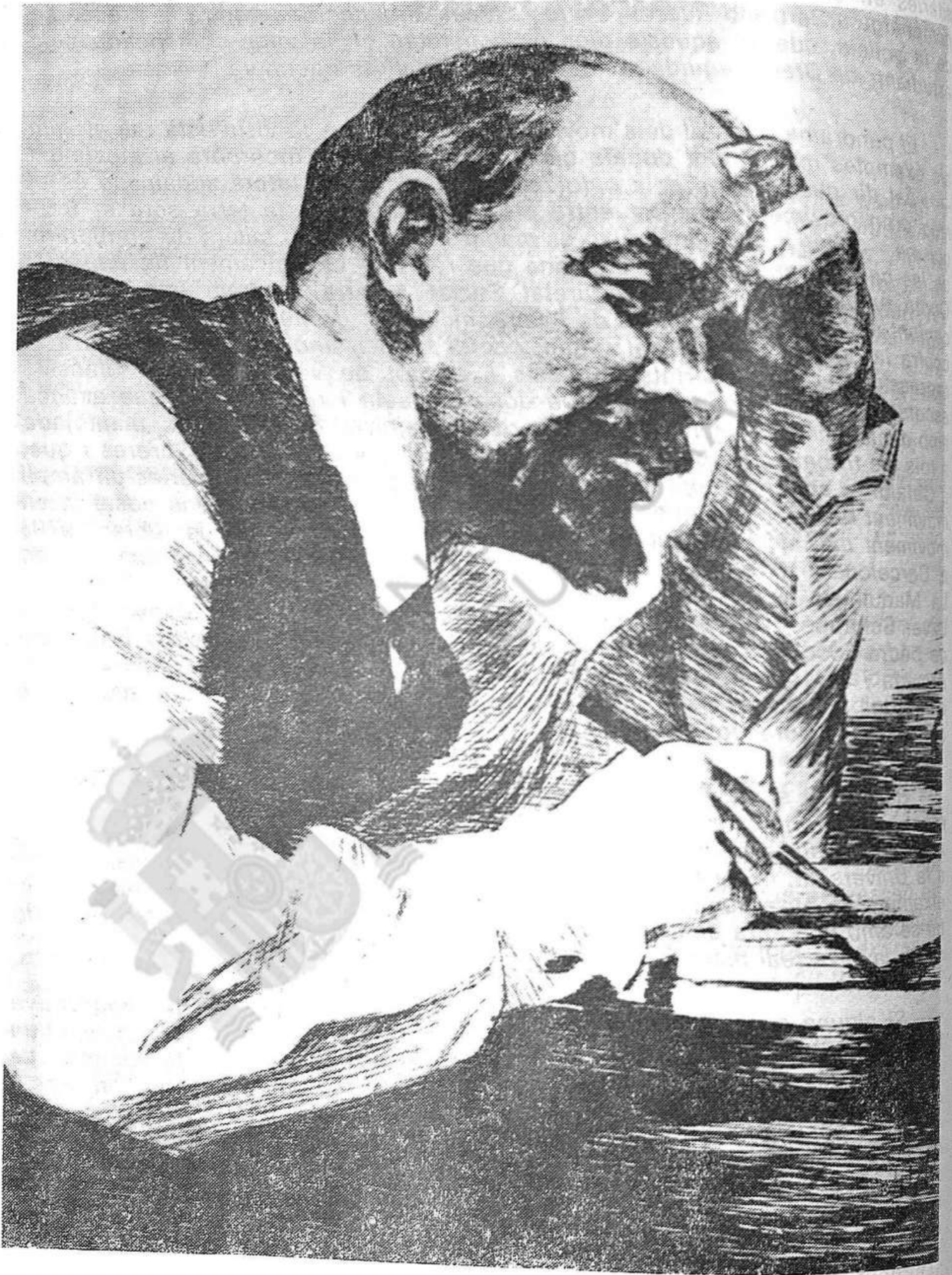
No menys unanimitat en la crítica al continuïsmen promou el clima a la Universitat on els estudiants, lluny d'acotar el cap davant la invasió policiaca

dels centres, davant la repressió i les múltiples coaccions volcades sobre seu, reforcen la lluita i polititzen més i més el moviment. A Barcelona tenim aquestes setmanes notables exemples de la maduresa i combativitat universitàries en els ressonants actes per l'Amnistia, contra la Llei Sindical, en homenatge a Bertrand Russell, en les successives accions contra la presència de la policia, que en aquests dies es concreten en la vaga començada pels estudiants de Dret i seguida solidariament per altres Facultats.

El panorama general dels moviments de masses a la vista està : si afegim als exemples més amunt donats que també el camp s'incorpora al moviment — i cal dir que la vaga dels catorze mil jornalers viticultors andalusos és el més gran moviment registrat entre els treballadors de la terra sota el franquisme — i que a Catalunya això es manifesta a nivell de milers de propietaris de les comarques de Lleida i Girona que refusen enèrgicament de pagar la Quota empresarial de la Seguretat Social Agrària, tindrem una vista de conjunt amb la nota dominant de l'ampli moviment de lluites dels treballadors contra la política salarial del règim, contra la Llei sindical feixista, contra la repressió, per les llibertats sindicals i el dret de vaga, veritable ofensiva ascendent del moviment obrer que dona la paula i obre bretxa, que avança amb decisió cap a l'acció general coordinada a nivell de tot el país, plantejada a tots els treballadors per la Reunió General de les Comissions Obreres i que, a Catalunya concretament, n'està assentant les premises necessàries un ampli moviment d'accions reivindicatives que a principis de febrer havia posat ja en moviment més de cinquanta mil treballadors (« Unidad », 5 de febrer 1970) a Barcelona i el seu cinturó industrial, amb lluites rellevants com les de La Maquinista Terrestre y Marítima, la S.E.A.T., els empleats de Banca, la Laver Schappe, l'A.E.G., a Terrassa (on els treballadors han defensat a cops de pedra l'ocupació de la fàbrica, plantant cara successivament a la Policia Armada i a la Guardia Civil, desfilant després ostensiblement pels carrers, pancartes enlairades i el crit als llavis, sense que les forces policiaques que ocupaven la ciutat fossin llençades interceptar-los)...

Resumint : el Govern Matesa no ha transfós en absolut sang nova a l'esclerosat règim franquista ; ni ha apuntalat les aberrants estructures econòmiques, ni ha disminuït — ben al contrari ! — la tensió social, ni ha portat la calma a la Universitat, ni ha trobat resposta vàlida a res, fora de la repressió, ni ha eixamplat la base social del règim a despit dels esforços inicials per presentar-se amb una cara aperturista, que no ha passat d'ésser careta mal penjada sobre la seva real fesomia dictatorial franquista.

Si alguna cosa s'ha fet i es fa cada dia més evident és la progressiva feblesa del règim ; els fets aporten cada dia noves confirmacions a la repetida afirmació que de la dictadura no pot sortir-ne cap solució de recanvi. La solució està en acular-la, en no donar-li ni un moment de respir, en forçar les seves posicions darreres. D'ací que ressalti cada vegada més agudament la necessitat de la conjunció en un Pacte per la Llibertat de totes les forces, sense excepcions, que desitjen acabar amb el poder de la dictadura de l'oligarquia monopolista, financera i terrinent, la necessitat de l'elaboració d'una ampla alternativa democràtica que obri per als pobles d'Espanya les vies del progrés en la independència i la llibertat.

CENTENARI DE LENIN

LENIN: BREU SEMBLANÇA BIOGRAFICA

Teòric genial, creador del marxisme de l'època de l'imperialisme i de les revolucions proletàries, fundador del Partit Comunista de la U.R.S.S. i del primer Estat socialista del món, Lenin va néixer el 22 d'abril del 1870 a Simbirsk (avui Ulianovsk).

Cursa estudis a la Facultat de Dret de Kazan. Es detingut per la seva participació en el moviment revolucionari estudiant, exclòs de la Universitat i deportat a Kukutxkino, on viu fins a la tardor del 1888 que fou autoritzat a retornar a Kazan.

En aquesta època estudia «*El Capital*» i ingressa en un cercle marxista.

El 1889 es trasllada a Samara. Allí prossegueix l'estudi de les obres de Marx i Engels tot preparant l'examen de Dret, que passa brillantment com a extern a la Universitat de Sant Petersburg (1891). A Samara, Lenin hi organitza el primer cercle marxista. En aquella època, el jove estudiant ja destacava pel seu profund coneixement del marxisme.

El 1893 es muda a Sant Petersburg, on prompte esdevé dirigent reconegut dels marxistes de la capital. El 1894 escriu la seva primera obra important, un veritable manifest dels comunistes russos: «*Qui són els amics del poble i com lluiten contra els social-demòcrates*». Lenin desemmascara els populistes, els falsos «amics del poble» que, de fet, marxen contra el poble; mostra el camí que havia d'emprendre la lluita de la classe obrera, defineix el paper de força revolucionària, d'avantguarda, d'aquesta i determina el paper de la pagesia com a aliada seva.

Deportat a Sibèria el 1897, hi escriu l'opuscle «*Les tasques dels social-demò-*

crates russos» i acaba la gran obra començada a la presó: «*El desenvolupament del capitalisme a Rússia*». Retorna de la deportació a començaments del 1900 i al juliol marxa a l'estranger i funda, a l'exili, «*Iskra*», el primer periòdic polític marxista, revolucionari, per a tota la Rússia.

Al març del 1902 apareix «*Què fer?*», obra que combat en el pla ideològic l'economisme i la «teoria» del culte a l'espontaneïtat, que assenta els fonaments ideològics del partit marxista i denuncia l'oportunisme a escala internacional.

Al II Congrés del Partit Obrer Social-Demòcrata Rus (P.O.S.D.R.) —1903— Lenin assegura la victòria del marxisme revolucionari sobre l'oportunisme. Les reivindicacions de la revolució socialista i de la dictadura del proletariat són incorporades, per primera vegada, al programa d'un partit socialdemòcrata.

En lluita contra els menxevics, Lenin elabora els principis d'organització del partit comunista, d'un partit de nou tipus, alliberat de les lacres dels partits reformistes de la II Internacional. El llibre «*Un pas endavant, dos passos endarrera*», puntualitza els principis d'organització dels bolxevics; per primera vegada en la història del marxisme, Lenin formula la doctrina sobre el partit en tant que organització dirigent del proletariat.

A la vetlla de la revolució del 1905-1907, Lenin funda l'òrgan bolxevic «*Vperiod*», el qual prepara el Partit per a prendre la direcció de la revolució. Retorna a Rússia, crida a la insurrecció armada, a la conquesta de la dictadura revolucionària, democràtica, del proletariat i de la pagesia, i dirigeix la batalla de la classe obrera. En el seu llibre «*Dues tàctiques de la socialdemocràcia en la revolució democrà-*

tica» (1905) assenta les bases de la tàctica revolucionària del partit comunista, estableix una concepció nova de la relació entre revolució burgesa i revolució socialista, concreta el problema de l'hegemonia del proletariat en la revolució democràtica burgesa, de la transformació d'aquesta en revolució socialista. En aquesta obra Lenin no arriba encara a la conclusió de la possibilitat per a la revolució socialista de vencer separatament en un sol país capitalista, però aporta ja elements que permetran d'arribar a aquesta conclusió en el transcurs de la primera guerra mundial.

Després de la desfeta de la revolució, Lenin es veu novament obligat a emigrar a l'estranger (desembre 1907). Durant els anys de reacció, treballa a estrenyer els rengs dels bolxevics, en lluita contra els «liquidadors» que pretenien disoldre el partit clandestí, contra els «otzovistes» que s'oposaven a la utilització dels mitjans legals, contra els trotsquistes, i es dedicà a forjar el partit de nou tipus. L'obra «Materialisme i empiricisme» (1909) fou d'una importància transcendental per a la preparació teòrica d'aquest partit: és la defensa dels principis teòrics —materialisme dialèctic i materialisme històric— en lluita contra l'idealisme de Bogdanov i companyia.

El 1912, a iniciativa dels obrers de Sant Petersburg, fou fundat el diari bolxevic, legal, «Pravda». Lenin es trasllada a Cracòvia per estar més aprop de Rússia i d'allí assumir la direcció del treball revolucionari.

En esclatar la guerra imperialista (1914), és arrestat per la policia austriaca. Deixat en llibertat, passa a residir a Suïssa. En aquest període, Lenin elabora la teoria i la tàctica del partit comunista en les qüestions de la guerra, de la pau i de la revolució: Preconitza la transformació de la guerra imperialista en guerra civil revolucionària, i denuncia, estigmatitza, la perfídia dels dirigents de la II Internacional, partidaris de la «defensa de la pàtria», traïdors al proletariat.

El 1916, en la remarcable obra «L'imperialisme, etapa superior del capitalisme», formula la llei del desenvolupament desigual del capitalisme a l'època de l'imperialisme. En els escrits dels anys 1915-1916, Lenin arriba a la conclusió que la victòria del socialisme en un sol país o en un petit nombre de països és possible, mentre que la victòria simultània del socialisme en tots els països, o en la ma-

joria de països capitalistes alhora, és impossible.

Al febrer del 1917, en ésser enderrocat el tsarisme, Lenin retorna a Rússia. La seva tornada fou un esdeveniment cabdal per al partit i per a la revolució. En les famoses «Tesis d'abril» desenvolupa el programa de lluita per a passar de la revolució democràtica burgesa a la revolució socialista i formula la consigna de «tot el poder als soviets!». Després dels esdeveniments de juliol el Govern provisional ordena la detenció de Lenin i aquest passa a la clandestinitat a fi de seguir dirigint el partit. En aquesta època escriu la cèlebre obra «L'Estat i la revolució», on desenvolupa la doctrina de Marx y Engels sobre la dictadura del proletariat.

En articles i cartes al Comitè Central del Partit i als Comitès de Petrograd i de Moscou, Lenin crida a la insurrecció armada i a la presa del Poder, estableix el pla de la insurrecció. El 7 d'octubre (del vell calendari rus) est traslada clandestinament des de Finlàndia a Petrograd i el 10 d'octubre el Comitè Central aprova la resolució sobre la insurrecció armada proposada per Lenin. En la nit del 25 d'octubre (7 de novembre del calendari europeu) Lenin arriba a l'Institut Smolny i pren la direcció de la revolució començada aquell mateix dia. L'endemà, a la II sessió del Congrés dels Soviets, presenta els històrics projectes de Decrets sobre la pau i sobre la terra. Lenin ocupa la Presidència del Consell de Comissaris del Poble, primer Govern dels obrers i pagesos elegit pel Congrés.

La Revolució proletària triomfa. En condicions extremadament difícils, la classe obrera dels pobles de Rússia, dirigida del Partit Comunista forjat per Lenin i els bolxevics, defensà i salvaguà la jove Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques enfront de la contrarevolució interior i exterior.

Arreu del món, els treballadors revolucionaris es mobilitzen en defensa de la primera revolució proletària triomfant. Lenin s'esforça per agrupar i organitzar els destacaments del proletariat mundial i els seus esforços culminen (1919) en la creació de la III Internacional, la Internacional Comunista.

Acabada la guerra civil, aixafades les intervencions militars estrangeres, Lenin dirigeix el treball de restauració de l'economia nacional, impulsa el pla d'electrificació del país, redacta el famós pla de política econòmica a l'època de la dictadura

del proletariat i dirigeix el pas de la política del comunisme de guerra a la nova política econòmica (N.E.P.).

Lenin mantingué una lluita implacable contra tots els qui minaven la unitat del Partit i la seva combativitat; es preocupà permanentment per estrenyer els rengs del Partit, mostrà com la direcció col·lectiva és el princip suprem de direcció del Partit i recomanà la pràctica incansable de la crítica i l'autocrítica per a trobar i superar els errors. A la primavera del 1920 publica el llibre «*La malaltia infantil de l'esquerrisme en el comunisme*», un magnífic tractat d'estratègia i tàctica del leninisme.

A proposta de Lenin, el X Congrés del P.C.U.S. (1921) aprova les resolucions sobre la unitat del partit. Al març del 1922 escriu l'article «*De la importància del materialisme militant*», on explica magistralment el judici del partit sobre la teoria i la filosofia. El 20 de novembre del 1922, greument malalt, pronuncia a l'Assemblea Plenària del Soviet de Moscou un discurs sobre les qüestions de la política exterior

i interior, que clou amb els històrics mots: «*De la Rússia de la N.E.P. en sortirà la Rússia socialista*». Aquest fou el seu darrer discurs públic.

El 1923, en una sèrie d'articles de gran transcendència, Lenin fa un balanç del treball realitzat i assenyala el camí del desenvolupament posterior de la revolució socialista. Elabora un programa científic per a la construcció socialista, que comprén la industrialització del país, la reforma socialista del camp i la revolució cultural.

Les dures condicions de la seva vida sota el règim tsarista, un treball teòric i pràctic de gran intensitat, les conseqüències de la greu ferida ocasionada per un atemptat, minaren la salut del gran dirigent i escurçaren els seus dies. El 21 de gener del 1924, a les 18 h 50, Lenin morí a Gorki, prop de Moscou. La classe obrera de tot el món ressentí amb dolor la notícia de la seva mort. El poble soviètic estrenyé files entorn del seu dirigent reconegut: el Partit Comunista (bolxevic) el Partit de Lenin.

RECORDS SOBRE LENIN

... Quan va arribar Lenin, nosaltres, tres dones, xerràvem de coses de l'art, de l'ensenyament i l'educació. En aquell precís instant expressava jo la meua admiració i sorpresa davant el titànic treball cultural, únic en el seu gènere, que desplegaven els bolxevics; davant el florir de les forces creadores del país, que s'afanyaven per obrir nous camins a l'art i a l'educació. En parlar d'això, no vaig amagar la meua impressió que podia observar-se, amb bastanta freqüència, molta inseguretat, vagues tanteigs, molts passos experimentals i que, al costat d'apassionades recerques d'un nou contingut, de noves formes i nous camins, en la vida cultural es veia un afany d'« originalitat » artificial i la imitació dels patrons d'occident. Lenin tercerejà molt vivament en la conversació, dient :

— El despertar de noves forces i la seva pruïja per a crear en la Rússia Soviètica un art i una cultura nous és un fenomen positiu, molt positiu. L'impe- tuós ritme del seu desenrotllament és comprensible i profitós. Hem de recuperar tot el que s'ha perdut en el transcurs de segles, i volem fer-ho. L'efervescència caòtica, la recerca febrosa de noves consignes, les consignes que avui canten « hossana » a determinades tendències en l'art i en l'esfera del pensament, i que demà clamen « crucifiqueu-lo! », són cosa inevitable.

La revolució posa en llibertat totes les forces abans encadenades i les impulsa des de la fondària fins a la superfície de la vida. Posaré un exemple dels molts que hi han. Penseu en la influència que van exercir en el desenrotllament de la nostra pintura, escultura i arquitectura les modes i capricis de la cort dels tsars, així com els gustos i dissenys dels senyors aristòcrates i de la burgesia. En la societat basada en la propietat privada, l'artista produeix mercaderies destinades al mercat, necessita compradors. La nostra revolució ha alliberat els artistes del jou d'aquestes condicions tan prossaiques. Ha fet de l'Estat soviètic el seu defensor i client. Cada artista, tot aquell qui es considera artista, té dret a crear lliurement, segons el seu ideal, sense dependre de res.

Però nosaltres, naturalment, som comunistes. No hem de romandre les mans a la butxaca i deixar que el caos es desenrotlli i marxi per allà on vulgui. Hem de dirigir, molt planificadament, aquest procés i formar els seus resultats. Estem encara lluny d'això, molt lluny. Crec que nosaltres tenim també els nostres professors Karlstadt. Som excessivament « iconoclastes en la pintura ». Cal conservar el que és bell, prendre-ho com a model, partir d'ell, encara que sigui « vell ». Per què hem de girar l'esquena a allò que és veritablement bell, renunciar-hi com a punt de partida per al futur desenrotllament pel simple fet que és « vell » ? Per què hem d'adorar la cosa nova com una deïtat a la qual

hom ha de sotmetre's pel simple fet que és « nova » ? Això és una insensatesa, una insensatesa absoluta ! Hi ha en això molta hipocresia i, naturalment, molt de respecte inconscient a la moda artística que impera a l'Occident. Som bons revolucionaris, però, no sé per què, ens sentim obligats a demostrar que també estem « a l'altura de la cultura moderna ». Jo goso declarar-me bàrbar. Jo no puc considerar manifestacions supremes del geni artístic les obres de l'expressionisme, el cubisme, i altres « ismes ». No les comprenc. I no hem proporcionen cap plaer.

(Jo no puc contenir-me i confesso que a mi hem manca també un òrgan perceptiu que hem permetès de comprendre perquè havien d'ésser expressió artística d'una ànima inspirada triangles en comptes de nassos ni per què l'afany revolucionari d'activitat havia de convertir el cos de l'home, en el qual els òrgans es conjugaven formant un tot únic i complexe, en un tou i amorfe sac plantat damunt de dues xanques, amb dues forquilles de cinc pues cada una.)

Lenin em contestà, amb una gran riallada :

— Sí, benvolguda Clara, què hi farem ! els dos ens fem vells. Nosaltres en tenim prou amb, almenys, seguir essent joves en la revolució i ens trobem als primers rengs. No podem dur el pas del nou art, anirem carraquejant a la saga.

— L'important no és, però — continuà Lenin —, l'opinió que nosaltres tinguem de l'art. Ni allò que l'art dongui a uns centenars o a uns milers dels habitants del país, que són milions. L'art pertany al poble. I ha de tenir les seves arrels més profundes en l'antranya mateixa de les vastes masses treballadores. Cal que sigui comprés per aquestes masses i estimat per elles. Ha d'unir els sentiments, el pensar i la voluntat de les masses, i elevar-les. Ha de despertar els artistes en elles i desenrotllar-les. Hem d'oferir dolços i refinats carquinyolis a una minoria, quan les masses obreres i camperoles necessiten pa negre ? Això ho comprenc, cau pel seu propi pes, no solament en el sentit literal, sinó també en el figurat ; hem de tenir sempre presents els obrers i els camperols. Per a ells hem d'aprendre a governar l'economia i a comptar. El mateix podem dir de l'esfera de l'art i de la cultura.

— Perquè l'art pugui apropar-se al poble i el poble a l'art ens cal, en primer terme, elevar el nivell d'instrucció general i de cultura. Quina és la situació ? Vostè se sent admirada pel colossal treball cultural que hem realitzat des de que vam pujar al Poder. Naturalment, podem dir, sense vantar-nos-en, que en aquest aspecte hem fet molt, moltíssim. No hem « tallat caps » solament, com diuen, acusant-nos, els menxevics de tots els països, i en la vostra pàtria Kautsky, sinó que també hem il.lustrat caps ; hem il.lustrat molts caps. « Molts », però, en comparació amb el passat, en comparació amb els pecats de les classes i camarilles llavors dominants. La sed d'instrucció i de cultura dels obrers i els camperols, aquesta sed que nosaltres hem despertat i atiat, és infinita. I no solament a Petrograd i a Moscou, en els centres industrials, sinó àdhuc lluny d'ells, en els mateixos llogarrets. I això, essent com som un poble pobre, molt pobre. Naturalment que lliurem una veritable i tenaç guerra contra l'analfabetisme. Organitzem biblioteques i « isbes-sala de lectura » a les ciutats i pobles grans i petits. Organitzem els més diversos cursets. Muntem bons espectacles i concerts i enviem arreu del país « exposicions ambulants » i « trens de la il.lustració ». Repeteixo, però ; què pot donar això a la població, als molts milions de persones a les quals falten els coneixement més rudimentaris, la cultura més elemental ? Mentre a Moscou hi ha unes deu mil persones, i demà unes altres deu mil, que s'entusiasmen veient en el teatre un brillant espectacle, milions de persones

tendeixen a aprendre a escriure lletra per lletra el seu nom, i a comptar, tendeixen a assimilar la cultura que els ensenyi que la terra és esfèrica i no plana, i que el món és regit per les lleis de la naturalesa, i no per bruixes i bruixots juntament amb el « pare celestial ».

« Company Lenin — vaig dir — no cal doldre's tan amargament per l'analfabetisme. En cert aspecte ha facilitat l'obra de la revolució. Va pressurar el cervell de l'obrer i del pagès de veure's farcit de concepcions i idees burgeses i de degenerar. La propaganda i l'agitació que vostès despleguen sembla llevors en terra verge. Sembrar i collir és més fàcil allí on no cal desbrossar previament una selva.

— Sí, això és veritat — objectà Lenin — però només en certa mesura, millor dit, només en determinat període de la nostra lluita. L'analfabetisme podia coexistir amb la lluita pel poder, amb la necessitat de demolir la vella màquina de l'Estat. Però, ? Es que per ventura demolim només per demolir? Demolim per a crear quelcom de millor. L'analfabetisme coexisteix malament, no pot coexistir en absolut amb la tasca de restaurar. Segons Marx, restaurar ha d'ésser obra dels obrers mateixos i, afegeixo, dels camperols si volen assolir la llibertat. El nostre règim soviètic facilita el compliment d'aquesta tasca. Gràcies a ell, milers de treballadors, milers d'homes del poble aprenen avui en els distints Soviets i els seus òrgans a treballar en la restauració. Són homes i dones « en la flor de la vida », com se sol dir. La majoria van creixer sota el vell règim i, per consegüent, no van rebre instrucció i no es van incorporar a la cultura, però ara senten una apassionada ànsia de saber. Ens plantejem amb la major decisió l'objectiu d'atreure al treball soviètic a noves i noves capes d'homes i dones i a proporcionar-los una determinada instrucció pràctica i teòrica. No obstant, a despit d'això, no podem satisfer plenament les nostres necessitats de forces dirigents creadores. Ens veiem obligats a recórrer a buròcrates del vell estil, i degut a això ha sorgit entre nosaltres la burocràcia. Jo odio la burocràcia amb tota la meva ànima, sense parar-me, està clar, a aquest o aquell buròcrata concret. El buròcrata pot ésser una persona intel·ligent. Però odio el sistema. Aquest ho paralitza i perverteix tot. La més ampla instrucció i educació del poble és el factor decisiu per a superar i extirpar la burocràcia.

— Quines són les nostres perspectives futures? Hem creat institucions magnífiques i hem aplicat mesures efectivament bones perquè la joventut proletària i pagesa pugui estudiar, penetrar a fons en les coses i assimilar la cultura: Però se'ns planteja novament aquesta qüestió torturadora: què significa tot això per a una població tan nombrosa com la nostra? I, cosa pitjor, és que estem lluny de posseir prous jardins d'infants, orfelinats i escoles primàries. Milions de nens creixen sense ésser educats ni instruïts. I són tan ignorants i incults com els seus pares i els seus avis. Quants talents es perden per aquesta raó, quants afanys de llum queden estrangulats! Això és un crim terrible des del punt de vista de la felicitat de la generació que creix, un crim equivalent al saqueig de les riqueses de l'Estat soviètic, que s'ha de convertir en una societat comunista. Això enclou un espantós perill.

En la veu de Lenin, de costum tan tranquil·la, vibrava una indignació continguda.

(« Quant a pit pren aquest problema — vaig pensar — que davant de nosaltres tres pronuncia un discurs d'agitació. » Una de nosaltres, no recordo quina, va parlar d'alguns fenòmens de l'art i de la cultura que saltaven particularment a la vista i va dir que eren deguts a les « condicions del moment ».)

Lenin va objectar a això :

— Ho sé perfectament ! Molts estan sincerament convençuts que amb *pacem et circenses* (« pa i jocs de circ ») es poden superar les dificultats i els perills del període present. Amb pa, està clar que sí. Tocant als jocs, bé, no tinc res en contra. Que no oblidin, però, que els jocs no són veritable gran art, sinó divertiments més o menys bells, diria jo. Per altra banda, cal no oblidar que els nostres obrers i pagesos no se semblen en res al lumpen proletariat romà. No els manté l'Estat, sinó que són ells els qui, amb el seu treball, mantenen el seu Estat. « Van fer » la revolució i defensaren la causa d'aquesta vessant mars de sang i a costes d'innombrables sacrificis. Paraula, que els nostres obrers i camperols es mereixen quelcom millor que jocs. Han adquirit el dret a gaudir del veritable gran art. Per això, en primer terme, plantejem la tasca de donar al poble la més vasta instrucció i educació. Aquestes sentaran la base de la cultura, a condició, està clar, que resolguem el problema del pa. D'aquest terreny ha de brollar un art efectivament nou, el gran art comunista, que crearà una forma en correspondència amb el seu contingut. En aquesta via, els nostres « intel·lectuals » han d'acomplir nobles tasques d'una importància enorme. Si comprenguessin i complissin aquestes tasques, complirien el seu deure amb la revolució proletària, que ha obert també davant seu les portes que menen a vastos espais, prometent-los sortir de les vils condicions de vida que tan magistralment caracteritza el *Manifest Comunista*.

Aquella nit — era ja molt tard — vam tocar altres temes. Però les impressions respecte d'ells empalideixen en comparar-les amb les observacions que Lenin feu tocant a l'art, la cultura, la instrucció i l'educació del poble.

Lenin, que concebia la massa en l'esperit de Marx, atribuïa, està clar, una importància enorme al seu més ampli desenrotllament cultural. Considerava aquesta una de les més grans conquestes de la revolució i la garantí fidel de la realització del comunisme.

— L'Octubre Roig — em va dir en certa ocasió — ha obert un ample camí per a la més vasta revolució cultural, que es realitza sobre la base de la revolució econòmica que ha començat i en constant interacció amb ella. Imagineu a milions de dones i d'homes de diferents nacionalitats i races que es troben en distints graons de la cultura; doncs bé, tots s'han llençat endavant, vers una nova vida. La tasca que el Poder soviètic té plantejada és grandiosa. En uns anys, en uns decennis, ha d'amortitzar el deute cultural de molts segles. Al progrés cultural contribueixen, a més dels òrgans i institucions dels soviets, nombroses organitzacions i agrupacions de científics, artistes i mestres. Els nostres sindicats a les empreses i les nostres cooperatives al camp realitzen un treball cultural grandíssim. L'activitat del nostre partit viu i penetra arreu. Es fa moltíssim, els nostres èxits són grans en comparació amb el que hi havia, però semblen petits en comparació amb el que queda per fer. La nostra revolució cultural acaba de començar.

Lenin es referí casualment a la discussió d'un brillant ballet representat en el Gran Teatre.

— Sí — observà somrient —, el ballet, el teatre, l'opera i les exposicions de pintura i escultura noves i novíssimes evidencien a molts, a l'estranger, que els bolxevics no som tan terribles bàrbars com ells suposaven. No nego aquestes manifestacions i d'altres semblants de la cultura social, i no les

subestimo ni molt menys. Però confesso que m'alegra més la fundació de dues o tres escoles primàries en llogarrets perduts que la més meravellosa cosa que pugui exhibir-se en una exposició. L'elevació del nivell cultural general de les masses crearà el terreny ferm i sà del qual brollaran forces poderoses i inesgotables per al desenvolupament de l'art, la ciència i la tècnica. En el nostre país és extraordinàriament gran el delit per crear una cultura i difondre-la. Cal confessar que, amb aquest delit fem molts experiments i, al costat de coses serioses, hi ha molt d'infantil i poc madur, que consumeix energies i mitjans. Pel que es veu, però, la vida creadora exigeix malgastar, tant en la societat com en la natura. El més important per a la revolució cultural des del moment de la presa de poder pel proletariat ja ho tenim : és el despertar de les masses, la seva sed de cultura. Es formen homes nous, creats pel nou règim social i creadors, al seu torn, d'aquest règim...

Clara ZETKIN.

(Traduït del recull de treballs de Lenin publicat en castellà amb el títol « Lenin, la cultura y la revolució cultural », Editorial Progreso, Moscou 1966, pàgines 215-223.)

★

PAGINES DEL DIARI

El treball que ha aparegut aquests dies sobre la instrucció pública a Rússia, segons les dades del cens del 1920 (*La Instrucció a Rússia*, Moscou, 1922, Direcció General d'Estadística, Secció d'estadística d'instruc-

ció pública), constitueix un esdeveniment de gran importància.

Seguidament, dono el quadre estadístic sobre la instrucció pública a Rússia en els anys 1897 i 1920, que s'inclou en aquell treball:

	Per cada 1000 homes: instruïts		Per cada 1000 dones: instruïdes		Per cada 1000 habitants: instruïts	
	Anys		Anys		Anys	
	1897	1920	1897	1920	1897	1920
1. Rússia Europea	326	422	136	255	229	330
2. Càucas Septentrional	241	357	56	215	150	281
3. Sibèria (Occidental)	170	307	46	134	108	218
TOTAL	318	409	131	244	223	319

Mentre nosaltres xerrem sobre la cultura proletària i sobre la seva correlació amb la cultura burgesa, els fets ens brinden xifres testimoniadores que, inclús en relació amb la cultura burgesa, la nostra situació deixa molt que desitjar. Resulta, com era d'esperar, que anem molt retardats en el terreny de la instrucció general i que, àdhuc el nostre progrés, en comparació amb l'època tsarista (1897), és massa lent. Això representa una seriosa advertència i un reprotxe adreçats a aquells que es perdien i es perden en l'empiri de la «cultura proletària». Això demostra quant de treball perseverant, de peó, ens queda

encara per realitzar per atrapar el nivell d'un país civilitzat ordinari de l'Europa occidental. Això demostra, a més, l'enorme treball que hem de realitzar per tal d'aconseguir, sobre la base de les nostres conquestes proletàries, un cert nivell cultural.

Cal que no ens limiten a aquesta tesi indiscutible, però massa teòrica. Cal que durant la propera reunió del nostre presupost trimestral ens entreguem de ple i d'una manera pràctica al treball. Es clar que en primer lloc hem de reduir les despeses, no les del Comissariat del Poble

d'Instrucció Pública, sinó les dels altres departaments, a fi que les sumes alliberades puguin ésser invertides en les necessitats d'aquest Comissariat. No hem de regatejar en augmentar la ració de pa als mestres en un any com el present, que estem relativament ben aprovisionats.

En termes generals, el treball que s'està realitzant ara en el terreny de la instrucció pública no pot qualificar-se de molt limitat. Es fa feina per acabar amb l'estancament del vell magisteri, per atreure'l a les noves tasques, per interessar-lo en la nova manera de plantejar les questions pedagògiques, per despertar el seu interès per problemes tals com el problema religiós.

El principal, però, no ho fem. No ens preocupem, o ens preocupem de manera molt insuficient, per col·locar el mestre nacional a la deguda altura, sense la qual no es pot ni parlar de cap mena de cultura; ni proletària ni tan sols burgesa. Cal abordar la qüestió de la incultura semiasiàtica, de la qual no hem aconseguit sortir fins ara i de la qual no aconseguirem sortir sense realitzar un seriós esforç, a pesar que posseïm totes les possibilitats per fer-ho, doncs enlloc les masses populars estan tan interessades per la veritable cultura com entre nosaltres; enlloc els problemes d'aquesta cultura es plantejen d'una manera tan profunda i conseqüent com entre nosaltres; enlloc, en absolutament cap país, el poder es troba en mans de la classe obrera, la gran majoria de la qual comprén perfectament les deficiències de la seva, no diré cultura, sinó de la seva instrucció: enlloc com entre nosaltres la classe obrera està tan disposada a fer tants sacrificis, i els fa, pel millorament de la seva situació en aquest aspecte.

Fem encara molt poc, poquíssim per a reformar tot el pressupost de l'Estat en el sentit de, en primer terme, satisfer les necessitats de la instrucció elemental del poble. Adhuc en el Comissariat del Poble d'Instrucció Pública podem trobar freqüentment un monstruós excés de personal en una Editorial qualsevol de l'Estat, sense tenir absolutament en compte que la sol·licitud principal de l'Estat ha de manifestar-se, no devers l'Editorial, sinó perquè hi hagi lectors, perquè hi hagi el major nombre de persones que sapiguen llegir, perquè prenguin més amplitud política les edicions en la futura Rússia. Per una antiga (i dolenta) costum, encara dediquem molt més temps i energies a les questions tècniques, per exemple, a l'activitat

editorial, que al problema polític general sobre la instrucció pública.

Si prenem la Direcció General d'Ensenyança Professional, estem segurs que també podríem trobar en ella molt, però molt, de superflu, d'excessiu, estimulat pels interessos departamentals, inadequat a les necessitats d'una àmplia instrucció pública. En el Departament d'Ensenyança Professional s'està molt lluny de poder justificar el que s'hi fa amb el legítim desig d'elevat primer i de donar una orientació pràctica després, a la instrucció del nostre jovent que treballa a les fàbriques. Si ens fixem detingudament en la plantilla del Departament d'Ensenyança Professional trobarem molt, moltíssim, d'excessiu i fictici des d'aquest punt de vista i que cal que sigui suprimit. En un Estat proletari-camperol es pot i s'ha d'estalviar encara molt a fi d'impulsar la instrucció del poble, a costes de la supressió de tota mena d'esbargiments de tipus semisenyorial, o aquelles institucions sense les quals podem encara passar i podrem encara i haurem de passar-nos-en durant molt de temps, tenint en compte l'estat de la instrucció pública de què parla l'estadística.

El mestre nacional ha d'ésser col·locat en el nostre país a una altura en la qual mai no s'ha trobat, no s'hi troba ni s'hi pot trobar en la societat burgesa. Això és una veritat que no necessita demostració. Cap a un estat de coses així ens hem d'encaminar amb un treball sistemàtic, infadigable i perseverant, a fi i efecte d'elevat el mestre espiritualment i preparar-lo en tots els aspectes per a la seva missió veritablement honrosa i, cosa que és essencial, tres vegades essencial, a fin de millorar les seves condicions materials.

Cal reforçar sistemàticament el treball d'organització dels mestres nacionals per a que, en comptes de puntal del règim burgès, com ho són fins avui en tots els països capitalistes sense excepció, es converteixin en puntal del règim soviètic a fi que, a través seu, desviem la pagesia de l'aliança amb la burgesia i l'atreguem a l'aliança amb el proletariat.

Senyalaré breument el paper essencial que han de jugar en aquest sentit els viatges sistemàtics al pobles, que, per altra banda, ja es practiquen entre nosaltres i que han d'incrementar-se regularment. En mesures tals com aquests viatges no dol de gastar els diners, que sovint es malgasten en un aparell estatal que pertany gairebé completament a una vella època històrica.

Per al meu discurs davant el Congrés dels Soviets, el desembre del 1922, —discurs que no vaig arribar a pronunciar—, sobre l'apadrinament dispensat pels treballadors urbans a la població del camp, establa reunint materials, alguns dels quals hem foren proporcionats pel company Jodorovski, i avui plantejo aquesta qüestió davant els companys per a que ells se'n carreguin d'estudiar-la, ja que jo mateix no l'he pogut analitzar i fer-la pública a través del Congrés dels Soviets.

La qüestió política fonamental que aquí es planteja és l'actitud de la ciutat respecte al camp, qüestió d'importància decisiva per a la nostra revolució. Mentre l'Estat burgès orienta sistemàticament tots els seus esforços en el sentit d'embrutar els obrers urbans, adaptant a aquesta fi tota la literatura que és editada pel compte de l'Estat, per compte dels partits tsaristes i burgesos, nosaltres podem i hem d'emplear el nostre poder en el sentit de convertir realment l'obrer urbà en el portador de les idees comunistes al si del proletariat agrícola.

He dit «comunistes», i m'apresso a exposar algunes reserves per la temença que això dongui origen a alguna confusió o sigui entès d'una manera massa directa. De cap manera s'ha d'interpretar això com si haguéssim de dur immediatament al camp les idees pura i exclusivament comunistes. Mentre no tinguem en el camp una base material per al comunisme, fins llavors, això resultaria, podem afirmar-ho, perjudicial i àdhuc funest pel comunisme.

No. Cal començar per establir relacions entre la ciutat i el camp; sense proposar-se, naturalment, com a objectiu premeditat implantar el comunisme al camp. Aquesta fita no pot ésser assolida ara, seria extemporània. Proposar-se un tal objectiu ocasionaria danys en comptes de beneficis.

La nostra obligació, i una de les tasques fonamentals de la classe obrera, que es troba en el poder, és establir relacions entre els obrers de la ciutat i els treballadors del camp, establir una forma d'aliança que pugui ésser creada amb facilitat entre ells. A aquesta fi, cal fundar una sèrie d'as-

sociacions (del Partit, sindicals i particulars) integrades pels obrers de les fàbriques i de les empreses, les quals es plantegin com a finalitat sistemàtica l'ajuda al camp en el seu desenrotllament cultural.

¿Assolirem «adscriure» totes les cel·lules urbanes a totes les del camp, a fi que cada cel·lula d'obers «adscriu» a la cel·lula corresponent del camp es preocupi sistemàticament, en cada moment i en cada cas, de satisfer tal o qual demanda cultural de la cel·lula apadrinada? ¿O bé tal vegada es trobaran altres formes de relació? Aquí, en aquest punt, en limito a plantejar la qüestió per atreure cap a ella l'atenció dels companys i indicar-los l'experiència que es té a la Sibèria Occidental (sobre aquesta experiència m'ha posat al corrent el company Jodorovski) i a fi de destacar en tota la seva magnitud aquest gegantesc problema cultural d'importància històrico-mundial.

No fem gairebé res pel camp, llevat d'allò que disposa el nostre pressupost oficial o llevat de les nostres relacions oficials. Es cert que les relacions culturals entre la ciutat i el camp adquireixen en el nostre país, per elles mateixes, inevitablement, un caràcter distint. Sota el capitalisme, la ciutat donava al camp allò que el degradava políticament, econòmicament, moralment i físicament, etc. La ciutat, ara de si mateixa, comença a donar al camp quelcom completament distint. Però tot això es fa justament per si sol, espontàniament, mentre que tot això pot ésser augmentat (i també multiplicat després cents de vegades) aportant a aquesta tasca consciència, regularitat i sistema.

Només començarem a avançar (però aleshores, sense cap mena de dubte, a avançar vent vegades més ràpidament) quan sotmetrem a estudi aquesta qüestió i començarem a fundar tota mena d'associacions obreres —evitant per tots els mitjans la seva burocratització—, a fi de plantejar-la, discutir-la i dur-la a la pràctica.

2 de gener del 1923

(«Pravda», num. 2, del 4 de gener de 1923. Signat: N. Lenin).

(Traduït del recull de treballs de Lenin publicat en castellà amb el títol « Lenin, la cultura y la revolució cultural », Editorial Progreso,

Moscú 1966, pàgines 188-195.)

L'ORGANITZACIO DEL PARTIT I LA LITERATURA DEL PARTIT

Les noves condicions en què es desplega l'activitat socialdemòcrata a Rússia després de la revolució d'octubre (1) han posat a l'ordre del dia la qüestió de la literatura del partit. Comença a desaparèixer la diferència entre la premsa clandestina i la legal, trista herència de l'època de la Rússia feudal i autocràtica. Aquesta diferència no ha desaparegut encara, ni molt menys. El govern hipòcrita del nostre primer ministre arriba a tals extrems en els seus ultratges que *Izvestia Soveta Rabótxij Deputátov* (2) es publica « clandestinament », però el govern no fa res més que cobrir-se de vergonya i rebre més cops morals amb els seus intents grollers de « prohibir » el que no pot impedir que aparegui.

Quan existia la diferència entre la premsa clandestina i la legal, la qüestió de la premsa del partit i de la que no n'era es resolía d'una manera extremadament senzilla i extremadament falsa, anòmala. Tota la premsa il.legal era del partit, era editada i dirigida per organitzacions i grups vinculats d'una o altra manera a grups de companys que realitzaven treball pràctic de partit. La premsa legal, en la seva totalitat, no era de cap partit, perquè estava prohibida l'expressió de les diferents tendències polítiques, però « s'inclinava » cap a tal o tal altre partit. Eren inevitables les aliances deformes, les « conviències » anormals i les falses cobertores; a les forçades reticències dels qui desitjaven donar a conèixer opinions de partit, s'hi afegien la incomprensió o la covardia intel.lectual dels qui no havien arribat a compenetrar-se amb aquestes opinions i dels qui, en realitat, no eren homes de partit.

Quina època maleïda de discursos esòpics, de baixesa literària, de llenguatge servil i d'asserviment de les idees! El proletariat ha posat fi a aquesta infàmia, sota el pes de la qual s'asfixiava a Rússia tot el que hi havia de viu i de nou. Però el proletariat només ha conquistat encara per a Rússia una llibertat a mitges.

(1) Es tracta de la vaga general revolucionària que va esclatar a tot Rússia l'octubre de 1905.

(2) « Notícies del Soviet de Diputats Obrers » : òrgan oficial del Soviet de diputats obrers de Petrograd, editat del 17 (30) d'octubre al 14 (27) de desembre de 1905.

La revolució no ha acabat encara. Si el tsarisme és ja impotent per a vèncer la revolució, la revolució no és encara suficientment forta per a vèncer el tsarisme. Travessem uns moments en els quals es manifesta pertot arreu i en tots els aspectes aquesta conjugació anormal de partidisme obert, honest, directe i conseqüent i la « legalitat » clandestina, dissimulada, « diplomàtica », embolicada d'evasives. Aquesta conjugació anormal té també repercussions sobre el nostre periòdic : encara que el senyor Gutxkov ironitzi entorn de la tirania socialdemòcrata, que prohibeix la publicació de periòdics burgesos liberals i moderats, continua sent un fet que *Proletari*, òrgan central del Partit Obrer Socialdemòcrata de Rússia, no està autoritzat a la Rússia autocràtica i policíaca.

El que és cert és que el que ja hem aconseguit en aquesta primera meitat de la revolució ens obliga a tots nosaltres a reorganitzar immediatament aquest assumpte. La literatura pot ser en el noranta per cent dels casos, fins i tot « legalment », una literatura del partit. La literatura ha d'adquirir un caràcter partidista. En oposició als hàbits burgesos, en oposició a la premsa burgesa mercantil, d'empresa, en oposició a l'arribisme i a l'individualisme literari burgès, a l'« anarquisme senyorivol » i a l'afany de lucre, el proletariat socialista ha de proclamar el principi de la *literatura del partit*, desenrotllar aquest principi i aplicar-lo de la forma més completa i íntegra possible.

En què consisteix aquest principi de la literatura del partit ? No consisteix únicament en que la literatura no pot ser per al proletariat socialista un mitjà de lucre d'individus o grups, ni pot ser, en general, obra individual, independent de la causa proletària comuna. A baix els literats apolítics ! A baix els literats superhomes ! La literatura ha d'ésser una *part* de la causa proletària, ha d'ésser « roda i cargol » d'un sol i gran mecanisme socialdemòcrata, posat en moviment per tota l'avantguarda conscient de tota la classe obrera. El treball literari ha d'esdevenir part integrant del treball organitzat, coordinat i unificat del partit socialdemòcrata.

« Tota comparació coixeja », diu un proverbi alemany. També coixeja la meua comparació de la literatura amb un cargol i d'un moviment viu amb un mecanisme. Potser apareixeran, fins i tot, intel·lectuals històrics que faran molt de soroll entorn d'aquesta comparació, de la qual diran que degrada, paralitza i « burocratitza » la lliure lluita ideològica, la llibertat de crítica, la llibertat de creació literària, etc., etc. En realitat, vociferacions com aquestes no serien res més que l'expressió de l'individualisme intel·lectual burgès. Sens dubte, el treball literari és el que menys s'adapta a la igualació mecànica, a l'anivellament, al domini de la majoria sobre la minoria. Sens dubte, en aquesta tasca és absolutament necessari de garantir un més gran espai a la iniciativa personal, a les inclinacions individuals, al pensament i a la imaginació, a la forma i al contingut. Tot això és indubtable, però només demostra que la funció literària del partit del proletariat no pot ser identificada mecànicament amb les seves altres funcions. Això no desmenteix de cap manera la tesi, que per a la burgesia i per a la democràcia burgesa és insòlita i peregrina, segons la qual el treball literari de manera indefectible i obligada, ha d'estar indissolublement vinculat als altres aspectes de l'activitat del partit socialdemòcrata. Els periòdics han d'ésser òrgans de les diferents organitzacions del partit. Els literats han de formar part, sens falta, de les organitzacions del partit. Les editorials i els seus dipòsits, les llibreries, sales de lectura, biblioteques i distribuïdores de publicacions han d'ésser del partit i retre-li comptes. El proletariat socialista organitzat ha de seguir atentament aquest treball, controlar-lo, introduir-hi sense excepció el corrent vigorós de la viva activitat proletària, fent que desaparegui així tota base per al veli principi rus

semi-oblovià i semi-mercantilista segons el qual l'escriptor escriu quan li sembla i el lector llegeix quan en té ganes.

No cal dir, naturalment, que no es pot produir de cop aquesta transformació de l'activitat literària, enfangada per una censura asiàtica i per una burgesia europea. Estem lluny de la idea de preconitzar un sistema uniforme o una solució del problema mitjançant unes quantes disposicions reglamentàries. No, el menys adient en aquesta qüestió és l'esquematisme. Del que es tracta es que tot el nostre partit, tot el proletariat socialdemòcrata conscient de tot Rússia prengui consciència d'aquesta nova tasca, se la plantegi amb claredat i emprengui pertot arreu el seu compliment. Allibertats de la censura feudal, no volem caure i no caurem en els lligams mercantilistes de les relacions literàries burgeses. Volem crear i crearem una premsa que sigui lliure, no només en relació amb la policia, sinó en relació amb el capital, una premsa exempta d'arribisme; i exempta també de l'anàrquic individualisme burgès.

Aquestes darreres paraules poden semblar una paradoxa o una burla de la qual volem fer objecte els lectors. Com? exclamarà potser algun intel·lectual, partidari ardent de la llibertat. Com? Preteneu supeditar a la col·lectivitat una cosa tan delicada i individual com la creació literària! Preteneu que els obrers resolguin per majoria de vots les qüestions de la ciència, de la filosofia i de l'estètica! Negueu la llibertat absoluta de la creació ideològica absolutament individual!

Tranquilitzeu-vos, senyors! En primer lloc, es tracta de la literatura del partit i de la seva subordinació al control del partit. Cadascú és lliure d'escriure i de parlar el que vulgui, sense el menor obstacle. Però tota associació lliure (i per tant tot partit) és també lliure per a expulsar del seu sí tots els seus membres que utilitzin el nom del partit per a propugnar punts de vista contraris a ell. La llibertat de paraula i de premsa ha d'ésser completa. Però també ha d'ésser-ho la llibertat d'associació. Jo tinc l'obligació de concedir-te, en nom de la llibertat de paraula, el ple dret de cridar, de mentir i d'escriure tot el que vulguis. Però tu tens l'obligació de concedir-me, en nom de la llibertat d'associació, el dret d'establir o anul·lar una aliança amb els que s'expressen de tal o tal manera. El partit és una unió voluntària, i la seva disgregació, primer ideològica i després material, seria inevitable si no pogués desempallegar-se dels membres que sostenen opinions oposades a les del partit. Doncs bé, per a determinar els límits entre el partit i el que és contrari al partit hi ha el seu programa, hi ha les seves resolucions sobre tàctica i els seus estatuts i hi ha, finalment, tota l'experiència de la socialdemocràcia internacional, de les associacions voluntàries internacionals del proletariat, que deixen entrar constantment en els seus partits diferents elements o tendències no del tot conseqüents, no del tot marxistes purs, no del tot justos, però que també duu a terme periòdicament « depuracions » del seu partit. Així passarà, senyors partidaris de la « llibertat de crítica » burgesa, entre nosaltres, *dintre* el nostre partit: ara el nostre partit s'està transformant de sobte en un partit de masses, ara estem travessant un període de trànsit bruscat a l'organització oberta, ara vindran indefectiblement als nostres rengs molts elements inconseqüents (del punt de vista marxista), fins i tot alguns cristians i potser alguns místics. Tenim l'estómac fort, som marxistes fermes com la roca. Païrem aquests elements inconseqüents. La llibertat de pensament i la llibertat de crítica al sí del partit no ens faran oblidar mai la llibertat d'agrupació en associacions lliures que s'anomenen partits.

En segon lloc, senyors individualistes burgesos, us hem de dir que les vostres peroracions sobre la llibertat absoluta són pura hipocresia. No hi pot haver « llibertat » real i efectiva en una societat fonamentada damunt el poder

dels diners, en una societat en la qual les masses treballadores viuen en la misèria, mentre un grupet de potentats vegeta en al parasitisme. Es que vostè, senyor escriptor, no depèn del seu editor burgès i del seu públic burgès, que li exigeix pornografia a les noveles i retrats, i prostitució com a « suplement » del « sagrat » art escènic? Aquesta llibertat absoluta és una frase burgesa o anarquista (doncs l'anarquisme, com a concepció del món, és la ideologia burgesa a l'inrevés). Es impossible de viure en la societat i no dependre d'ella. La llibertat de l'escriptor burgès, del pintor, de l'actriu, no és res més que la dependència dissimulada (o que s'intenta dissimular hipòcritament) respecte de la bossa d'or, el suborn i la teca.

Els socialistes desemmascarem aquesta hipocresia i arranquem falsos rètols, no per aconseguir una literatura i un art independents de les classes socials (això serà possible només en la societat socialista sense classes), sinó per oposar a la literatura hipòcritament lliure, però de fet vinculada amb la burgesia, una literatura realment lliure i obertament vinculada amb el proletariat.

Serà una literatura lliure perquè no han d'ésser l'afany de lucre i l'arribisme, sinó la idea del socialisme i la simpatia envers els treballadors els motius que facin incorporar noves forces als seus rengs. Serà una literatura lliure perquè servirà no damiseles cansades de tot, no els « deu mil de dalt », carregats d'avorriments i de grassa, sinó milions i desenes de milions de treballadors, que són la flor del país, la seva força, el seu futur. Serà una literatura lliure, que fecundi l'última paraula del pensament revolucionari de la humanitat amb l'experiència i l'activitat viva del proletariat socialista, una literatura que faci efectiva la relació recíproca i constant entre l'experiència del passat (el socialisme científic, coronació del desenrotllament del socialisme des de les seves formes primitives, utòpiques) i l'experiència del present (la lluita actual dels companys obrers).

Al treball, companys! Tenim davant nostre una tasca nova i difícil, però gran i fecunda: organitzar una àmplia, multiforme i variada tasca literària en lligam estret i indissoluble amb tot el moviment obrer socialdemòcrata. Tota la literatura socialdemòcrata ha d'ésser una literatura del partit. Tots els periòdics, revistes, editorials, etc., han d'emprendre immediatament el treball de reorganització, fer les coses de manera que s'incorporin plenament, d'una forma o d'una altra, a tal o tal organització del partit. Només aleshores la literatura « socialdemòcrata » mereixerà realment aquest nom; només aleshores podrà complir el seu deure; només aleshores podrà, àdhuc dintre la societat burgesa, alliberar-se de l'esclavitud de la burgesia i fondre's amb el moviment de la classe veritablement avançada i revolucionària fins a la fi.

Nóvaia Jizn, núm 12,
13 de novembre de 1905.

(Traduït del recull de treballs de Lenin publicat en castellà amb el títol « V.I. Lenin, Obras escogidas », Editorial Progreso, Moscou 1969,

pàgines 148-152.)

LA REVOLUCIO SOCIALISTA I EL DRET DE LES NACIONS A L'AUTODETERMINACIO

(Tesis)

Les Tesis sobre la qüestió nacional són nou, publicades per primera vegada en rus a l'octubre del 1916, en el número 1 de «Sbornik Sotsial-Demokrata». Reproduïm seguidament les cinc primeres, aquelles que tracten els aspectes generals, bàsics, del problema de les nacionalitats.

1. L'IMPERIALISME, EL SOCIALISME I L'ALLIBERACIO DE LES NACIONS OPRIMIDES

L'imperialisme és la fase superior del desenrotllament del capitalisme. Als països avançats, el capital ha desbordat el marc dels Estats nacionals, ha substituït la competència pel monopoli, creant totes les premises objectives de la realització del socialisme. Per aquesta raó, a l'Europa Occidental i als Estats Units està plantejada a l'ordre del dia la lluita revolucionària del proletariat per l'enderrocament dels governs capitalistes, per l'expropiació de la burgesia. L'imperialisme empeny les masses cap aquesta lluita en exacerbar en proporcions enormes les contradiccions de classe, en empitjorar la situació de les masses tant en l'aspecte econòmic —trusts, encariment de la vida— com en el polític: creixement del militarisme, freqüència més gran de les guerres, recrudescència de la reacció, consolidació i ampliació del jou nacional i del saqueig colonial. El socialisme triomfant ha d'implantar necessària-

ment la democràcia completa y, en conseqüència, no sols fer efectiva la plena igualtat de drets de les nacions, sinó també convertir en realitat el dret d'autodeterminació de les nacions oprimides, és a dir, el dret de lliure separació política. Els partits socialistes que no demostrin amb tota la seva activitat, tant avui com durant la revolució i després del triomf d'aquesta, que alliberaran les nacions oprimides i establiran amb elles relacions basades en la lliure aliança —i la lliure aliança no és més que una frase mentidora sense la llibertat de separació—, aquests partits cometran una traïció al socialisme.

Es clar que la democràcia és també una forma de l'Estat, que haurà de desaparèixer amb ell, però això esdevindrà només quan es passi del socialisme, definitivament vencedor i consolidat, al comunisme complet.

2. LA REVOLUCIO SOCIALISTA I LA LLUITA PER LA DEMOCRACIA

La revolució socialista no és un acte únic, no és una batalla en un sol front, sinó tota una època de conflictes de classes aguts, una llarga sèrie de batalles a tots els fronts, és a dir, entorn de totes les qüestions de l'economia i de la política, que només poden culminar en l'expropiació de la burgesia. Seria un error profundíssim pensar que la lluita per la democràcia pot apartar el proletariat de la revolució socialista, o atenuar-la, tapar-la, etc. Al contrari, de la mateixa manera que és impossible un socialisme triomfant que no implanti la democràcia completa, és impossible també que es prepari per la victòria sobre la burgesia un proletariat que no dugui a terme una lluita múltiple, conseqüent i revolucionària per la democràcia.

No menys erroni seria eliminar un dels punts del programa democràtic, l'autodeterminació de les nacions, per exemple, amb la suposició que és «irrealitzable» o «illusòria» sota l'imperialisme. L'afirmació segons la qual el dret de les nacions a l'autodeterminació és irrealitzable en el marc del capitalisme pot entendre's en un sentit absolut, econòmic, o en un sentit relatiu, polític.

En el primer cas, és profundament errònia del punt de vista teòric. En primer lloc, sota el capitalisme són irrealitzables en aquest sentit coses com ara els bons de treball, l'abolició de les crisis, etc. És completament fals que sigui irrealitzable de la mateixa manera l'autodeterminació de les nacions. En segon lloc, el sol exemple de la separació de Noruega respecte de Suècia en 1905 basta per a refutar la «irrealitzabilitat» en aquest sentit. En tercer lloc, seria ridícul negar que amb un petit canvi de les relacions polítiques i estratègiques d'Alemanya i Anglaterra, per exemple, és plenament «realitzable» avui o demà, la formació de nous estats, com el polonès, l'hindú, etc. En quart lloc, el capital financer, en els seus afanys d'expansió, comprarà i subornarà «lliurement» el govern més republicà, més lliure i més democràtic i els funcionaris de qualsevol país, encara que sigui «independent». El domini del capital financer, com el del capital en general, no pot ser eliminat per cap transformació en el terreny de la democràcia política; i l'autodeterminació correspon íntegrament i exclusivament a aquest terreny. Però aquest domini del capital financer no anul·la de cap manera

la importància de la democràcia política com a forma més lliure, àmplia i clara de l'opressió de classe i de la lluita de classes. Per aquesta raó, tots els raonaments tendents a afirmar que, sota el capitalisme, és «irrealitzable» en el sentit econòmic alguna de les reivindicacions de la democràcia política, suposen una definició errònia, del punt de vista teòric, de les relacions generals i fonamentals existents entre el capitalisme i la democràcia política en general.

En el segon cas, aquesta afirmació és incompleta i inexacta. Perquè no només el dret de les nacions a l'autodeterminació, sinó totes les reivindicacions bàsiques de la democràcia política són «realitzables» en l'imperialisme únicament de manera incompleta, desfigurada i com a rara excepció (per exemple, la separació de Noruega de Suècia en 1905). La reivindicació d'alliberament immediat de les colònies, propugnada per tots els socialdemòcrates revolucionaris, és també «irrealitzable» sota el capitalisme sense una sèrie de revolucions. Però d'això no es dedueix de cap de les maneres que la socialdemocràcia hagi de renunciar a la lluita immediata i decidida per totes aquestes reivindicacions (una renúncia com aquesta no significaria altra cosa que fer el joc a la burgesia i a la reacció), sinó precisament tot el contrari: la necessitat de formular i satisfer totes aquestes reivindicacions no de manera reformista, sinó revolucionària; no limitant-se al marc de la legalitat burgesa, sinó trencant-lo; no quedant satisfets amb discursos parlamentaris i protestes verbals, sinó arrossegant les masses a la lluita activa, ampliant i atiant la lluita per cadascuna de les reivindicacions democràtiques fonamentals, fins arribar a l'atac directe del proletariat contra la burgesia, és a dir, a la revolució socialista, que expropi la burgesia. La revolució socialista pot esclatar no sols amb motiu d'una gran vaga, o d'una manifestació al carrer, o d'un amotinament de gent afamada, o d'una sublevació militar, o d'una insurrecció colonial, sinó també amb motiu de qualsevol crisi política, com ara la qüestió Dreyfus, o l'incident de Zabern, o un referèndum entorn de la separació de nacions oprimides, etc.

La recrudescència de l'opressió nacional sota l'imperialisme fa necessari que la socialdemocràcia no renunciï a la lluita «utòpica», com diu la burgesia, per la

llibertat de separació de les nacions, sinó, al contrari, utilitzi enèrgicament els conflictes que sorgeixen també en aquest

terreny com a pretextos per a l'acció de masses i els moviments revolucionaris contra la burgesia.

3. EL SIGNIFICAT DEL DRET D'AUTODETERMINACIO I LA SEVA RELACIO AMB LA FEDERACIO

El dret d'autodeterminació de les nacions significa exclusivament el dret a la independència en el sentit polític, a la lliure separació política de la nació opressora. Concretament, aquesta reivindicació de la democràcia política significa la plena llibertat d'agitació en favor de la separació i que aquesta sigui decidida mitjançant un referèndum de la nació que desitja separar-se. En conseqüència, aquesta reivindicació no equival en absolut a la de separació, fraccionament i formació d'Estats petits. No és res més que la expressió conseqüent de la lluita contra tota opressió nacional. Com més s'acosti el règim democràtic de l'Estat a la plena llibertat de separació, més febles i poc freqüents seran les aspiracions de separació, car són indubtables els avantatges dels Estats grans, tant del punt de vista del progrés econòmic com del punt de vista dels interessos de les masses, amb la particularitat que aquests avantatges creixen incessantment al mateix temps que el capitalisme. El reconeixement de l'autodeterminació no equival al reconeixement de la federació com a principi. Es pot ser enemic decidit d'aquest principi i partidari del centralisme democràtic, però preferir la federació a la desigualtat nacional, veient en aquella l'únic camí capaç de conduir al ple centralisme democràtic. Precisament d'aquest punt de vista, Marx,

que era centralista, preferia fins i tot la federació d'Irlanda amb Anglaterra abans que el sotmetiment violent d'Irlanda pels anglesos.

L'objectiu del socialisme no consisteix només en posar terme al fraccionament de la humanitat en Estats petits i a tot aïllament de les nacions, no consisteix només en aproximar les nacions entre elles, sinó també en fondre-les. I precisament per a assolir aquest objectiu, d'una banda, hem d'explicar a les masses el caràcter reaccionari de la idea de Renner i O. Bauer sobre l'anomenada «autonomia nacional-cultural», i d'altra banda, hem de reclamar l'alliberació de les nacions oprimides, no amb frases vagues generals, no amb declaracions buides, no «ajornant» la qüestió fins al socialisme, sinó en un programa polític formulat amb claredat i exactitud, que tingui en compte especialment la hipocresia i la covardia dels socialistes de les nacions opressores. De manera semblant a com la humanitat només podrà arribar a la destrucció de les classes a través del període de transició que significa la dictadura de la classe oprimida, també la humanitat només podrà arribar a la ineluctable fusió de les nacions a través del període de transició que significa l'emancipació completa de totes les nacions oprimides, és a dir, la seva llibertat de separació.

4. EL PLANTEJAMENT REVOLUCIONARI PROLETARI DEL PROBLEMA DE L'AUTODETERMINACIO DE LES NACIONS

Tant la reivindicació d'autodeterminació de les nacions com tots els punts del nostre programa mínim democràtic van ser plantejats ja abans, durant els segles XVII i XVIII, per la petita burgesia. I la petita burgesia segueix plantejant utòpicament tots aquests punts, sense veure la lluita de classes i la seva intensificació amb la

democràcia, confiant en el capitalisme «pacífic». Així es presenta, precisament, la utopia de l'aliança pacífica de les nacions iguals en drets sota l'imperialisme, utopia que defensen els kautskians i que enganya el poble. En contraposició a aquesta utopia petit-burgesa, oportunista, el programa de la socialdemocràcia ha de presentar com

a fonamental, com a més essencial i com a inevitable sota l'imperialisme, la divisió de les nacions en opressores i oprimides.

El proletariat de les nacions opressores no pot limitar-se a frases generals i estereotipades, repetides per qualsevol burgès pacifista, contra les aneixions i a favor de la igualtat de drets de les nacions en abstracte. El proletariat no pot guardar silenci sobre la qüestió, particularment «desagradable» per a la burgesia imperialista, de les fronteres de l'Estat basat en l'opressió nacional. El proletariat no pot abstenir-se de lluitar contra la retenció violenta de les nacions oprimides dintre les fronteres d'un determinat Estat, i això significa lluitar pel dret d'autodeterminació. El proletariat ha de reivindicar la llibertat de separació política per a les colònies i nacions oprimides per la «seva» nació. En cas contrari, l'internacionalisme del proletariat quedarà reduït a un concepte buit i verbal; resultaran impossibles la confiança i la solidaritat de classe entre els obrers de la nació oprimida i els de la nació opressora; no serà desemmascarada la hipocresia dels defensors reformistes i kautskians de l'autodeterminació, que no parlen de les nacions oprimides per la «seva pròpia» nació i retingudes per la violència dintre el «seu propi» Estat.

D'altra banda, els socialistes de les nacions oprimides han de defensar i aplicar especialment la unitat total i absoluta, àdhuc la unitat orgànica, entre els obrers de la nació oprimida i els de la nació

opressora. Si no fós així, degut a totes les maniobres, traicions i trampes de la burgesia, seria impossible de defensar la política independent del proletariat i la seva solidaritat de classe amb el proletariat d'altres països, perquè la burgesia de les nacions oprimides converteix constantment les consignes d'alliberació nacional en un engany per als obrers: en política interior, utilitza aquestes consignes per a concloure acords reaccionaris amb la burgesia de les nacions dominants (per exemple, els polonesos, que es confabulen amb la reacció a Àustria i a Rússia per a oprimir els hebreus i els ucraïnians); en política exterior, intenta d'aconseguir compromisos amb alguna de les potències imperialistes competidores per tal de dur a terme els seus objectius de rapinya (la política dels petits Estats dels Balcans, etc.).

La circumstància que la lluita per la llibertat nacional contra una potència imperialista pugui ser aprofitada, en determinades ocasions, per alguna altra «gran» potència per tal d'aconseguir fins igualment imperialistes no pot obligar la socialdemocràcia a renunciar al reconeixement del dret de les nacions a l'autodeterminació, de la mateixa manera que els casos repetits d'utilització de les consignes republicanes per la burgesia amb finalitats fraudulentas i de saqueig financer (per exemple als països llatins) no pot obligar els socialdemòcrates a renunciar al seu republicanisme (1).

5. EL MARXISME I EL PROUDHONISME DAVANT LA QUESTIO NACIONAL

Contràriament als demòcrates petit-burgesos, Marx veia totes les reivindicacions democràtiques, sense excepció, no com una cosa absoluta, sinó com la manifestació històrica de la lluita de les masses populars dirigides per la burgesia contra el feudalisme. Qualsevol d'aquestes reivindi-

cacions por ser utilitzada i ha estat utilitzada, en determinades circumstàncies, per la burgesia com a mitjà per a enganyar els obrers. Destacar en aquest sentit una de les reivindicacions de la democràcia política, precisament l'autodeterminació de les nacions, i contraposar-la a les altres, és

(1) No cal dir que seria completament ridícul refusar el dret d'autodeterminació perquè d'ell es desprèn, aparentment, la «defensa de la pàtria». Amb la mateixa raó —és a dir, amb la mateixa manca de serietat—, els socialxovinistes invoquen, durant els anys 1914-1916, per a justificar la «defensa de la pàtria», qualsevol reivindicació de la democràcia (per exemple, el seu republicanisme) i qualsevol fórmula de la lluita contra l'opressió nacional. El marxisme infereix el reconeixement de la defensa de la pàtria durant les guerres de la gran revolució francesa, per exemple, o durant les guerres de Garibaldi, a Europa, així com la negació de la defensa de la pàtria durant la guerra imperialista de 1914-1916, de l'anàlisi de les particularitats històriques concretes de cada guerra, i no d'un «principi general», d'un punt aïllat del programa.

profundament erroni del punt de vista teòric. A la pràctica, el proletariat només pot conservar la seva independència si subordina la seva lluita per totes les reivindicacions democràtiques —sense excloure la República— a la seva lluita revolucionària per l'enderrocament de la burgesia.

D'altra banda, contràriament als proudhoniens, que «negaven» la qüestió nacional «en nom de la revolució social», Marx, tenint compte sobre tot dels interessos de la lluita de classe del proletariat als països avançats, destacava al primer pla el principi fonamental de l'internacionalisme i del socialisme: el poble que oprimeix d'altres pobles no pot ser lliure. Precisament del punt de vista dels interessos del moviment revolucionari dels obrers alemanys, Marx exigia en 1848 que la democràcia triomfant a Alemanya proclamés i posés en pràctica la llibertat dels pobles oprimits pels alemanys. Precisament partint del punt de vista de la lluita revolucionària dels obrers anglesos, Marx exigia en 1869 la separació d'Irlanda respecte d'Anglaterra, afegint: «encara que després de la separació s'arribi a la federació». Només plantejant una tal reivindicació, Marx educava de veritat els obrers anglesos en l'esperit internacionalista. Només així pogué Marx contraposar als oportunistes i al reformisme burgès —que fins i tot avui, mig segle després, no ha realitzat encara la «reforma» irlandesa— una solu-

ció revolucionària d'aquesta tasca històrica. Només així, en oposició als apologetes del capital, que proclamaven a crits el caràcter utòpic i irrealitzable de la llibertat de separació de les petites nacions i el caràcter progressiu de la concentració tant econòmica com política, pogué Marx defensar a la manera no imperialista el caràcter progressiu d'aquesta concentració, defensar l'apropament de les nacions sobre la base de la lliure unió dels proletaris de tots els països i no sobre la base de la coacció. Només així pogué Marx oposar al reconeixement de paraula —i molt sovint hipòcrita— de la igualtat de drets i de l'autodeterminació de les nacions l'acció revolucionària de les masses també en el terreny de la solució de les qüestions nacionals. La guerra imperialista de 1914-1916 i els establers d'Augias de la hipocresia dels oportunistes i kautskians que ha revelat, han confirmat amb eloqüència la justesa d'aquesta política de Marx, que ha de servir de model a tots els països avançats, perquè en l'actualitat cadascun d'ells oprimeix d'altres nacions (2).

Escrit el gener-febrer de 1916. Publicat l'abril de 1916, en alemany, al núm. 2 de la revista *Vorbote*. Publicat en rus, l'octubre de 1916, al núm. 1 del *Sbornik Sotsial-Demokrata*. Signat: «La Redacció de *Sotsial-Demokrat*, Organ Central del POSDR».

(2) Freqüentment s'alludeix —darrerament ho ha fet, per exemple, el xovinista alemany Lensch als números 8 i 9 de *Die Glocke*— a l'oposició de Marx al moviment nacional d'alguns pobles, com per exemple, al dels txecs en 1848, i així s'afirma que aquesta oposició refuta la necessitat de reconèixer l'autodeterminació de les nacions del punt de vista del marxisme. Però això no és cert, doncs en 1848 existien fonaments històrics i polítics per a establir una diferència entre nacions «reaccionàries» i nacions democràtico-revolucionàries. Marx tenia raó de condemnar les primeres i defensar les segones. El dret d'autodeterminació és una reivindicació democràtica que, naturalment, ha d'ésser subordinada als interessos generals de la democràcia. En 1848 i els anys següents, aquests interessos generals consistien, en primer terme, en lluitar contra el tsarisme.

(Traduït del recull de treballs de Lenin publicat en castellà amb el títol « V.I. Lenin, Obras escogidas », Editorial Progreso, Moscou 1969,

pàgines 157-162.)

CONSIDERACIONS SOBRE LA REVOLUCIO CIENTIFICO-TECNICA

A les societats industrialment desenrotllades s'està produint una gran mutació. Universalment s'ha obert una viva controvèrsia entorn de les seves causes, de l'impacte que exerceix damunt el cos social, de la perspectiva de les situacions generals en les quals es trobaran els homes d'aquí a uns quants anys i de les transformacions previsibles i ineluctables que experimentarà la societat del futur. L'aspecte positiu del debat consisteix en la introducció d'una ampla polèmica, que actua com element de progrés.

Naturalment, en els límits d'un article amb prou feines poden tocar-se'n alguns aspectes, però és d'esperar que hi hagi d'altres col·laboracions més enriquidores que ens permetin de penetrar més profundament en aquest tema complex i difícil.

Però abans de seguir endavant volem recalcar, en aquest any del centenari del naixement de V.I. Lenin, quant gran ha estat la seva aportació teòrica, organitzava i pràctica al triomf de la Revolució Socialista d'Octubre, que ha obert una nova era a la humanitat, i quina ha estat la seva contribució a les profundes transformacions que en tots els ordres de la vida social es succeeixen fins i tot a la pròpia societat burgesa.

Es conegut que Lenin va assenyalar dues tendències contradictòries en el desenvolupament del progrés científic i tècnic a l'època del capitalisme monopolista: la primera, pròpia dels monopolis, duu a retardar al màxim el progrés tècnic, prevalent-se de la seva posició de domini exclusiu, i la segona, en sentit oposat, empeny a accelerar el progrés sota l'impuls de la lluita reivindicativa de la classe obrera i la competència dels mercats. De la Revolució d'Octubre ençà s'han produït modificacions sensibles. Durant els anys difícils de 1918-1920, quan el règim soviètic estava en perill, a proposta de Lenin, el poder soviètic creà una sèrie d'Instituts d'Investigació Científica de les branques fonamentals de les ciències naturals a Moscou i Leningrad, tot i que no tenien una aplicació pràctica immediata. Lenin comprenia perfectament que era indispensable de començar a crear el més aviat possible un front científic d'avantguarda que constituís la base teòrica del futur desenvolupament tècnic i industrial del socialisme. D'aquesta manera s'inaugurava també per a la ciència i la tècnica un nova era tan transcendent com la que s'havia obert en el terreny polític i social. Es van establir els fonaments d'una utilització conscient de la ciència pel poble i per al poble. Lenin veia clarament que aquestes mides, malgrat la seva importància, eren insuficients per a fer progressar ràpidament el país. Era imprescindible una autèntica *revolució cultural* que treïés el poble de l'analfabetisme i establís un sistema educatiu científic. Lenin va proposar « l'ensenyança gratuïta, obligatòria, general i politècnica (que faci conèixer en la teoria i la pràctica totes les branques

fonamentals de la producció) per a tots els nens de tots dos sexes fins als 16 anys, en estreta relació amb el treball social dels infants ».

Lenin tenia molt present la tasca urgent d'industrialitzar el país, que exigia una ràpida elevació del nivell cultural i de la instrucció de les grans masses de la població. El lema « el comunisme és el poder soviètic més l'electrificació del país » va penetrar en les masses. « Si no és així — escrivia Lenin — seguirem essent un país de petits camperols (...), quan el país estigui electrificat, quan la indústria, l'agricultura i el transport s'erigeixin sobre la base tècnica de la gran indústria moderna, només aleshores, vencerem definitivament. » Lenin plantejava al VIII Congrés dels soviets que *cada central elèctrica*, que constituïa en aquells temps l'exponent de la tècnica més desenvolupada i del progrés del país, es convertís en un veritable centre de la formació cultural i tècnica més avançades, que irradiés els seus efectes a tot el país. Lenin proposava un pla de base científica que « entusiasmes la massa d'obrers i camperols amb un programa grandios de cara a 10 o 20 anys ». Lenin afirmava que « el socialisme no és només un règim que funciona gràcies als treballadors, sinó també per als treballadors ».

Van transcórrer molts anys i, en acabar la segona guerra mundial el sistema socialista abastava una tercera part dels habitants del món. El capitalisme va veure també reduïdes i afeblides les seves posicions en independitzar-se nombrosos països colonials. El llençament per la Unió Soviètica del primer satel·lit artificial testimoniava els seus sorprenents progressos científics i tècnics. Els països imperialistes s'adonaren dels perills que per a ells suposaria retardar-se científica i tècnicament en algunes branques i mobilitzaren els seus mitjans i recursos a fi de conjurar-los. Així, juntament als efectes que genera en aquest terreny la lluita entre els sistemes socialista i capitalista, la pressió dels avanços evidents aconseguits pels països socialistes s'afegia la intensa lluita de la classe obrera, que en conquistar millores salarials ha esperonat el perfeccionament tècnic, l'agudització de la competència en els mercats, el creixent volum de l'exportació de patents i assistència tècnica que, com a conseqüència, produïa en els països imperialistes una onada de progressos científics i tècnics.

LA REVOLUCIO CIENTIFICA I TECNICA

En les èpoques més remotes de la nostra civilització l'home emprava les seves mans com a instruments de treball i el seu cos com a font d'energia. Quan comença a crear els diferents instruments de treball, els *uneix a la mà* i els *sotmet* a la seva voluntat i habilitat.

El període artisanal es basava en la unitat del producte, produït unipersonalment al taller del mestre artisanal patriarcal. L'antiga divisió del treball entre les diferents corporacions gremials fou seguida per la manufactura, que establia la divisió del treball al mateix taller. Es perfeccionen els estris del treball per cadascuna de les diverses operacions i l'obrer s'especialitza.

La revolució industrial de finals del segle XVIII i de la primera meitat del segle XIX introduí la màquina operadora i, més tard, la màquina de vapor, les quals transformaren profundament el procés operatiu. En contrast amb el període manufacturer, la màquina operadora no és l'estri que prolonga la mà de l'home, sinó que *la substitueix* i transforma l'home en el seu *apèndix*. L'essència del maquinisme, el seu caràcter social i antropològic, determinen que la màquina no sigui l'òrgan de l'obrer individual, sinó al contrari la força productiva *social* que *sotmet l'home* i posa al seu servei grups sencers d'obrers. La industrialització, a mida que va avançant, promou successivament subdivisions del treball que converteixen el proletari en simple « robot ». V.I. Lenin escrivia, respecte a això : « L'obrer es converteix en una part d'un enorme aparell mecanitzat : ha d'ésser tan submís, tan esclau i tan autòmata com la màquina mateixa. »

Des dels seus començaments la industrialització va modificant poc a poc

la correlació entre la part de treball que executa l'home i la que duu a terme la màquina. Com més avança el progrés tècnic, més petita es va fent la parcel·la de treball físic en el conjunt de la producció social. La ciència progressa, apareixen nous invents, la producció es revoluciona, descomposant-se en simples elements abstractes, de manera que s'estableixen les premises per a passar a la síntesi de la producció, a l'aplicació de l'automatització general, que no és una simple continuació de la mecanització, sinó una concepció i una organització noves i superiors de la tècnica i dels mètodes de producció. Però no es redueix a això. Com va preveure Marx, en les formes perfeccionades d'automatització l'home, en comptes de ser l'*agent principal* de la producció es col·loca *al costat* del procés productiu per a controlar-lo i regular-lo. Des de la sala de comanament, mitjançant els aparells de control, vigila la marxa de la producció. D'*objecte* l'home ha passat a ser *subjecte* del procés productiu. La seva funció és ara molt més complexa, però més creativa.

La mutació actual és fruit dels grans descobriments de la investigació fonamental, entre altres, en física nuclear i dels cossos sòlids, en la química general i macromolecular, en l'estudi de l'univers, en cibernètica, biologia, sociologia, etc., i dels ràpids progressos de la investigació aplicada, operativa i de desenrotllament, que ja s'han traduït en realitzacions concretes o que estan en estudi

A aquest efecte recordem les centrals nuclears, els motors electroiònics, la transformació directa de l'energia calorífica en electricitat, els generadors quàntics basats en els camps electromagnètics i magnetoplasmadínamics, els esforços per aconseguir la síntesi controlada de la reacció termonuclear, la construcció de potentíssims acceleradors de protons (com el de Sérpujov, de 70.000 electro-volts, que és el més potent del món). A més, l'ús de nous metalls amb propietats noves, els diamants artificials, el desenvolupament de la química, amb possibilitats il·limitades per a l'aplicació dels processos automatitzats, que contribueix a crear una *segona natura artificial*, que ens allibera de les limitacions quantitatives i qualitatives dels recursos naturals, i a obtenir cossos amb propietats predeterminades: la química aplicada a l'agricultura, etc.

No menys important és el gegantisme de la maquinària, com ara centrals hidro-elèctriques de 6.000 MW, projectes de super-petrolers d'un milió de tones de registre brut, prototipus d'avions gegants de passagers, supersònics, trens en estudi que podran atènyer 650 km/hora, hidro-lliscadors amb velocitats de 120 km/hora, etc.

La genètica contribueix a crear noves varietats de plantes i races animals. Per via microbiològica s'obtenen proteïnes procedents del petroli i del gas metà.

Una de les tendències del progrés tècnic porta a passar de les línies de màquines automatitzades a l'automatització de tot un procés, i d'aquest a l'automatització completa de la fàbrica i, després, a la de tot un sistema. Un grau encara més elevat consisteix en l'agrupació d'instal·lacions diverses, situades en diferents punts, de vegades a milers de kilòmetres les unes de les altres, que es dirigeixen i es regulen per tele-direcció i fins i tot apliquen la tele-gestió. Això s'utilitza en els processos energètics, oleoductes i gasoductes, extracció de petroli, indústries químiques, etc.

L'automatització s'utilitza en la producció de pollastres, porcs, alimentació de ramat estabulat. Però on els ordenadors electrònics han trobat una més gran aplicació i han revolucionat en grau més elevat el treball ha estat en les activitats del sector anomenat *terciari* (comerç, banca, serveis, administració), en la programació de les empreses i l'economia nacional, etc.

Han començat a utilitzar-se màquines operadores basades en l'aprofitament de formes més elevades del moviment de la matèria que les mecàniques (a nivells moleculars, atòmics, etc.). Es tracta dels mètodes electro-erosiu, els lasers i masers (s'acaba de descobrir el laser químic), dels ultra-sons i l'electro-mecànic. Els científics arriben decididament a la conclusió que en

un futur pròxim s'imposarà com a portador energètic el camp electromagnètic sobre el moviment mecànic. Preveuen que l'ió i l'electró actuaran directament sobre l'objecte de treball i que els reactius químics i el plasma d'altres temperatures jugaran un paper importantíssim.

Si l'home ha lograt conquestes tan espectaculars com la del cosmos i ha posat el peus a la lluna, ara es proposa de crear a les estacions orbitals una nova tecnologia del buit, en absència d'atracció, que durà a la creació de noves matèries fins ara desconegudes. No hem parlat dels mars i de l'exploració dels seus recursos, ni de moltes altres coses, totes elles molt importants, per no fatigar més el lector.

En el curs de dos segles, la industrialització ha canviat les indústries fonamentals, fins i tot els transports i la construcció. Ha penetrat al camp, però ha modificat menys els serveis. La revolució científica i tècnica, al contrari, ha afectat des dels seus començaments mateixos no sols la indústria, sinó tota l'activitat i la vida de l'home, determinant sobre ell uns resultats no menys sensibles que en el terreny de la producció. Les noves tècniques superen les limitacions físiques, sensorials i mentals de l'home, donant una unitat lògica al procés productiu, base del desenvolupament de la producció.

A mida que la producció es transforma, la ciència va adquirint una transcendència cada vegada més gran, impregna tot el procés productiu i esdevé imprescindible, convertint-se progressivament en una força productiva directa i, com va predir Marx, en la força productiva central de la societat i pràcticament el factor decisiu del progrés de les forces productives socials. La diferència essencial que s'observa entre la ciència actual i la dels períodes anteriors consisteix en que ara existeix una connexió estreta entre la ciència i el desenvolupament tècnic, en que les investigacions es programen de cara a la consecució d'objectius fonamentals preestablerts, que es plasmen en ràpides realitzacions pràctiques capaces d'innovar els processos productius, els instruments, els mètodes de treball i els articles produïts. La ciència precedeix la tècnica, li soluciona molts problemes i al mateix temps li'n planteja d'altres. Però per tal que la ciència es convertís en força productiva directa era imprescindible que la *ciència aplicada a la producció*, en el seu sentit més ample, *es convertís en una branca a part*, amb una missió científica, com a part integrant del procés productiu. Aquest es subdivideix en dos estadis, que formen una unitat :

El *primer*, que compren la producció científica — aplicada, operativa de desenrotllament, d'enginyeria tècnica, etc. — que transforma els descobriments científics en idees tècniques, en noves concepcions dels processos de producció, etc., és a dir, una *producció directa* però de *bens immaterials*.

El *segón*, el de la producció en sentit propi, en el curs de la qual els valors d'ús de la producció científica troben una realització pràctica i es materialitzen en bens i serveis.

D'aquesta forma, la *producció* esdevé la *materialització* de les innovacions científiques i tècniques i la *ciència l'estadi previ*, indispensable i inseparable de la producció de bens materials.

El desenrotllament de la ciència, degut a la seva importància creixent, s'ha convertit en un dels elements d'abast més gran de la política dels Estats contemporanis. L'exploració dels seus resultats en els dominis econòmic, polític, militar i cultural es tradueix en efectes polítics tangibles que pesen enormement en el context internacional i en la situació interna dels països.

Durant els darrers vint anys s'ha aconseguit un progrés científic i tècnic més gran que l'aconseguit en tot el període anterior de la història de la humanitat. Es considera que en els pròxims deu anys l'enriquiment científic serà equivalent a tot el que ha esta acumulat fins ara. Els coneixements que avui es posseeixen són tan immensos que alguna gent afirma que caldrien 50 anys per a poder-los materialitzar plenament.

Una de les proves més clares de la importància atribuïda a la revolució

científica i tècnica és la preocupació per a perfeccionar la investigació científica, dotar-la d'una base industrial potent i de mitjans pesats (acceleradors de partícules, coets, centres de càlcul, etc.). Les noves indústries esdevenen constantment « ciències experimentals ». La integritat de la indústria es transforma en terreny d'aplicació tecnològica de la ciència, i com més desenrotllat està un país del punt de vista tècnic i econòmic, més depen el seu progrés socio-econòmic de la ciència. Per aquesta raó són tan fabuloses les quantitats assignades a la investigació. Els Estats Units, malgrat la seva guerra d'agressió contra el Vietnam, han destinat a aquest fi, en 1968, la quantitat de 23.806 milions de dòlars, xifra que, segons algunes estimacions, supera la totalitat de les inversions directes a la indústria. Les empreses nord-americanes han gastat en investigació i desenvolupament científic i tècnic 17.989 milions de dòlars el 1968 (amb un augment del 7 % sobre 1967), però d'aquesta xifra l'Estat en cobreix el 78 % i una bona part té finalitat militar. Pel trienni 1968-1971 hi ha programat un augment del 25 %, malgrat la reducció d'assignacions en altres capítols.

Segons « Der Spiegel » del 12-2-1968, els Estats Units dedicaven a la investigació científica un 3,4 % del P.N.B. (producte nacional brut); la Gran Bretanya, un 2,3 %; els Països Baixos, un 1,6 %; la República Federal Alemanya, un 1,4 %. Espanya havia previst de dedicar-hi el 1968 un 0,13 % del P.N.B. estimat (« La Vanguardia », 19-10-1968). Segons « Desarrollo » del 25-1-1970, Espanya dedica a la investigació, incloent-hi la militar, uns 2.500 milions de pessetes i la indústria privada prop d'uns 600 milions. La totalitat pot oscil·lar entorn de les 3.000-3.500 milions de pessetes, de les quals anirien a compte de l'Estat un 70 o 80 %. França assigna a la mateixa finalitat 180.000 milions de francs. Tant als Estats Units com a la U.R.S.S. aquestes despeses s'acostumen a duplicar cada set o cada cinc anys.

El nombre d'investigadors per cada 10.000 habitants era de 25 als Estats Units, 11 a Gran Bretanya, 8 als Països Baixos, 7 a França i 6 a la R.F.A. A Espanya els càlculs oficials són de 2.800 investigadors, és a dir, un 0,87 per 10.000 habitants.

A la Unió Soviètica treballaven el 1968 uns 770.000 científics, la quarta part de tot el personal científic del món. Aquesta sola xifra és suficientment eloqüent per a fer-se una idea de la importància que la U.R.S.S. atribueix a la investigació científica fonamental i aplicada.

MODIFICACIONS EN L'ESTRUCTURA SOCIAL

La revolució científica i tècnica, tot i que només està als seus inicis, ja fa sentir els seus efectes, de manera molt desigual, als països imperialistes. On aquests efectes són més visibles és als Estats Units. Es calcula que el 10 % de la producció està automatitzada, però els progressos són ràpids en aquest sentit. El 1963 existien 237 grans empreses completament automatitzades. Es calcula que en 1970 el 50 % del parc de maquinària als Estats Units serà de direcció programada. S'estima que al món capitalista funcionen uns 100.000 grans ordenadors electrònics, la major part dels quals són als Estats Units. Les cadències de venda d'ordenadors creixen ràpidament.

A la Unió Soviètica el procés d'automatització no és deixat enrera pel dels Estats Units, i en algunes esferes fins i tot el supera. En els darrers cinc anys s'hauran instal·lat 600 sistemes automatitzats i 230 centres de càlcul.

Assenyalem, de passada, que els efectes de la revolució científica i tècnica a la Unió Soviètica i als Estats Units són completament diferents en el terreny tècnic i productiu per la sensible diferència de les estructures productives i els fins contraposats que són assignats a aquestes i, a més, per les seves conseqüències socials, totalment oposades, derivades del caràcter progressiu del règim socialista, els indiscutibles avantatges d'aquest sobre del capitalisme,

que constitueixen l'essencial, siguin les que siguin les opinions o criteris sobre errors o insuficiències que puguin observar-se en la societat socialista.

Per les dades que fins ara s'han exposat, hom podria concloure que els efectes de la revolució científica i tècnica no són gaire significatius; però aquesta conclusió seria profundament errònia. No es tracta únicament de l'automatització, sinó de la irrupció massiva de la ciència a la producció, de l'aplicació d'una nova tècnica i d'una tecnologia modernes que fan metamorfosar paulatinament les estructures productiva i social, i àdhuc el mateix home.

Si analitzem els fenòmens que es produeixen als Estats Units, veiem que el nombre d'obriers *no qualificats* va arribar al seu punt màxim el 1930, a la indústria i els serveis (amb exclusió de la mineria) i que des d'aleshores s'ha produït un descens fort i constant, tant en xifres absolutes com relatives. D'altra banda, entre els obrers *semi-qualificats* — torners, fresadors, montadors, xòfers, conductors d'autobusos, bulldozers, grues, tractoristes, etc. — van començar a reduir-se els ritmes de creixement el 1940, i des del 1960 va començar-s'hi a produir un moviment suau de contracció. En canvi, el nombre d'obriers *qualificats* — conductors de locomotores, operadors de trens de laminació, de màquines i línies automàtiques, reguladors, montadors de sistemes elèctrics, mecànics, etc. — ha començat a créixer en termes absoluts i relatius des de 1940 (6,2 milions i 30,2 % del total el 1940; 9,73 milions i 36 % el 1960).

De 1950 a 1960 els obrers qualificats i contramestres van augmentar d'un 11,8 %; els semi-qualificats d'un 6,4 % i els no qualificats van disminuir d'un 9,6 %.

Entre els obrers qualificats, el grup que creix més ràpidament és el que està vinculat als avanços científico-tècnics, particularment als sectors d'intensa activitat científica. De 1930 a 1960 es van duplicar els efectius d'aquest grup, que el 1960 representava el 41,8 % de la totalitat dels obrers qualificats, enfront del 13 % el 1913 i del 29 % el 1930. A la indústria atòmica, els obrers qualificats constitueixen el 59 % de tot el personal obrer. A les indústries còsmica i electrònica, el 21 % són enginyers, un 7,7 % enginyers tècnics, un 12,6 % obrers qualificats, un 26,6 % obrers no ocupats directament en la producció i la resta joves obrers i peons. A la indústria electrònica el nombre d'enginyers ha augmentat d'un 68 % en quatre anys. Actualment, a les empreses en progrés i automatitzades el personal qualificat supera el 50 %. En algunes branques s'observa una disminució dels obrers qualificats, però el creixement absolut d'enginyers i tècnics compensa a bastament la reducció.

Hem parlat dels obrers qualificats, semi-qualificats i no qualificats als Estats Units. Els qualificats han de posseir una sòlida formació secundària (en matemàtiques, a nivell del final de l'ensenyança secundària) i, a més, 2-4 cursos d'ensenyament professional especialitzat. Els semi-qualificats especialitzats. El 1960 el promig d'estudis era de 10,1 anys. Els obrers no qualificats necessiten a la pràctica estudis que es situen entre l'ensenyament elemental i el secundari. El 1960 la duració mitja dels estudis era de 8,9 anys.

Segons certes prediccions, el 1970 un 68 % dels obrers ocupats als Estats Units tindrà estudis que superaran el nivell de l'ensenyança secundària.

A la Unió Soviètica, el 1939, abans de l'inici de la segona guerra mundial, 123 de cada mil obrers posseïa l'ensenyament secundari o superior. A primers de gener de 1966 s'havia arribat a la xifra de 542 (4,3 vegades la xifra de 1939), és a dir, més del 50 %.

Del que acabem d'expressar el dedueix que els canvis en l'estructura de la classe obrera, l'elevació de la seva cultura general i dels seus coneixements professionals reflecteixen les necessitats de la producció i les modificacions de la pròpia estructura productiva. Les branques modernes, com ara l'electrònica, química, energètica, etc., creixen ràpidament, mentre disminueixen les indús-

tries tradicionals com la mineria del carbó, el tèxtil, etc., i tant les unes com les altres es transformen.

A començaments del segle actual, als Estats Units, prop de les tres quartes parts de la força de treball estava directament ocupada en la producció de bens materials, mentre que actualment no arriba al 50 %. Això ja havia estat previst per Marx. El creixement més ràpid de l'anomenada esfera improductiva esdevé possible i necessari com a resultat de l'augment de la productivitat del treball en l'esfera material. Avui, als Estats Units i a d'altres països capitalistes, la mecanització i l'automatització penetra més intensament en l'esfera no productiva. Per aquesta raó pot esperar-se una relativa disminució del ritme de creixement, també com a conseqüència dels nous mètodes de racionalització, que imposen als empleats administratius *normes* com als obrers de les fàbriques. No obstant, es pot suposar que l'esfera improductiva seguirà creixent més depressa que la productiva.

FORT AUGMENT DELS INTELLECTUALS ASSALARIATS

La modificació de l'estructura del sector obrer ha estat profunda, però la revolució científica i tècnica ha afectat encara més el personal tècnic i els especialistes. Segons les dades del darrer cens de 1960, en aquest grup s'hi comptaven als Estats Units 7.232.000 persones, de les quals el 53 % posseïa estudis superiors. El 1968 la xifra pujava a 10,3 milions i es calcula que el 1975 arribarà a uns 13 milions. De 1900 a 1960 els obrers de la indústria i els serveis (excepte la mineria) han augmentat de 2,3 vegades, mentre que els diplomats superiors han augmentat 6,5 vegades, els enginyers i enginyers tècnics de 22,6 vegades i el personal científic gairebé de 73 vegades. El pes específic de tot aquest grup ha augmentat passant del 4,3 % de la població ocupada el 1900 al 13,6 % el 1960. El salt més gran s'ha produït entre 1950 i 1960, època durant la qual ha crescut d'un 47 %. Durant aquests mateixos anys, els enginyers i enginyers tècnics van augmentar de 1,6 vegades, arribant a la xifra de 861.000.

Malgrat l'espectacularitat de les dades numèriques, les contradiccions inherents al sistema de capitalisme monopolista d'Estat, agreujades per l'agressiva guerra contra el Vietnam, que una gran part del poble nordamericà rebutja ostensiblement, accentuen l'escassetat de personal qualificat i altament qualificat, cosa a la qual contribueix la degradació general del nivell de l'ensenyament als Estats Units.

A la Unió Soviètica, malgrat les immenses dificultats que ha calgut vèncer per a formar la intel·lectualitat, derivades del retard secular de la Rússia tsarista i de les guerres intervencionistes dels imperialistes estrangers, el nombre d'intel·lectuals el 1968 arribava a la xifra de 27,4 milions. Els especialistes amb instrucció superior o secundària especialitzada arribaven el 1965 a la xifra de 12,1 milions (64 vegades més que el 1913). El nombre d'enginyers diplomats ha augmentat de 37 vegades en relació amb 1928. En aquesta esfera la U.R.S.S. ultrapassa els Estats Units quasi de 2,3 vegades. Als centres de la U.R.S.S. es formen actualment 4 vegades més d'enginyers que als Estats Units.

Els canvis que s'han produït en el món occidental són un producte inevitable de la producció capitalista i de l'acumulació de capital. Amb els nous mitjans tècnics, amb l'organització i racionalització de la producció, es contrau la part de treball manual, físic, al mateix temps que augmenta considerablement la part de treball intel·lectual, tot i que els enginyers electrònics substitueixen una part del treball cerebral. Una parcel·la cada vegada més gran de treball intel·lectual s'inverteix a les esferes de la investigació científica i tècnica, a la creació de processos, en oficines d'enginyeria, etc., que precedeixen la producció.

La ciència, en modificar els processos productius, crea el marc que fa possible l'aparició d'un nou tipus de treballador que, a mida que el temps passi, adquirirà un caràcter massiu, en el qual es combinen les qualitats de l'obrer i del tècnic, i aproximarà gradualment el treball de tots dos.

En aquest sentit, la formació cultural de tipus general i els estudis professionals que s'exigeixen als obrers qualificats dels Estats Units prefiguren en un cert sentit el nou tipus de treballador que es transforma en intel·lectual. D'altra banda, canvia el caràcter del treball de molts intel·lectuals, que s'apropa a l'activitat productiva. No està lluny el temps en què els dos tipus de treball quedaran orgànicament fusionats en el procés de la producció.

No obstant, la intel·lectualitat es distingeix de les altres capes de la societat no sols pels seus coneixements i per la seva preparació tècnica, sinó també pel caràcter de la seva activitat i professió, per les seves relacions. Com indica Lenin, la intel·lectualitat « ocupa una posició peculiar entre les altres classes, pertanyent en part a la burgesia per les seves relacions, per les seves opinions, etc., i en part als treballadors assalariats, car el capitalisme, a mida que va privant els membres de la *intelligentsia* de la seva posició independent, els transforma en assalariats dependents, amenaça de rebaixar llur nivell de vida ».

La conversió de la ciència en força productiva directa i el seu creixent paper econòmic, polític i militar han fet sorgir tota una *indústria* dedicada a la investigació, concepció de progressos, enginyeria, consulta, etc., que és una de les més rendables. En aquesta indústria, com en totes les altres, predomina la propietat privada dels mitjans de producció, encara que siguin específics (mitjans d'investigació) i la força de treball assalariada (treballadors científics). Sota el capitalisme, el fruit del treball d'aquests homes, encara que sigui immaterial, adopta les mateixes característiques que una mercaderia que es compra i es ven pel seu valor, però que és de molt superior al que paga en forma de salari i altres costos el capitalista. En aquest sector existeix una explotació de la força de treball semblant a la que es manifesta en la producció de bens materials. Però la *producció científica*, en aplicar-se de forma concreta a la producció material, contribueix generalment a la disminució dels costos i, per tant, a l'augment de la plusvàlua. Els progressos científics i tècnics en la majoria dels casos, i amb independència de la voluntat dels treballadors científics, que són ells mateixos explotats, contribueixen a intensificar l'explotació. Aquesta doble contradicció, que s'exten a d'altres dominis de l'activitat intel·lectual, planteja als treballadors intel·lectuals uns aguts problemes de consciència, insolubles en el marc del capitalisme, però que troben una expressió adequada en la incorporació activa a la lluita al costat de la classe obrera.

Els treballadors intel·lectuals, que als grans països capitalistes són assalariats en més d'un 80 % dels casos, es converteixen sovint, naturalment no sempre, en una part de l'obrer col·lectiu que produeix plusvàlua o benefici per al capitalisme monopolista. Al si de la intel·lectualitat es produeix una diferenciació social que ha començat a adquirir un caràcter classista. Una capa superior se'n separa i forma part de les direccions de les empreses privades i ocupa alts càrrecs en l'aparell de l'Estat. Ha augmentat considerablement el nombre d'intel·lectuals-especialistes *managers*. Tots dos grups han d'incloure's entre les capes dirigents burgeses. Hi ha una massa més nombrosa d'intel·lectuals professionals, no encara assalariats, que en general es poden incloure entre les capes intermitges. Però el fenomen nou avui és que la part més important de la intel·lectualitat és assalariada, i encara que la totalitat tendeix a apropar-la de la classe obrera, tenint en compte que molts d'ells pertanyen clarament a aquesta classe.

Aquesta és la raó fonamental que configura les noves relacions entre els obrers, els intel·lectuals i els estudiants com a element essencial de la societat d'avui, engendrat pel desenrotllament contemporani de les forces productives. La indicació de Lenin segons la qual la intel·lectualitat « no és una classe econòmicament *independent* i no representa, per tant, cap força política independent », té plena vigència. Tot això imprimeix el seu segell a l'Aliança de les Forces del Treball i de la Cultura, al si de la qual el paper dirigent correspon a la classe obrera, però en la composició de la qual entren grups de la intel·lectualitat que, a Espanya, degut al seu baix nivell de desenrotllament econòmic, són encara poc nombrosos. Naturalment, aquesta *aliança*

s'expressa, com totes les lleis del desenrotllament social, en forma de tendència, i per això és un deure de facilitar-li el camí a través de la lluita, per tal que es plasmi el més aviat possible en els fets.

NOU PAPER DE L'ENSENYAMENT

La revolució científica i tècnica, en promoure la necessitat massiva de treballadors d'alta qualificació — entre ells científics, enginyers, tècnics personal de moltes altres especialitats — ha elevat el significat econòmic de l'ensenyament, doncs és aquest el que en garanteix la formació. A diferència d'altres temps, pot dir-se que avui destaca com element preferent la preparació cultural de caràcter general, pel fet de ser la que forma l'home, el prepara per a seguir instruint-se sense parar, li obre nous horitzons, l'acostuma a pensar amb independència, facilitant-li així l'aptitud per a la síntesi i l'adaptació a les circumstàncies canviant del treball. El progrés científic i tècnic imposa la renovació periòdica dels coneixements especialitzats, però això seria impossible sense una sòlida cultura general. Si donem al concepte de *forces productives* el sentit ampli que li donava Marx, és a dir, el d'un vast conjunt variable de les forces productives de la vida humana, que engloben la vida social i la ciència, les capacitats creatives de l'home i el domini de les forces de la natura, és evident que l'ensenyança ha de jugar un paper fonamental en el ple desenvolupament de l'home, que equival en la societat moderna a introduir l'aptitud de creació, nova força productiva humana. Aquesta és condició primordial del desenrotllament econòmic i tècnic i fa que la inversió humana sigui la més rendable.

Als països socialistes l'ensenyament es planifica partint de les prediccions científico-tècniques a llarg terme i les futures estructures productives, amb anticipacions com a mínim de 10 anys, la qual cosa fa que els estudiants estiguin dotats dels coneixements intel·lectuals i tècnics més recents en funció del futur probable i no del present.

Als Estats Units de 1952 a 1962 el promig d'estudis cursats ha passat de 10,9 anys a 12,1 anys. Un any suplementari d'estudis aporta més que cadascun dels precedents. El 1964 els alumnes compresos entre els 14 i els 17 anys que cursaven l'ensenyança secundària representaven el 90 % de la població escolar d'aquesta edat. Aquest mateix any el nombre d'estudiants entre 18 i 21 anys arribava a un 43,9 % dels joves d'aquestes edats. Als centres d'ensenyament superior de la U.R.S.S. es varen graduar 480.000 professionals el 1967 i, a més a més, 800.000 enginyers tècnics : en total, 1.280.000 *especialistes*. Aviat s'arribarà al milió i mig anual.

A França, durant el curs 1967-1968, el nombre d'estudiants ascendia a 680.000. A Espanya, el nombre d'estudiants matriculats el curs 1965-1966 fou de 125.879.

Les dades que acabem d'exposar fan veure que la revolució científico-tècnica ha obligat el capitalisme monopolista dels Estats Units a modificar l'orientació classista de l'ensenyament superior i secundari, i obrir-la a capes assalariades (intel·lectuals, empleats, funcionaris i una part de la classe obrera). Actualment la major part dels estudiants dels Estats Units són fills d'assalariats.

Als països d'Europa occidental i especialment a Espanya les coses estan molt lluny d'ésser així i, sobretot, el nombre d'estudiants d'origen obrer és insignificant.

Del que s'acaba de dir seria erroni deduir-ne que el camí de la universitat és fàcil als Estats Units per als fills dels assalariats. Això no és en absolut cert. El cost dels estudis és elevat i són molts els que han de recórrer a emprèstits bancaris i, sobre tot, a alternar l'estudi amb el treball, pràctica que és corrent. D'altra banda, l'ensenyament que s'imparteix es subordina a les necessitats i interessos del capitalisme monopolista. La dotació estatal

és insuficient. Les universitats privades estan en mans de representants conspicus de l'oligarquia financera. El president de la Universitat de Califòrnia ho és al mateix temps del « Bank of America », el de la Universitat Columbia és l'ex-president de la « Standard Oil ». La impugnació de la universitat s'accentua, malgrat l'endocctrinament polític burgès que s'hi practica. A la universitat es discuteixen els grans problemes de la societat americana, i d'allí en surten lluites importants. « No és sorprenent, doncs, que hi hagi universitats amb desordres i amb inseguretats — ha de constatar Robert R. Finch, Secretari de Sanitat, Educació i Seguretat Social dels Estats Units. Les universitats esperonen els canvis socials. Sovint, en tots els seus desordres interns es troba la clau dels problemes que afecten la societat. »

De la mateixa manera que objectivament cal considerar la gran massa dels intel·lectuals dels Estats Units i d'altres països imperialistes, on ha pres empena la revolució científica i tècnica, com a *treballadors assalariats*, tot i quel pel caràcter de la seva activitat i professió es diferenciaven encara dels obrers, també cal reconsiderar la concepció de l'«estudiant» que ha prevalgut fins fa poc. Els estudiants, en acabar els seus estudis, s'afegiran en la major part dels casos als rengs dels *intel·lectuals assalariats*, i en el curs dels seus estudis en van adquirint plena consciència. Això els porta, deixant de banda moltes altres raons, a impugnar la universitat classista i a refusar la societat occidental.

La qüestió de la formació dels homes ha esdevingut un dels problemes més palpitants del nostre temps i ha pres una enorme transcendència per al futur dels pobles. És imprescindible que l'home, l'estructura de la societat i les ciències socials superin el retard creixent que engendra el desenrotllament incessant de la tècnica i el progrés de les ciències naturals.

**

Estem encara als inicis de la revolució científica i tècnica, però als països més desenrotllats ja és visible, en graus diversos, la mutació de la *vella* estructura material i tècnica, basada en la *mecanització*, que obre el pas a una altra de *nova*, que té com a principal tret l'*automatització*. L'automatització canvia el lloc de l'home, el seu paper en el procés productiu i en la societat; exigeix la seva participació creativa en les decisions, genera un desenvolupament de la subjectivitat. L'actual revolució científica i tècnica ja no cap en els marcs estrets del capitalisme *ultrapassa* cada dia més les condicions socials, que condammen els treballadors a l'esclavatge assalariat. « Avui, als països capitalistes desenrotllats — deia el company S. Carrillo a la Conferència Internacional dels PP.CC i Obrers de Moscou — la revolució científico-tècnica està posant a l'ordre del dia la necessitat imperiosa de radicals transformacions socialistes, la necessitat de la presa del poder per la classe obrera i els seus aliats antimonopolistes. » Les enormes creacions de la revolució científica i tècnica, el desenrotllament impetuós de les forces productives socials només poden manifestar-se plenament en la societat comunista, que en serà l'expressió més alta.

Ignasi Balcells

LLUITA SOLIDARIA LLUITA POLITICA

una experiència del moviment obrer

- II -

LLUITA REIVINDICATIVA I LLUITA POLITICA
REFORMISME I ACCIO REVOLUCIONARIA

La lluita solidària del Baix Llobregat constitueix un exemple concret de la íntima relació entre la lluita reivindicativa i l'acció política dels treballadors i també dels límits del perill reformista avui en el moviment obrer. Ja hem assenyalat anteriorment la realitat d'aquestes possibles manifestacions d'economicisme, la necessitat d'una preocupació constant per impulsar l'acció obrera, donar-li la seva perspectiva política amb vigilància permanent que permeti de corregir les possibles deformacions d'allò que significa la línia realment revolucionària de la lluita obrera. Perspectiva revolucionària que significa l'avançament real del moviment obrer en les condicions concretes del nostre país. La lluita solidària del Baix Llobregat ha estat una lluita política, contra l'essència política avui del franquisme, és a dir, la repressió; ha estat una lluita àmplia que ha mobilitzat milers de treballadors. Ha estat un exemple que una tal politització ha d'assolir-se sobre la base de la situació i condicions concretes, en l'avanç concret de la lluita contra l'enemic de classe immediat, la burgesia, però no com a entitat abstracta, sinó com a classe social que a les fàbriques es manifesta en la seva forma immediata d'explotació econòmica i que en el règim franquista té la seva expressió política. La lluita política dels treballadors adquireix la seva qualitat revolucionària en la mesura que la lluita reivindicativa i la lluita política immediata s'inscriuen en una estratègia política de presa del poder, en la mesura que signifiquen, justament per aquesta perspectiva, *la lluita pel socialisme avui*.

El lligam inseparable de la lluita reivindicativa amb l'acció política exigeix que les Comissions Obreres, el moviment obrer, unitari, *de masses*, no es limiti a una perspectiva estrictament sindical. En la nostra marxa vers el socialisme, que passa per l'eliminació de la dictadura franquista, la dictadura de l'oligarquia, les Comissions Obreres són un moviment *sòcio-polític*. El contingut polític de la seva lluita no està definit « a priori », no està predeter-

minat; és conseqüència de l'avançament del mateix moviment de masses i, justament per això, no té límits preestablerts, no té « sostre ».

Es amb aquesta perspectiva, amb aquesta política, que els comunistes creiem poder afirmar que el reformisme no és avui un perill de primer pla per al moviment obrer, per al moviment de masses.

No ho és, en primer lloc, per l'escàs, gairebé nul, marge de maniobra que té el capitalisme espanyol per a « integrar » les reivindicacions obreres. Incapacitat enfront de les més elementals reivindicacions econòmiques degut a l'evident fracàs del franquisme per a establir una política econòmica que permeti de sortir del caos i crisi econòmica permanents als quals ha conduït l'explotació i la corrupció del capitalisme espanyol. Incapacitat enfront de les primeres exigències polítiques que la pròpia lluita reivindicativa planteja, com són les llibertats polítiques d'associació, reunió i expressió. Avui el franquisme, amb el seu fracassat « estat d'excepció », amb el seu intent de feixisme coronat a través de la « Monarquía del Movimiento », es troba a la defensiva de tal manera que no pot permetre's la menor concessió enfront del moviment obrer i popular. Té en la repressió la seva única defensa, defensa que en nombroses ocasions ha demostrat ja la seva pròpia feblesa. Justament per això la lluita solidària del Baix Llobregat adquireix el seu ample significat polític pel seu clar sentit de lluita antirepressiva, de resposta combativa als atacs de la repressió.

De fet, la mateixa capacitat « integradora » del neocapitalisme europeu (el capitalisme de la nevera, l'aparell de televisió i l'automòbil), apareix avui en clara « contestació » després de la important experiència del maig francès i les contínues lluites obreres d'Itàlia, França i altres països europeus. A això contribueix que en el context de la revolució científico-tècnica, els avançaments, les conquestes de la classe obrera « serveixen » cada vegada menys per a estimular el desenrotllament capitalista. En realitat plantegen nous problemes, noves exigències obreres, de manera que la qüestió del poder apareix cada vegada en forma més conscient i clara. Això és justament el que ha dut a la crisi política que travessen les « democràcies burgeses », així com a l'estrepitós fracàs de la socialdemocràcia.

Tampoc el reformisme constitueix un perill seriós en la lluita obrera, al nostre país, en la mesura que el partit amb majoritària influència i organització entre la classe obrera, el nostre Partit, té una clara política de presa del poder polític per aquesta classe.

Comprendre que el reformisme no és un perill fonamental significa en la pràctica abandonar tota posició defensiva, de desconfiança en la capacitat de lluita de la classe obrera, de por a que hom « ens integri », i de saber detectar tots els objectius de lluita, tots els elements mobilitzadors en cada moment, per a *integrar-los* en la perspectiva revolucionària d'avanç del moviment de masses.

FORMES D'ORGANITZACIO I TREBALL DEL MOVIMENT OBRER

En aquest avanç del moviment obrer adquireix especial importància la qüestió de les formes de treball i d'organització de la classe obrera. A aquest respecte creiem que l'experiència de lluita del Baix Llobregat en aquests mesos aporta elements significatius.

L'àmplia campanya de solidaritat, la participació majoritària dels treballadors de la comarca, constitueix una clara afirmació de l'organització pròpia, autònoma, de la classe obrera. Organització que, si bé té clarament al seu cap les Comissions Obreres, amb l'important paper de direcció de la Comissió Obrera Coordinadora de la comarca, no pot identificar-se estretament amb

« l'estructura » organitzada de les Comissions Obreres. La confiança i adhesió que la classe obrera del Baix Llobregat ha demostrat als seus dirigents empresonats, amb la seva massiva participació en la campanya de solidaritat, s'ha manifestat en formes molt diverses, però en tots els casos ha significat l'afirmació de la necessitat d'òrgans propis, independents i unitaris de la classe obrera, i l'aparició concreta d'aquests sota múltiples formes. En aquesta classificació cal incloure les juntes socials de la C.N.S. quan aquestes han pres acords que s'han inscrit (alhora que l'han estimulada), en la « campanya dels setze », les assemblees de càrrecs sindicals, de treballadors en els locals de la C.N.S., les assemblees obreres a les empreses, les reunions dins i fora dels llocs de treball, l'actuació dels enllaços i jurats honestos i combatius, les comissions elegides per tallers i seccions o a les amples assemblees de treballadors.

La funció dels organismes de coordinació i direcció del moviment obrer, les Comissions Obreres organitzades adquireix, en aquesta situació d'àmplies formes d'organització del moviment obrer, una significació particular. Una significació que s'anirà completant en el desenrotllament i avanç del moviment obrer.

El paper de la coordinadora del Baix Llobregat ha estat fonamentalment el de donar una orientació de treball i perspectiva de lluita. Orientació que, per a realitzar-se, ha calgut fer arribar a les empreses. Aquí apareix la funció organitzadora de la lluita. Treball que no ha consistit tant en la « integració » formal de tot el moviment dins les estructures de Comissions Obreres com en la presa de contacte amb totes les formes de lluita i organització autònomes dels treballadors per a fer arribar a aquestes la seva orientació unitària, la seva explicació dels objectius i perspectives de la lluita, la informació del que s'ha aconseguit en altres empreses, per tal de garantir l'àmplia difusió de les experiències de lluita de tots els treballadors de la comarca. El seu treball ha consistit, doncs, a lligar realment, en la lluita, més que en la seva organització formal, els treballadors d'avantguarda amb la classe obrera. Això no exclou, sinó que planteja la necessitat de constituir noves Comissions Obreres, però la situa a un nivell molt concret : en el desenvolupament de la lluita l'aparició de noves Comissions Obreres sorgeix com una necessitat, puix que es multiplica l'exigència d'òrgans unitaris de direcció i orientació de la lluita. En tots els casos, però, aquests òrgans unitaris, les Comissions Obreres, han de veure llur projecció de treball en el moviment obrer real, viu, amb les seves múltiples formes, que les pròpies Comissions Obreres han d'estimular.

I és en aquesta línia de treball que cal situar la qüestió de la representativitat. Aquesta és necessària, però no s'ha de plantejar, no pot plantejar-se, amb una visió formalista, « burocràtica », de « delegació » de poder. L'única representativitat positiva, realment « revolucionària », en l'actual situació, és la representativitat de lluita i consisteix fonamentalment en el compliment de la funció de direcció del moviment obrer. Aquesta pot lligar-se a votacions formals, bé que no necessàriament. I posar en segon terme l'aspecte formal de la representativitat no significa concebre el moviment de masses com si fos sotmès a una « direcció » establerta prèviament, imposada a les masses. L'autèntica direcció sorgeix de la lluita mateixa, ja que la seva representativitat, la seva capacitat dirigent, és confirmada cada dia pel grau d'adhesió dels treballadors, per la seva capacitat d'estimular les iniciatives de lluita més apropiades, més sentides en cada moment, per la seva actuació oberta al front de l'acció obrera.

ACTUACIO OBERTA, NO CLANDESTINA

Novament l'experiència del Baix Llobregat subratlla la necessitat d'una actuació oberta, no clandestina, del moviment obrer. Actuació oberta, i a la vegada clara presència al capdavant de la lluita dels dirigents obrers. Per a aquests, aquesta forma d'actuació ha demostrat ésser, a més, la millor defensa contra la repressió (ni un detingut en tota la campanya solidària), així com la millor garantia per a reduir els límits de la repressió contra si mateix a través de l'àmplia solidaritat que permet el fet de ser coneguts i apreciats pels treballadors.

L'actuació oberta és, a més, un element imprescindible per al propi desenrotllament de l'organització del moviment obrer. Això s'ha vist de manera molt concreta entorn a la recollida de diners a les fàbriques. Les relacions, contactes, lligams de lluita que la mateixa solidaritat econòmica anava creant, són de fet formes d'organització obrera originals que han de ser fonament de noves accions.

En aquest aspecte de la solidaritat, de la solidaritat econòmica, tan important en el combat obrer, s'han vist, a més, les immenses possibilitats que s'obrien en llançar una iniciativa correcta. Pot afirmar-se que en molts casos el principal obstacle per a l'extensió d'aquesta solidaritat no es trobava en els treballadors, en llur possible temor o retraïment davant d'aquesta forma de lluita, sinó més aviat en els propis lluitadors d'avantguarda que no sabien (per por o per incomprensió) plantejar obertament la necessitat de tal o qual acció solidària. (Podriem dir que hi havia més por a demanar que a donar.) Això queda reflectit en el fet que les quantitats recollides no son un reflex automàtic de les empreses en les quals hi han hagut accions recents; corresponen més aviat als llocs de treball on hi han hagut treballadors conscients *en la pràctica* que era possible plantejar obertament als seus companys la necessitat de dur el seu calor solidari a uns treballadors empresonats pel franquisme pel fet de defensar els drets de la classe obrera. Naturalment que la pròpia presència d'aquests homes va lligada a les accions hagudes; la seva autoritat és funció de la seva capacitat de direcció al front d'aquestes accions, però cal insistir en la importància de l'element *subjectiu*, de la claredat en el plantejament de la lluita solidària, que ha resultat fonamental en el desenvolupament de la solidaritat econòmica.

UTILITZACIO DE LES POSSIBILITATS LEGALS

En aquesta actuació oberta s'ha posat una vegada més de manifest el significat revolucionari de la « utilització de les possibilitats legals », que no pot veure's evidentment amb la mateixa òptica que en els anys 50 o a les primeries de la dècada dels 60. Allò que es desprèn, però, de la pràctica de la lluita obrera és que els treballadors en cap cas no han d'abandonar ni un pam de terreny a l'enemic de classe i als seus lacais, els verticalistes, i és en aquesta perspectiva que ens cal observar com una legalitat aparentment feixista (com les mateixes reunions de les anomenades « juntes socials »), pot transformar-se en legalitat obrera, democràtica, sota la pressió de la lluita. La utilització al Baix Llobregat d'aquestes possibilitats demostra un plantejament combatiu i alhora intel·ligent d'aquesta orientació. No ens estenem ara en aquesta qüestió (lligada amb l'àmplia experiència del moviment obrer, com la lluita a Terrassa, per exemple); ens remetim a la descripció dels fets de la primera part d'aquest treball.

Volem només destacar el paper jugat al capdavant d'aquest combat obrer pels enllaços i jurats honestos, lluitadors d'avantguarda que han sabut

utilitzar les possibilitats que el seu « carnet » sindical els proporcionava (i no gensmenys sense doblegar-se a l'aparell falangista de la C.N.S.) per a impulsar la lluita de classe i afrontar la pròpia C.N.S. Així han actuat majoritàriament els càrrecs sindicals de *Siemens*, *Pirelli* i d'altres empreses. Per això resulta extraordinàriament grotesc (i en la pràctica contrarevolucionari) veure com « organitzacions » que es pretenen molt « revolucionàries » però la lluita de les quals, els dirigents de les quals, només són coneguts pels seus « papers », cridaren justament aquests dies a la dimissió de tots els càrrecs sindicals, acusant, a més, els jurats de *Siemens* de « lacais » del capitalisme. Podriem simplement afegir que l'efecte contrarevolucionari, confusionista, d'aquestes « crides » resulta notablement disminuït (pel despreci amb que són rebudes), quan es plantegen a treballadors d'una experiència de lluita i d'una trajectòria de combat com els de la *Siemens*.

LES ASSEMBLEES OBRERES

En aquesta utilització de la legalitat que els treballadors imposen amb la seva lluita apareixen amb particular importància les assemblees obreres. Per la seva importància, les assemblees obreres han estat objecte de les més variades especulacions. En alguns sectors del moviment de masses existeix la tendència a parlar de les assemblees, de la « democràcia directa » com si fossin la panacea de la revolució; a contraposar-les als òrgans de direcció unitaris del moviment obrer, del moviment de masses, àdhuc a negar la necessitat de tals òrgans de direcció a partir d'aquesta nova forma de la lluita i l'organització constituïda per les assemblees de base. (Es parla de « lluita contra la delegació de poders », i amb aquesta expressió, presa literalment, estem plenament d'acord, però no amb el que amb ella es pretén fer valdre, en alguns casos. Intentarem explicar-nos.)

Creiem que la pròpia lluita solidària dels treballadors de *Siemens*, *Pirelli*, *Tuperin*, etc., amb l'impuls i orientació que li donaren les assemblees massives a l'empresa, permet de valorar amb tot el seu significat la importància d'aquestes formes d'expressió de la voluntat obrera.

No es tracta d'exaltar l'espontaneïtat de les masses fins a un « culte a l'espontaneïtat », que per altra banda no representa cap « nou » invent. Ja Lenin lluità contra les concepcions liquidacionistes del Partit i del propi moviment de masses que es presentaven sota la forma de l'espontaneïisme.

De fet, la funció principal de les assemblees no està en realitat en el seu paper de « democràcia ». No és tant l'acord, decisió formal d'una assemblea allò que determina en molts casos la justesa d'una decisió, d'una orientació; és fonamentalment la seva realització allò que certifica la seva acceptació pels treballadors. I no es tracta de negar la funció de control democràtic de les assemblees sobre els òrgans del moviment obrer, sobre les orientacions concretes de lluita. Aquest control és important, imprescindible. Però la relació democràtica de l'avantguarda amb els treballadors a través de les assemblees no és solament ni fonamentalment un instrument de perfeccionament de les decisions i orientacions de lluita, sinó sobretot una palanca per a estimular la iniciativa dels treballadors, un mitjà d'afirmació conscient de llur voluntat de lluita. No tant la ratificació de les iniciatives de « dalt », sinó sobretot l'aparició de nous impulsos de lluita, de noves orientacions, moltes vegades en forma embrionària, rudimentària, que els òrgans de direcció de la lluita han d'elaborar, donar cos, però que no poden ser « inventades » en un despatx allunyat de les masses. Es aquest aspecte de les assemblees el que adquireix avui la més gran importància. De les assemblees sorgeixen nous impulsos de lluita, s'enforteix la consciència política dels

treballadors, creix la unitat de lluita, el sentiment de solidaritat proletària, sorgeixen nous quadres, dirigents, del moviment obrer.

I tocant a la « lluita contra la delegació de poders », cal assenyalar que la relació entre els treballadors i els òrgans de direcció unitaris que s'estableix a través de tals assemblees i de la pròpia lluita, exclou precisament tota « delegació » de les decisions, que només podria significar delegació de la pròpia lluita. Aquesta qüestió mereix, de totes maneres, un estudi més detallat, però podem afegir que el sorgiment d'òrgans unitaris de direcció, independents, autònoms, representa un primer element d'elevació del nivell de lluita. L'avanç de l'acció obrera i la constant elevació del seu nivell polític estan en funció de la interrelació entre aquesta avantguarda que sorgeix de la pròpia lluita i la base, l'amplitud de la qual ha de créixer amb la pròpia acció. I en aquesta interrelació, les assemblees sobiranes, decisòries, d'elaboració política, assemblees massives (no de l'« elite ») juguen un paper fonamental.

La pràctica ha demostrat que el lloc millor per a desenrotllar aquestes assemblees majoritàries, massives, de treballadors, és la pròpia empresa, el lloc de treball. Imposar aquestes assemblees a les fàbriques és, de fet, un dels objectius de la lluita de la classe obrera al nostre país, aspecte de la nostra lluita en el qual els treballadors espanyols hem aconseguit ja èxits no assolits en altres països europeus de « democràcia » burgesa. En algunes empreses del Baix Llobregat, *Siemens* i *Pirelli* en primer lloc, aquest dret d'assemblea ha estat imposat i avui és « acceptat » per la direcció de l'empresa, per gerents que en altres moments s'han distingit (com en el cas de *Siemens*) pel seu furor anti-obrer i la seva manca d'escrúpols a l'hora de dirigir la repressió policiaco-patronal, però que ara han hagut de doblegar-se davant de la força obrera. La defensa constant d'aquest « dret », el seu exercici, la seva ampliació, és en aquestes empreses fonamental.

Altres formes d'assemblees posades en pràctica a Cornellà han estat les assemblees en els locals sindicals, particularment en el Ram d'Indústries Químiques. Aquest tipus d'assemblees significa, a més, l'exigència obrera d'uns locals que els falangistes de la C.N.S. encara usurpen als treballadors.

ASSEMBLEES GENERALS REUNIONS DELS ÒRGANS DE LES COMISSIONS OBRERES

Amb una altra perspectiva han de plantejar-se les assemblees o reunions de Comissions Obreres, incloses les anomenades « assemblees generals ». Mentre aquestes no siguin de milers de treballadors, el seu significat i funció és necessàriament diferent del de les assemblees massives realitzades dins de les empreses. Són en realitat reunions de treball, d'elaboració detallada de la lluita, i com a tal han de valorar-se, sostenir-se, i també defensar-se contra la repressió, la qual cosa no significa precisament clandestinitzar-les (i de la defensa col·lectiva de tals assemblees n'existeixen bons exemples).

Però això exigeix alhora que el seu significat sigui clar per als organitzadors i assistents, que la seva necessitat i utilitat siguin comprensos. Resulta allisonador que, en la pràctica, les úniques « assemblees generals » fetes al Baix Llobregat per a impulsar la gran campanya solidària han estat en realitat brigada « social ». No es tracta, evidentment, de copiar aquesta experiència en altres indrets. Terrassa és un bon exemple de la importància de les assemblees generals « al camp », del seu paper motor de la lluita obrera a les fàbriques de la localitat, però fins i tot un estudi més pròxim d'aquesta

experiència ens demostraria que no es pot resoldre la cosa amb aquesta simple afirmació.

Ara volem simplement subratllar la importància que a cada lloc hom es planteja seriosament aquesta qüestió en funció de l'experiència general del moviment obrer i de les condicions particulars de l'indret, tenint sempre clar que l'objectiu és la mobilització dels treballadors a les fàbriques i al carrer.

PERSPECTIVES DE LLUITA

La comprensió política de la gran campanya de solidaritat desenrotllada al Baix Llobregat ens duu necessàriament a insistir en la justesa dels plantejaments de la Resolució del Comitè Executiu del Partit Comunista d'Espanya de maig del 1969.

Comprendre que constitueix una experiència concreta que s'inscriu efectivament en un moment polític en el qual està plantejada en primer terme la liquidació de la dictadura política del gran capital i els terratinents, significa extreure valuoses experiències tocant a la mobilització i organització del moviment obrer, sobre la necessitat de formes flexibles de treball que assegurin i reforcin el lligam de l'avantguarda unitària del moviment obrer amb totes les formes autònomes i independents dels treballadors que sorgeixen entorn als més diversos objectius de lluita, sobre la difusa exigència del sindicat unitari de classe que tals formes pròpies representen, sobre la importància de tots els objectius reivindicatius per limitats i petits que apareixin, sobre la necessitat de tenir una constant preocupació per donar a l'acció obrera la perspectiva política conscient que permet i exigeix cada moment de la lluita.

I amb aquesta orientació assolir el reforçament de les Comissions Obreres, moviment unitari socio-polític de la classe obrera, que ha de jugar un paper de primer pla en l'eliminació del franquisme i l'establiment de les llibertats que han d'obrir per al nostre poble la marxa cap al socialisme.

Ignasi BALCELLS.

ALGUNES NOTES A L'ENTORN DE L'OPUS DEI

1. El « Fundador », els inicis i l'estructura de l'Obra.

La crisi ministerial del govern franquista, amb la irrupció de destacats membres de la camarilla opusdeista al si del govern, ha estat notícia d'extrema actualitat davant l'opinió espanyola i mundial. La secta de l'Opus Dei ha tornat a l'actualitat, precisament en aquest moment : quan els burocrates falangistes han perdut fins i tot la camisa blava en la partida política, quan Franco assisteix a la plena descomposició de la seva dictadura i quan la política d'equilibri de les camarilles s'ha trencat. En aquest moment, un grapat de tecnòcrates de la secta financera-política-religiosa de l'Opus, encapçalats pel « cervell » López Rodó, copa els llocs clau en el govern franquista i aspira a fer-se càrrec de les seves despulles.

Què és l'Opus Dei ? Com va néixer ? Quins fins persegueix ? Quines són les seves articulacions en el món de la cultura, de la política i dels grans negocis ? Es realment una « Máfia Santa », com la va qualificar el periodista francès Yves Le Vaillant a « Le Nouvel Observateur » (11 i 18 de Maig de 1966) ?

Comencem pel principi : el sacerdot de Barbastre (Osca) José Ma. Escrivà de Balaguer i Albas, nascut el 9 de gener de 1902, funda, « inspirat per una aparició divina » (!), el 2 d'octubre de 1928 l'Institut Secular de l'Opus Dei, avui dia conegut sota el nom oficial de « Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz y Opus Dei », segons consta en l'Anuari Pontifici de 1966.

Escrivà de Balaguer, home arxireaccionari i intrigant, el qual els afiliats a la secta anomenen « el Padre » o « el Fundador », dirigeix al principi l'acció « apostòlica » vers els mitjans universitaris. Actualment sembla que compten amb més de 200 col·legis, instituts, centres culturals, residències i universitats, disseminats per 40 països d'Europa, Africa, Asia, Amèrica Llatina i Estats Units. Tot aquest aparell està dirigit des de Roma, on es troba la seu central de l'Obra, per un « Estat Major », format per 300 persones acuradament seleccionades, sota la direcció del secretari general i eminència grisa de la secta, el sacerdot Alvaro del Portillo, enginyer de camins i doctor en Filosofia i Lletres, una de les poques persones de qui el « Fundador » escolta consell, impressionat per la seva brillant intel·ligència i habilitat. Aquest és un home dels de la « primera hora », juntament amb Pedro Casciaro, actual procurador general, J.M. Hernández Garnica, J.L. Muzquiz, i Isidro Zorzano, entre altres.

A Espanya l'Opus agrupa a més de 20 mil afiliats (« The New York Times » 9-5-67 i « Le Monde » del 31-10-69), la majoria dels quals viuen en sumptuoses i confortables residències (a Barcelona, entre d'altres, el Col·legi Major universitari « Monterols »).

Escrivà s'ha constituït en President perpetu de l'Obra i « Gran Cancellier de la Universitat de Navarra, i des de 1968 llueix el títol de « Marqués de Peralta », sense que ningú no s'expliqui aquesta fantasia nobiliària del « Fundador ».

El « Consiliario Nacional », responsable per a tota Espanya, és Florencio Sánchez Bella, membre d'una família influent : els germans Ismael i Alfredo Sánchez Bella, aquest últim actual ministre d'Informació i Turisme.

L'any 1939 marca una fita dins la història de la secta : Escrivà publica *Camino*, autèntic « breuari d'espiritualitat » de l'Opus, obra al·lucinant, escrita en plena guerra civil, ben arrecerat el « Padre » a Burgos, al caliu de Franco. Aquesta mena de Bíblia de l'Opus reflecteix un malaltís feixisme de tipus religiós, en la recerca del « superhome », però « caballero y cristiano ». L'obra és significadament adreçada a una *élite* privilegiada, amb rigorós sentit d'exclusivitat, recusant tota idea de poble i massa. Formada per 999 sentències, a vegades cau en la puerilitat còmica de cites a la Dale Carnegie, de la mena « Cómo alcanzar el éxito en la vida »... En resum, de *Camino* s'ha dit, amb lucidesa, que tendeix, en certa manera, a formar burgesos eficaços, que aprofitant fins al màxim llurs capacitats professionals puguin triomfar, fins i tot, en l'apostolat.

Dintre l'Obra existeixen quatre categories, on s'agrupen els seus afiliats

- a) *Numeraris*, categoria superior, constituïda per la « super-élite », proveït els seus membres de títols de doctorat universitari i en teologia, i sempre disposats a passar a l'estat sacerdotal. Pertanyen a aquesta classe els López Rodó, Ullastres, Balcells (ex-Rector de Salamanca), etc., entre altres.
- b) *Oblats*, sense cap diploma acadèmic, constitueixen la « classe baixa » de l'Opus, car la seva extracció social és poc elevada. Se'ls dedica preferentment a treballs tinguts per « subalterns » : obrers, xofers, criats, telefonistes, etc.
- c) *Supernumeraris*, on s'agrupen els membres de la secta casats, però que estan sotmesos a la disciplina de l'Obra.
- d) *Cooperadors*, aquests mantenen tan sols vincles externs, revocables i no adopten un estatut definitiu.

2. La penetració.

Mitjantçant la intriga, durant l'any 1939, la secta arribà a dominar el « Consejo Superior de Investigaciones Científicas ». Un dels homes que els va obrir la porta, sense pertànyer mai a la secta, fou el ministre d'Educació Nacional Ibáñez Martín, i sobre el qual va influir decisivament el destacat opudeista i científic José Ma Albareda, secretari general que fou, fins a la seva mort, del C.S.I.C.

La ideologia sobre la qual es fonamentava el desenvolupament científic era : « ... imponer, con ayuda de la cultura, las ideas esenciales que han inspirado nuestro glorioso movimiento, en las que se hallan reunidas las lecciones

más puras de la tradición universal y católica con las exigencias de nuestra época. » L'arbre de la ciència s'aixecava des d'una base teològica, amb ramificacions polítiques : « *Permitía al Opus Dei pasar de la conquista individual de minorías al control de un organismo de Estado magníficamente situado para influir de manera decisiva en la orientación de la inteligencia española.* » (*El Opus Dei en España* de Daniel Artigues, Ruedo Ibérico, París). Personatges de l'Opus dins el C.S.I.C., en aquesta hora, són : González Alvarez, García Hoz, Millán Puelles, García Gallo, Fuenmayor, Balbín Lucas, Rodríguez Casado, Casas Torres, etc.

Acabada la guerra civil l'any 1939, la Universitat es trobà totalment desorganitzada : la repressió i les « depuracions » franquistes van fer la resta. L'Opus, aprofitant les cordials relacions amb el Ministre Ibáñez Martín, no perd el temps : entre 1943 i 1951 va situant els seus membres a càtedres universitàries : els filòsofs Calvo Serer, Millán Puelles, González Alvarez, Jesús Arellano ; els historiadors Florentino Pérez Embid (actual Director General de Belles Arts), Palacio Atard, Suárez Verdeguer i Rodríguez Casado ; els filòlegs Balbín Lucas i Fontán Pérez ; els juristes Orlandis i Alvaro d'Ors ; el biòleg Ponz Piedrafita (actual Rector de la Universitat de Navarra), etc. Actualment, hom calcula que un 20 per cent del professorat de l'Ensenyament Superior pertany a la secta, o hi simpatitza.

3. « La mà al calaix del pa ».

Constituïda i estructurada l'Obra com una mena de francmaçoneria catòlica, caracteritzada per un esperit « aristocràtic i cavalleresc », ha experimentat una considerable expansió, en els darrers anys, per diferents països i en els àmbits més « selectes » i reaccionaris : no es parla inclús que l'astronauta americà James McDevitt és membre actiu de la secta ? També es parla de les simpaties del mateix Juan Carlos, a causa de la influència rebuda del seu preceptor durant els anys de 1952 a 1955, el professor i teòric de l'Opus, Angel López-Amo, mort en accident de cotxe als Estats Units.

Aquí, doncs, sí que podem afirmar, amb tota evidència, que aquesta gent tenen posats els ulls en l'ideal religiós i en « fins espirituals », però la mà no la mouen del calaix del pa.

A partir dels anys 1954-1955, quan l'Opus s'havia limitat a l'ocupació escandalosa de càtedres i llocs clau al C.S.I.C., el seu camp d'activitat es veu ampliat : ocupa incansablement les altes gerències de la Banca, societats monopolistes de la indústria, societats financeres ; l'Opus es constitueix en un element irreversiblement parasitat en el franquisme.

Aprofitant la crisi ministerial de 1957, homes de la secta, simpatitzants, o lligats amb ella, ocupen els ministeris econòmics en el nou Govern format : general Vigón, a Obres Públiques, Ullastres a Comerç, Cánovas a Agricultura i Navarro Rubio a Hisenda. L'any 1962, s'hi incorporen López-Bravo (Indústria), Martínez Sánchez-Arjona (Vivenda) ; el 1965, Silva Muñoz a Obres Públiques, García-Moncó (Comerç) ; Espinosa San Martín (Hisenda) i López Rodó (Pla de Desenvolupament). L'any 1968 entra Villar Palasí (Educació i Ciència). Amb la crisi del 29 d'octubre passat, hi ha 10 ministres pertanyents a la secta o simpatitzants amb ella : Carrero Blanco, « protector » de López Rodó i gran simpatitzant, el qual es va apropar a l'Opus a través del jurista i sacerdot de l'Obra, Amadeo de Fuenmayor, degut a un « important » servei que aquest va fer-li (*El Opus Dei en España*) ; López-Bravo ; Silva ; López de Letona ; Fontana Codina ; Mortes Alfonso ; Monreal Luque ; i López Rodó.

L'anterior « reestructuració » ministerial, sembla ésser, fou portada a terme per Carrero Blanco i López Rodó, aprofitant unes condicions polítiques « favorables », que els permeté desfer-se dels buròcrates falangistes. Aquests tecnòcrates, de mentalitat « europea », reaccionària, i formes i maneres neocapitalistes, pretenen « emblanquinar » el feixisme congènit del règim franquista, per assolir l'accés als organismes supranacionals d'Europa, fonamentalment als de caràcter econòmic. Els nous ministres són homes que representen, o formen part directa, d'importants grups oligàrquics. Alguns d'ells han seguit cursos de *management* a Universitats dels Estats Units i altres països.

Malgrat l'« homogeneïtat » opusdeista, no es pot pas dir que formin un bloc « monolític » d'interessos econòmics; aquests de vegades estan contraposats entre ells: López-Bravo representa, sobretot, el capitalisme internacional (recordeu els seus lligams amb Pere Durán Farell: Brown Boveri, Foster Wheeler, societat petrolífera « Shell », gas natural, etc.) topa a vegades amb els grups monopolistes espanyols que representa un López Rodó. Així tenim com a simpatitzant a Alfredo Sánchez Bella, ex-ambaixador a Itàlia: l'Ambaixada a Itàlia és el « centre de informació » per a tot Europa, per delatar les activitats polítiques de grups democràtics antifranquistes (Y. Le Vaillant, « Le Nouvel Observateur » citat). Doncs bé, aquest és un dels homes clau dels grans interessos del capitalisme italià a Espanya: FIAT, Pirelli, Olivetti, complex petroquímic de Tarragona, grup « Condotte » amb capital del Vaticà, que participa en Autopistas Concesionaria Española, S.A., i 200 empreses més italo-catalanes. Mortes Alfonso lligat als interessos holandesos de « La Seda de Barcelona »; López de Letona, representant anys enrera a Espanya del grup internacional ianqui, format per « Westinghouse Air Brake, Co ».

Centrant les activitats de l'Opus al terreny econòmic d'Espanya, no és per menys que la revista nord-americana « Time » hagi qualificat la secta d'*Octopus* (pop). Els seus tentacles copen els negocis més suculents, i disputen les tallades més gruixudes al capitalisme tradicional espanyol, en una sorda pugna:

« Banco Popular Español », « Banco Atlántico », « Unión Industrial Bancaria », « Cementos Molins » i altres societats: al front d'elles Casimir Molins Ribot, cunyat de López Rodó; « Autopistas Concesionaria Española, S.A. », amb participació de capitals de l'Opus, Lliga Financera i Vaticà; « Fondo de Inversión Mobiliaria Eurovalor »; « Sociedad Española de Radiodifusión » (S.E.R.); « Metra-seis »; « Movierecord »; « Hauser y Menet » (art gràfiques); « Banco Europeo de Negocios »; « Librerías del Norte de España »; « Ediciones Rialp »; els diaris « Madrid » i « Nuevo Diario »; « Crèdit Andorrà »; el grup SARPE que edita « La Actualidad Española », « La Actualidad Económica », « Mundo Cristiano », « Telva », etc.; « Filmayer »; « Camer Internacional »; « ESFINA, Estudios Financieros »; « Urbanizadora y Constructora »; « Ediciones Mundo », controlada per Molins; « Cervezas Henninger », etc.

A Catalunya moltes d'aquestes empreses están encapçalades, a més de Molins, per l'oligarca opusdeista Josep Ferrer Bonsoms; altres ho són per l'actual subsecretari de Política Exterior, Gonzalo Fernández de la Mora, l'ideòleg reaccionari de « la fi de les ideologies » (valgui el paradoxal joc de paraules), oracle polític d'« ABC ».

Menció a part mereix l'« Instituto de Estudios Superiores de la Empresa » (I.E.S.E.), dependent de l'Universitat de Navarra. El seu cap era fins no fa gaire Joan Ginebra Torras, opusdeista destacat, ex-director general de Expansión Comercial, fou membre del Consell d'Administració del « Banco de Crédito Industrial », quan tant « generosament » va afluixar la bossa dels diners a MATESA. L'I.E.S.E. pretén la formació de dirigents d'empreses, a nivell supe-

rior, per crear *Masters of Business i managers*, segons els prototipus de les « Facultats de Negocis » de les Universitats ianquis de Harvard i Yale. Mentalitat, metodologia i ideologia, preses de les tècniques més depurades del neocapitalisme explotador de la primera potència imperialista mundial. Com a incís, diguem que a aquesta gent de l'Opus sempre els ha impressionat els enlluernadors títols acadèmics, i potser a partir d'ara també els títols nobiliaris : recordem qui és el marquès de Peralta.

Altres tecnòcrates simpatitzants de l'Opus figuren al front d'empreses de l'I.N.I., tal és el cas de Lluís Vericat, enginyer industrial, ex-director general de *Industries Tèxtils i « Tabacos de Filipinas »*, que avui dia regeix la ruïnosa « *Industrias Textiles del Guadalhorce* », de Màlaga.

En el nomenament d'alts càrrecs, com a conseqüència dels canvis ministerials, trobem també tecnòcrates de l'Opus, lligats a grup de l'oligarquia : Perelló Morales, comissari adjunt del Pla, simpatitzant de la secta i representant dels mitjans financers valencians ; Irastorza Revuelta, secretari general de la Comissaria del Pla, membre actiu de l'Opus i home de confiança de López Rodó ; Bassols Montserrat, director general de Promoció del Turisme, membre de la secta ; Solé Villalonga, ex-degà de la Facultat d'Econòmiques de Barcelona i cap del Servei d'Estudis del « Banco Atlántico », naturalment, opusdeista destacat.

No voldríem pas acabar sense portar aquí uns paràgrafs significatius i allisonadors de la declaració de movembre passat del Comitè Executiu del Partit Comunista d'Espanya, per posar punt final a aquestes breus notes :

« L'essència medul·larment retrògrada del capitalisme espanyol es revela en aquest fet insòlit que, en l'últim terç del segle XX, el govern sigui manejat per una secta religiosa, que actua a l'ombra, combinant la tecnocràcia amb càbales i intrigues que recorden la « Corte de los Milagros » (...) L'Opus és instrument del capital financer americà i europeu. Defensa les solucions més reaccionàries, feixistes o semifeixistes, per impedir que el poble s'alliberi (...) Prenguem l'ofensiva en la lluita de masses contra la versió opusdeista de l'agonitzant dictadura franquista ! »

Claudi ROCAFORT.

FULLEJANT LA MEMORIA DEL FISCAL DEL TRIBUNAL SUPREM

El Fiscal del Tribunal Suprem eleva anualment al Govern una Memòria en la que es proposa « resumir » el treball realitzat pels òrgans de l'Administració de la Justícia i realitzar un judici sobre l'evolució de la criminalitat a Espanya.

La lectura de la Memòria corresponent a l'any 1969 provocà un conjunt de notes crítiques que, tot i volent l'autor que fossin breus, adquiriren al llarg de la lectura del document un volum certament considerable.

Nous Horitzons ha retingut, del conjunt d'aquestes notes, algunes parts concretes que, advertint del caràcter fragmentari de la selecció i que es tracta simplement de notes, no d'un material totalment acabat en l'esperit del seu autor, ofereix als seus lectors, segurs de l'interès que en ells despertaran.

La Memòria toca tres temes especialment significatius: La unitat jurisdiccional, la independència judicial i l'autogovern de la justícia.

Hom no pot dir que la unitat jurisdiccional sigui un tema nou, però la insistència i les circumstàncies « oficials » amb què ara és abordada sí que és una novetat i això perquè expressa un enfrontament subjacent de diferents forces del franquisme, el qual ha adquirit darrerament un nivell que comença a ésser crític.

Respecte de la futura Llei Orgànica de la Justícia, constata que els fiscals d'Audiències Territorials i Provincials, reunits a Còrdoba, es pronunciaren per la *unitat jurisdiccional*, i per la fixació de *criteris objectius* per a delimitar les jurisdiccions militar, eclesiàstica i ordinària.

Les paraules anteriors tradueixen explícitament una contradicció: jurisdicció ordinària-jurisdicció militar, la qual, a la vegada, s'assenta en una altra més pro-

funda que enfronta les forces que, conscients de l'agonia del franquisme preparen el post-franquisme, amb les continuïstes, ultres, estàtiques, incapaces de preveure cap altra perspectiva que la de l'escala il·limitada de la repressió. Aquest enfrontament es manifesta no tant en la postulació del principi d'unitat jurisdiccional, com en l'afirmació de «...la *primacia de la jurisdicció ordinària...*» i l'exigència d'una especificació « objectiva » dels límits d'ambdues jurisdiccions, exigència aquesta que equival a rebutjar el criteri discrecional, *subjectiu* i a favor de la militar que, des del restabliment a l'agost del 1968 del Decret de Bandidatge i Terrorisme, és el determinant. La conjugació d'aquestes exigències suposa la total inversió del sistema d'equilibri de forces dominant des de la implantació del franquisme; és la prefiguració del sistema jurídic-repressiu del post-franquisme.

LA INDEPENDENCIA JUDICIAL

La independència judicial és un principi que resulta d'un procés històric lligat al procés de desenrollament del capitalisme. En la fase del capitalisme clàssic, la classe burgesa sempre es resistí a la delegació del seu poder en una única institució estatal, amb el risc que el poder polític produís formes absolutes d'exercici capaces de posar en perill l'exigència fonamental d'anarquia, peculiar del sistema de producció capitalista. D'ací la necessitat de partionar els poders de l'Estat i de destacar del seu conjunt un estament relativament autònom de jutges i magistrats al qual pugués apel·lar la classe dirigent tantost advertís el perill d'ésser desposseïda. La independència judicial, postulada i proclamada aparentement en nom de la sagrada llibertat de l'individu enfront de l'opressora autoritat estatal, acabà essent un principi típic de la ideologia radical burgesa. L'experiència espanyola demostra com els lliberals i republicans històrics, expressió dels sectors més o menys genuïns de la burgesia del país, són els defensors de la independència dels jutges enfront de la pretensió de sotmetiment d'aquests als cacics locals, corretja de transmissió del poder de l'oligarquia terratinent.

Posteriorment, però, el capitalisme evolucionà vers un sistema de creixent racionalització de la producció, en el qual la classe dominant té la necessitat d'una autoreglamentació que no pot trobar cap més sanció jurídica que la de l'Estat. Aquesta fase culmina en la forma de capitalisme monopolista d'Estat que és la forma que actualment adopta en els països capitalistes avançats, entre els quals, tot i tractar-se d'un país semidesenrotllat en el que coexisteixen formes de ca-

pitalisme financer molt avançades amb d'altres pròpies del capitalisme premonopolista o inclús del sistema econòmic feudal, s'ha d'incloure Espanya. En aquesta fase del capitalisme no té ja sentit postular una divisió de poders —i, per tant, una independència de la magistratura— però, en canvi, augmenta l'exigència d'una distinció rigurosa de funcions de l'Estat. «Independència judicial» no significa altra cosa que l'especificació del paper que a la Magistratura li és assignat dintre del mecanisme de poder únic, en ordre al principi general de la funcionalitat del sistema. Altament demostratiu en aquest respecte és que el text legal que es prepara per a substituir la vella Llei Orgànica del Poder Judicial no s'anomenarà ja així, sinó només Llei Orgànica de la Justícia; la referència a «Poder» queda descartada, d'acord amb l'evolució del concepte d'independència judicial que ha quedat descrit.

Quan els fiscals reunits a Còrdoba (pàgines 21 i següents) demanen que en l'avantprojecte de Llei Orgànica de la Justícia sigui reforçada la independència judicial, o bé quan, amb més concreció a les pàgines (200 i següents) de la Memòria dedicades al «Sistema general de protecció jurídica», es torna a parlar de «Sistema de l'Administració de Justícia independent», allò que s'està demanant —deixant de banda romàntiques evocacions— és que cessi la usurpació per part de forces estranyes del paper que en un sistema capitalista que aspira a racionalitzar-se correspon a l'Administració de Justícia; sense que el fet d'ésser esmentada també en aquestes pàgines «la divisió de poders» tingui cap altre valor que el d'una simple divagació teòrica, desproveïda de cap sentit.

EL TRIBUNAL D'ORDRE PUBLIC

Es estimulant tot allò que exposa la Memòria respecte de l'augment dels assumptes sense autor conegut. Perquè justament les dues maneres més poderoses i usuals d'exterioritzar-se les forces democràtiques (els anomenats delictes de propaganda il·legal i els desordres públics) són aquells que més han crescut en nombre i els que més han augmentat la proporció d'impunitat. Aixó corrobora (de boca del Fiscal de Tribunal Suprem!)

que creix el nivell de lluita, pel nombre de les seves actuacions i per l'eficàcia de la seva actuació.

Correlativament, creix el nivell repressiu, però el creixement proporcional del nivell de les forces democràtiques, deduït de les dades de la pàgina 100, confirma la ineficàcia repressiva d'aquesta creixent repressió.

Però la repressió creix; això es dedueix de l'augment proporcional de les

sentències condemnatòries. Els senyors del T.O.P. afinen la seva punteria. Però no és solament això. A la pàgina 101 hom veu com, de 53 sentències recorregudes en cassació pels condemnats, només sis foren casades, mantenint-se per a la resta el criteri del T.O.P. (Descomptades les recorregudes i cassades conforme a les tesis acusatòries del Fiscal.)

Es simplista tant el plantejament repressiu que l'augment de la proporció d'impunitat obeeix a l'escàs augment de la repressió, com el plantejament idealista que l'augment del criteri repressor és degut a l'afany —no assolit— de fer front a l'esmentat ascens de la lluita.

L'única dada objectiva que es desprèn de les dades estadístiques sobre els recíprocs increments de les forces democràtiques i repressives, és el que es deriva del sentit d'una i altra: són expressió i conseqüència del nivell objectiu del seu enfrontament. El seu augment indica l'agudització d'aquests i obeeix a aquesta agudització.

Es oportú de fer ressaltar aquí la polèmica suscitada entorn de l'Avantprojecte de la Llei Orgànica de la Justícia (que en una altra part d'aquest treball és estudiat amb més deteniment) en allò que es relaciona amb la seva base lla referent a la creació d'un Tribunal Central que havia de «canalitzar orgànicament l'actual competència del T.O.P.» (p. 27).

Que quedi assentat en primer lloc que aquesta proposició de l'Avantprojecte com tot l'Avantprojecte, manca d'autèntica importància i que les discussions corresponents es desenrotllen en un ambient de bizantinisme tecnòcrata, al marge de les fonts reals de les forces repressives les quals, conforme siguin els seus interessos de cada moment, faran viable o no la faran, aquella legislació que a ells els quadri.

Però com a símptoma d'un estat d'opinió minoritari dins d'aquests quadres del

règim, sí que cal parar esment en aquesta base lla que, tocant en allò que al T.O.P. es refereix, ha nascut al caliu de l'opinió que el tal tribunal mereix als esmentats grups. Es tracta d'eliminar el tribunal especial i reduir la repressió política a la repressió ordinària. Però amb una centralització que eviti la ingerència descontrolada d'algun jutge liberal, o la més perillosa aproximació dels sectors liberals de la judicatura a les realitats del poble. Es esquivar l'anhel que passi a la jurisdicció ordinària, plenament, la funció que avui ostenta, com a tribunal ordinari especialitzat, el T.O.P.

D'altra banda, les forces repressives que de debò controlen les fonts de la legislació i pràctica repressives, estan apesentades enfront de les carreres judicial i fiscal. Per això, quan en el comentat Avantprojecte es demana l'autogovern de la carrera judicial, els fiscals es manifesten per la seva concreció, dins d'uns límits lògics..., i augmenten la composició del Consell Judicial (p. 27).

Es a dir: El T.O.P., àdhuc refermant el seu criteri repressor, és incapaç de controlar l'augment de les forces, la repressió de les quals li fou encomanada. En el si de les altures de la Magistratura franquista repica el desig de les més amples i distintes capes de la nostra societat de l'eliminació del T.O.P. I això, unit a la seva ineficàcia, dona peu a la recerca de noves fórmules, encara no madures, de relleu de la repressió. Però aquestes mateixes èlites de la Magistratura franquista, amb els seus Ruiz Jarabo i els seus Herrero Tejedor al capdavant, es posen a si mateixes límits per a autogovernar-se, apel·lant a no se sap quina lògica dels límits, i volent contrapesar qualsevol variació, encara que sigui reaccionària, del seu actual «status», amb el reforçament de l'organisme inquisidor.

Resumint: pretensions d'esquivar la jurisdicció ordinària... i amb morrió!

SOBRE ELS PRESOS POLITICS

L'amplària del moviment de masses que durant aquest any s'ha desenrollat en solidaritat amb els detinguts i presos polítics, ha obligat que Herrero Tejedor, en el seu informe anual al Govern, toqués aquest tema. I això ja és molt, perquè el franquisme ha tingut sempre una especial alèrgia a reconèixer públicament que l'oposició és perseguida i empresonada. Recent-

ment, el mateix Herrero Tejedor, en el seu informe del 1968, havia trobat la manera d'ocupar-se dels presos polítics sense anomenar-los; els anomenava delinqüents subversius i ressaltava la seva perillositat puix que perseguien que tot el país caigués en una situació de caos i desordre.

L'informe de 1969 no ha abandonat aquesta terminologia, la delinqüència sub-

versiva, per a designar aquells qui són sotmesos a la jurisdicció d'Ordre Públic. I préten inclús sostenir que Espanya pateix la subversió com qualsevol altre país puix que aquella afecta en l'actualitat a «països de sistemes i credos polítics ben diferents». Una tal pretensió només cap en el cinisme d'Herrero Tejedor i jerarquies franquistes.

Es cert que, a mesura que s'accentua la crisi de l'imperialisme i canvia la correlació de forces en el món, a favor del socialisme, la classe obrera i altres forces progressistes de molts països prenen una consciència cada vegada més exigent dels seus objectius d'alliberació i responen cada vegada amb més fermesa al desafiament i explotació imperialistes.

Avui, però, a Espanya, la subsistència de les formes feixistes del poder obliga a la consecució d'objectius immediats de llibertat i progrés en els quals cal interessar amples capes de la població que sofreixen el domini de l'oligarquia financera i terratinent dominant. Això sí, una vegada en marxa la revolució democràtica, la classe obrera i altres forces treballadores han d'assegurar una democràcia real que obri el camí al socialisme, però avui per avui la conquesta de la democràcia es presenta com un objectiu inajornable i revolucionari.

Per tant, això que Herrero Tejedor i el règim anomenen subversió internacional i que en la major part dels països, especialment en els països capitalistes desenrotllats, és una lluita anticapitalista i antiimperialista, a Espanya té avui un objectiu immediat diferent.

Les forces progressives del món capitalista estan duent a cap la seva lluita amb els armes que els ofereixen les seves institucions democràtiques, amb l'ús lícit i legal de les llibertats, que són ja un antic patrimoni de la seva vida política nacional. Aquí, a Espanya, encara hem d'aconseguir aquestes armes i la lluita per elles, la lluita pels drets més elementals i per les llibertats democràtiques és objecte de la més ferotge repressió i fins i tot és qualificada de subversiva.

Per consegüent, és totalment fals l'equiparar pura i simplement la lluita antifranquista amb la lluita revolucionària que s'està desenrotllant, per exemple, en els països europeus.

Però a Herrero Tejedor, obligat per l'ampli moviment de solidaritat amb els presos polítics que s'ha desenrotllat a tot el país i que ha mobilitzat amples masses de la nostra societat, no li ha quedat altre remei que parar esment en el seu informe als «anomenats presos polítics». I com-

pletant els falços arguments emprats per tal de justificar la repressió de la subversió, afirma que «procurarà deslligar-se de l'aspecte polític del problema». No se sap com és possible tractar dels presos polítics, que abans ha anomenat subversius —terme indubtablement polític— prescindint de la problemàtica política en la qual actuen. No cab, en absolut, excepte en el cap feixista d'Herrero Tejedor, parlar de presos polítics sens tenir en compte el règim contra del qual lluiten i analitzar en cada cas els fins que persegueixen i els mitjans que empren per a aconseguirlos.

Per tant, totes les altres coses que escrigui són pura xerrameca, tant quan pretén definir el delictes polític en abstracte, com quan afirma que la legislació espanyola estableix un sistema d'equilibri, sense assenyalar cap diferència en el tracte als presos polítics i als comuns.

Tocant al primer punt, la definició del delictes polític, Herrero Tejedor, com tot el règim franquista, arrenca d'una suposició inacceptable: parlar de delinquent polític. El detingut i pres polític no és un delinqüent. Sobren, doncs, les raons més o menys humanitàries amb les quals es pretén justificar el tracte d'igualtat amb els comuns. ¿Com poden posar-se en un mateix pla els militants de les organitzacions obreres i polítiques i els delinqüents comuns contra l'honestedat, la propietat, etc? Poden aquells anomenar-se delinqüents quan la seva activitat «il·legal» consisteix en lluitar per a fer avançar la història sense opressions ni privilegis, en benefici de tots? Lluny de cercar la satisfacció de llurs interessos personals, ¿no exposen contínuament la seva seguretat, la seva llibertat i fins la seva pròpia vida?

I si en algun cas empren la violència com a arma d'alliberament, cas que no és el de la majoria de detinguts i presos polítics d'Espanya, excepte a Euskadi, aquesta violència no pot servir per a denegar-los la condició de pres polític. I molt menys per a acusar-los, com sempre ha fet el feixisme, d'ésser víctimes de «passions inconfessables» i altres coses per l'estil. El feixisme franquista, nascut i mantingut per la violència de les classes dominants, encara té el cinisme inconcebible d'escandalitzar-se per l'ús d'una violència autènticament alliberadora.

Pel que fa al tracte dels detinguts i presos polítics, Herrero Tejedor es limita a remetre's als Articles 520 a 527 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, articles gairebé en desús a causa de la prioritat absoluta en aquesta matèria dels reglaments penitenciaris, que en cada moment polític han afrontat aquest problema amb una

perspectiva diferent. Adhuc les circulars de la Direcció General de Presons tenen una vigència real que desplaça per complet la possible aplicació dels articles esmentats.

D'altra banda, la Llei d'Enjudiciament Criminal no satisfà en absolut les exigències que planteja l'Estatut del pres polític, com són la concessió de beneficis de condena condicional, redenció de penes pel treball, llibertat condicional i, en general, el gaudi de tots els beneficis legals que darrerament li han estat rebutjats sistemàticament a fi d'allargar la permanència a la presó dels presos polítics més conscients i responsables.

A més, no és cert que la legislació espanyola no hagi estat discriminatòria respecte dels presos polítics. Ho ha estat i molt clarament des de la guerra civil fins al Reglament de Presons del 2-2-56, amb la particularitat que la discriminació tenia com a objectiu la millor i més conscienciosa repressió dels presos polítics.

Per últim, és totalment improcedent citar com a model de referència de la no discriminació les «regles mínimes» sobre el tracte dels detinguts aprovades en el I Congrés de les Nacions Unides sobre «Prevenició del delictes i tracte del delinqüent», celebrat a Ginebra l'any 1955. En efecte, aquestes regles estan encaïnades a que no es faci cap diferència de tracte entre els detinguts per raó de la seva raça, color, sexe, llengua, religió, o

qualsevol opinió, incloses les opinions polítiques. I això és just. L'esmentada Convenció, però, no preveu en absolut el supòsit del delictes polític ni estableix per consegüent que els presos comuns i polítics hagin d'ésser tractats de la mateixa manera. Perquè una cosa és el delictes polític i una altra l'opinió política dels autors de qualsevol delictes. Naturalment, aquestes opinions no poden justificar cap discriminació, per la qual cosa no correspon treure a relluir aquí aquest text que no encaixa en absolut amb les pretensions d'Herrero Tejedor i de la repressió franquista.

Amb tot això, Herrero Tejedor el·ludeix una vegada més abordar de cara el problema real i de cada vegada major envergadura dels presos polítics al nostre país, mancant d'arguments mínimament sostenibles per a justificar la postura tradicional d'igualar-los als comuns. Per altra banda els preceptes que invoca manquen d'una vigència real? Per consegüent, s'imposa mantenir la lluita pel reconeixement de l'Estatut del pres polític a fin de desarmar cada vegada més intensament el franquisme i sortir al pas de les seves respostes evasives i inconsistentes. Cal obligar-lo a acceptar aquest Estatut, que significa reconèixer en part la importància del qui combaten en contra d'ell. Una tal conquesta seria un pas més en lluita antifranquista i un clar retrocés del règim.

CONCLUSIO

La repressió política del franquisme és aplicada en una lluita creixent de les forces democràtiques contra la dictadura. El nivell d'aquesta lluita creix en aguditzar-se les contradiccions entre les forces enfrontades. Aquestes, i les seves corresponents estructures es desenrotllen segons un moviment dialèctic. L'anàlisi d'aquest moviment posa en evidència l'existència de contradiccions en el si del Règim franquista, que es reflecteixen en el camp de la repressió que estem analitzant, principalment en els següents punts:

—Dissociació creixent de forces en el Règim, com ho evidencien els interessos de maniobra reaccionària que s'amaguen sota dels propòsits i afirmacions i postures d'Herrero i Cia., enfront dels interessos d'absolut immobilisme que impulsen les decisions de declarar l'Estat d'Excepció, o de reviuire l'article 2 del Decret del 60 o de disposar dels presos i detinguts

polítics sense cap control «civil».

—Propòsit de cercar nous sistemes de repressió, sense control de legalitat enfront d'una legalitat feixista orquestrada per a la repressió antidemocràtica il·limitada, que no obstant evidència ja la seva insuficiència.

—Inoperància del creixement de la repressió en extensió i intensitat, cara a la seva necessitat vital d'aturar l'impuls creixent de la lluita democràtica. La mateixa actitud de repressió emprada en contra de les forces democràtiques és la que amb la seva força ampara la impunitat dels procediments habituals d'expoliació i opressió que són anomenats «delictes financers» i «delictes laborals».

—Crisi connatural del T.O.P. i crisi de la màquina de la Justícia franquista, que arrastra, no solament el llast antipopular de la justícia burgesa, sinó a més, la llosa insuportable d'una legalitat, d'una

organització, una pràctica i unes perspectives feixistes, que hom tracta inutilment d'encobrir amb projectes legislatius enfocats a arbitrar fórmules de supervivència del sistema, sense alteracions, en una etapa post-franquista.

—Inútils esforços de xerrameca tot al llarg de 41 pàgines per a justificar l'existència d'una legalitat, unes llibertats democràtiques i una salvaguarda dels drets de la persona, que no existeixen. L'única cosa que demostra és el seu afany per encobrir la realitat, que coneix, amb hipòcrites generalitzacions tecnocràtiques, alhora que una al·lusió al dret vigent com a raó justificant de l'actual situació (que és tant com si el punyal justifiqués l'assassí), al·lusió que no assoleix altra cosa sinó presentar una facultat de control de les presons (l'eficax exercici del qual d'altra banda, en matèria de presos polítics, no justifica) i que, sobretot, és inoperant davant de les tortures que són practicades: no a les presons, sinó a les Jefatures de Policia, l'accés dels seus Fiscals a les quals no menciona l'autor de la memòria perquè, senzillament, manca de mitjans legals i pràctics per a això.

—Incapacitat per a fer front a la lluita en defensa dels presos polítics, el tracte inhumà als quals es veu obligat a ocultar davant del Govern (tot ell còmplice d'un dels grans crims històrics del franquisme), amb descentrats tecnicismes criminològics «al marge de la política», que no són res més que una nova manera, més rebuscada, de repetir una cosa que grollerament diu des de sempre el franquisme: que no hi han presos polítics.

—Escissió en un suport fonamental del règim, com ho és l'Església oficial; sectors

cada vegada més amplis del clergat i àdhuc jerarquies, senten com a propis els problemes del poble i treballen per a la seva superació. Un altre sector, però, s'aferra als privilegis que ostenta, gira l'esquena no solament al poble sinó també a les línies conciliars i serva un submís silenci d'assentiment davant de la il·legal interpretació del Concordat que s'ha enginyat a fer Herrero Tejedor amb l'afany de donar via lliure al seu virulent anticlericalisme feixista.

Enfront de totes aquestes creixents contradiccions, la mateixa Memòria evidencia el creixement de les forces democràtiques, en extensió, intensitat i eficàcia.

Tot això descobreix que estem davant d'una situació dinàmica, ràpidament evolutiva. I tot i que no és possible menys tenir la capacitat de colpir del franquisme i que cal estar amatent a les noves manobres de repressió que és capaç d'imaginar, cal mesurar aquestes dins de les coordenades dialèctiques que el conjunt de dades exposades suposa.

Així, doncs, la Memòria no cobreix l'objectiu que es proposa de presentar al Ministeri Fiscal en el conjunt de l'Organització Judicial, i a aquesta com a executors tecnocràtics de la màquina de jutjar. I quan pretén disfressar els problemes, amagar la seva inoperància, revestir la seva ineficàcia, i passar amb tot el seu muntatge com a testimoni excepcional de la vitalitat dels òrgans de l'Administració de Justícia del franquisme, i per tant de la vitalitat d'aquest, la Memòria del Fiscal del Tribunal Suprem, «elevada al Govern nacional», ens està proporcionant, senzillament, un testimoni incomparable de la irreversible davallada de la Dictadura.

★

Gregori López Raimundo

**A COREA
EL SOCIALISME
COMENÇA AL
PARAL·LEL 38**

! — *AMB LA FALÇ I EL MARTELL EN UNA MÀ I EN L'ALTRA EL FUSELL.*

L'espectacle més apreciat al qual hom pot assistir a Pyongyang, capital de la República Popular Democràtica de Corea, és la representació d'un poema músico-coreogràfic que duu per títol *La nostra Pàtria gloriosa*. Es tracta d'una obra de qualitat, presentada amb gust indubtable, una part de la qual consisteix en números de cors i dances amb noms tan poc « músico-coreogràfics » com *Avancem amb la falç i el martell en una mà i en l'altra el fusell*, *El poble del Sud gemega de dolor* o *Desmembrem l'imperialisme ianqui*.

Aquesta dada, sorprenent per a un estranger que arriba per primera vegada a Pyongyang, reflecteix no obstant molt gràficament les preocupacions dominants de la vida coreana. Hom llegeix diàriament a l'occident notícies de les esgarrifoses matances americanes al Vietnam, de sagnants combats al Biafra o al Mitjà Orient i es tendeix a oblidar que a Corea hi ha també una guerra. Cert que es tracta d'una guerra suspesa des del 1953 per un acord d'armistici, però no és menys cert que cada dia algú combat i mor en algun lloc de Corea, que la Corea del Sud segueix ocupada per tropes americanes, i que aquestes realitats i el perill que la guerra oberta reemprengui marquen decisivament la vida de la República Popular Democràtica de Corea.

Els militaristes ianquis van ocupar la Corea del Sud el 1945, quan els japonesos ja estaven derrotats, per a fer d'ella un punt avançat del seu dispositiu d'atac contra la U.R.S.S. i per a impedir el triomf a tot Corea del règim de democràcia popular. Obligats a l'època a aturar-se al Paral·lel 38, els ianquis van instal·lar-hi un Govern titella sud-coreà i es van dedicar a preparar les forces que uns quants anys més tard, a l'estiu del 1950, havien de ser llençades a l'atac amb el propòsit d'ocupar totalment el país i de situar-se a les fronteres de la U.R.S.S. i de la República Popular de Xina.

L'heroica lluita del poble coreà, amb el suport actiu dels voluntaris xinesos i sostinguda per la U.R.S.S. i altres països socialistes doblegà la supèrbia dels imperialistes, que sofriren més d'un milió de baixes i hagueren de firmar un armistici que suposà el reconeixement de la seva derrota.

Als deu anys de l'armistici, els americans anunciaren la signatura d'un anomenat *Pacte de defensa mútua de Corea del Sud i Estats Units*, traslladaren del Japó a Seul el comanament de les tropes de la O.N.U. i començaren l'organització d'un exèrcit mercenari sudcoreà que compta actualment amb més de 600.000 homes. Més tard, els Estats Units associaren als seus plans agressors els militaristes japonesos, que somnien apropiar-se novament de Corea a través del *Pacte Corea del Sud-Japó*.

En l'espera del moment propici per a llençar-se a una nova guerra d'invasió, el comanament nordamericà sotmet el territori del Nord a continuats atacs. Les autoritats de la República Popular Democràtica de Corea han denunciat davant de la Comissió d'Armistici 67.309 atacs enemics fins al 31 de març del 1969. D'aquests atacs, 65.535 foren incursions per terra, 1.099 per mar i 755 per l'aire. El ritme de les agressions seguí i segueix ascendint. Més de la meitat foren perpetrades durant els darrers tres anys, provocant en alguns moments (recordeu la captura del vaixell *Pueblo* el gener del 1968 o encara l'avió espia C.E. 121 abatut l'abril del 1969), una situació de gran perill per a la pau mundial.

A la zona desmilitaritzada i de guarda comuna de Panmunjom, soldats nordcoreans i nordamericans tenen freqüents agarrades, amb risc constant que una d'elles iniciï la guerra total. Més de 1.200 fites, amb inscripcions en coreà i en anglès, senyalen els 250 quilòmetres del famós Paral·lel 38, que divideix no solament la nació coreana, sinó dos mons hostils. A través d'ells, però, per les costes i per l'aire, grups de terroristes i sabotejadors penetren i intenten de penetrar cada dia en el territori de la República Popular de Corea.

Les carreteres, els edificis i instal·lacions de valor estratègic estan guardades per l'Exèrcit o per la milícia territorial, en els quals, d'una o altra manera participen tots els homes i dones útils del 18 als 40 anys. Al nostre pas per Nampo, en les costes del Mar de Xina, vam visitar les defenses antiaèries del port que estan a cura dels alumnes de l'Escola Revolucionària Femenina, que té la seva seu en aquella ciutat. En aquesta escola reben instrucció mitja i superior més de mil filles de combatents morts en la defensa del territori de Corea contra atacs enemics, la major part d'ells després d'acabada la guerra.

L'atenció a les tasques de la defensa, la tensió patriòtica, antiimperialista i revolucionària que el visitant estranger observa a Corea, són, doncs, la contrapartida lògica dels atacs i amenaces imperialistes. Cal no oblidar que la guerra de Corea de 1950-1953 fou la més cruel, mortífera i destructora de totes les guerres hagudes fins aleshores. Els agressors ianquis abocaren damunt del territori de la República Popular Democràtica de Corea una mitjana de 18 bombes per quilòmetre quadrat. Damunt de la capital caigueren 420.000 bombes (algunes d'elles bacteriològiques), és a dir, una per habitant. En el perímetre de la fàbrica de productes químics Jamjung en llençaren més de 30.000. En una província de la República Popular Democràtica de Corea morí en la guerra més de la quarta part de la població. Es pot dir que els americans no deixaren a Corea pedra sobre pedra, ja que la totalitat de les fàbriques, els mitjans de transport, els edificis públics i fins les habitacions foren arrasades en gairebé tot el territori.

Després de l'armistici, la immensa tasca de la reconstrucció es plantejà davant del poble de Corea conjuntament amb la de protegir-se contra el perill de nous atacs imperialistes i la d'ajudar a la lluita del poble germà del Sud, sotmés a la dominació colonial americana. Aquestes tasques les abordà i les compleix el ciutadà nordcoreà amb abnegació i heroisme admirables, *avançant*

amb la falç i el martell en una mà i en l'altra el fusell, tal i com proclama el poema músico-coreogràfic al que m'he referit al principi i que — repeiteixo — expressa les preocupacions dominants de la vida coreana.

II. — RITMES DE DESENROTLLAMENT SENSE PRECEDENTS.

Encara no he dit que durant el mes de setembre del 1969 vaig tenir la fortuna de visitar la República Popular Democràtica de Corea. La Delegació del Partit Comunista d'Espanya de la qual — juntament amb Santiago Carrillo i Santiago Alvarez — formava part, fou rebuda amb extraordinària camaraderia pels dirigents de l'Estat i del Partit del Treball, inclòs Kim Il Sung, els quals conversaren amb nosaltres durant llargues hores i ens donaren la possibilitat de visitar el país, de conèixer centenars de revolucionaris admirables i d'apreciar directament la realitat coreana.

En el nostre primer encontre oficial, el President de la República, company Xe Yong Gon, destacà davant nostre que, per trobar-se dividida Corea com a conseqüència de l'ocupació ianqui, davant del poble coreà (13 milions d'habitants al Nord i 27 milions al Sud) es plantejaven tres tasques principals :

- 1) Construir el Socialisme al Nord.
- 2) Alliberar el Sud.
- 3) Reunificar el país.

Especialistes ianquis havien declarat que Corea del Nord necessitaria més de cent anys per a refer-se de les pèrdues sofertes durant la guerra. No obstant, foren suficients tres anys i mig perquè la República Popular Democràtica de Corea assolís el nivell de producció de pre-guerra i ritmes de desenrotllament sense precedents.

En els deu anys que seguiren l'armistici, la producció industrial creixé a un ritme mitjà del 34,8 %. Al 1963 la producció industrial era 11 vegades superior a la del 1949, any de pre-guerra, i tretze vegades més alta que la del 1944, any anterior a l'alliberació. Durant l'any 1964 van produir-se 12.500 milions de kilovats-hora d'electricitat, 14.400.000 tones de carbó, 1.340.000 tones de ferro, 1.300.000 tones d'acer, 2.600.000 tones de ciment, 750.000 tones d'adobs químics, etc., etc.

A causa del creixement de la tensió i del perill de guerra no són publicats a la República Popular Democràtica de Corea algunes dades que poden tenir interès militar i, està clar, nosaltres no vam preguntar quines eren avui les xifres de les produccions principals. Les dades, però, del 1964 revelen que la República Popular Democràtica de Corea avança a un ritme colossal, que probablement no és superat per cap altre país del món.

En la visita que vam fer a la Exposició Industrial i Agrícola vam recollir altres dades d'interès. El valor de la producció industrial en 1967 fou 48 vegades més alt que en 1946. En el mateix temps, la producció de cereals augmentà en 2,7 vegades i la ramaderia en més de dues vegades. L'agricultura coreana disposava en 1967 d'1,2 tractors (comptats en unitats de 15 HP) per cada 100 « zongbos » de terra conceada (un « zongbo » és equivalent a 1 Ha. aproximadament). Un mapa en relleu marca, en l'Exposició, les obres d'irrigació dutes a terme pel nou règim polític, que han multiplicat per 7 l'extensió de les terres regades.

Posteriorment, durant els nostre viatge per l'interior del país, vam poder apreciar l'extensió dels sistemes de regadiu per aspersió, que permeten un millor aprofitament de l'aigua i la conversió en regadius dels vessants de muntanya i d'altres terres impossibles d'ésser regades pel sistema clàssic. Ultra aquestes millores, els pagesos disposen d'un promig de més de 500 quilos d'adobs químics per « zongbo » de terra conreada, cosa que dona com a resultat una agricultura altament productiva.

L'electrificació del camp és una altra conquesta de la qual, amb raó, s'enorgulleixen els nordcoreans. Avui no hi ha ni un llogarret de la República Popular de Corea sense llum elèctrica.

De les transformacions del camp coreà n'és una bona mostra la Cooperativa de Bongde, creada el 1954, que vam visitar un diumenge. El seu President ens va explicar que la major part dels 550 « zongbos » de terra que conreen avui constituïen llavors una zona pantanosa que hagué de ser sotmesa a drenatge a fi de fer-la conreable. Seguidament construïren un canal llarg de 15 quilòmetres i, el 1961, amb l'ajuda dels obrers de la fàbrica de productes químics de la regió, dugueren a terme una costosa operació de transformació de la composició de la terra, a fi d'eliminar-ne l'elevat grau d'acidesa i de fer-la més productiva. La Cooperativa té ara 800 membres, entre els quals figuren més de 70 agrònoms i d'altres tècnics. Disposen de 22 tractors i altra maquinària agrícola, i la producció d'arroz — cultiu principal — per « zongbo » conreat és quasi tres vegades més gran que la que s'obtenia a la regió abans de la guerra. En el poblat tenen tota mena de serveis, inclosa una instal·lació sanitària amb cinc metges i el corresponent personal auxiliar. Tots els cooperadors han fet o estan fent l'escola secundària per a treballadors. Els infants van a l'escola obligatòria de nou anys i a cada Brigada hi ha una guarderia infantil i casa-bressol. Els mitjans i l'atenció que dediquen a la infància colmaren la magnífica impressió que tots nosaltres vam treure de la Cooperativa de Bongde en aquest inoblidable encontre amb els pagesos coreans.

Tornem, però, a l'Exposició Industrial i Agrícola, que visitàvem quan he perdut el fil per a parlar del camp.

Corea del Nord fabrica avui els més diversos productes industrials. Els avions i els automòbils foren els únics productes importats (de la U.R.S.S.) que vam veure a Corea. A l'Exposició són exhibides multitud de màquines eines, tals com torns i fresadores, maquinària de mines, locomotores, vagons, camions de fins a 25 tones, autobusos, motocicletes, excavadores de fins a quatre metres cúbics, grues, tractors i maquinària agrícola, condensadors, transformadors i generadors elèctrics, neumàtics, motors Diesel, telers i altra maquinària tèxtil, etc. etc.

Després vam visitar a Jamjung fàbriques metal·lúrgiques, d'adobs químics i de fibres sintètiques, reconstruïdes o instal·lades a partir de plans i de maquinària coreans. Va cridar de manera especial la nostra atenció la fàbrica de *Vinalon*, fibra sintètica obtinguda de la pedra calissa, amb la qual substitueixen el cotó, que no es produeix a Corea. El Director de la fàbrica ens va dir que el *Vinalon* és utilitzat com a matèria prima per la major part de fàbriques de teixits del país, i que, si bé les teles de *Vinalon* són d'aparença més basta que les de cotó, en canvi són tres vegades més resistents. Va afegir després amb cert orgull que mentre que abans de l'alliberació només es produïen a Corea del Nord 14 centímetres de teles per habitant, ara és assolit una mitjana de quatre a cinc vestits per habitant.

III. — EL SECRET DELS EXITS.

Com han estat obtinguts a Corea resultats tan extraordinaris en condicions tan difícils i en tan curt espai de temps ?

A pesar que es trobaven amb un país assolat, els dirigents coreans van considerar el 1953 que la reconstrucció havia de donar preferència a la indústria pesada, base essencial per a una economia independent, desenrotllant a l'ensoms la indústria lleugera i l'agricultura. Kim Il Sung, Secretari General del Partit del Treball i Cap del Govern de Corea ha dit sobre això :

« Adhuc assegurant amb fermesa el desenrotllament preferent de la indústria pesada, el Partit va fer esforços per a construir-la no per la indústria pesada en si mateixa, sinó per a que fos capaç de servir més eficaçment el desenrotllament de la indústria lleugera i l'economia rural i el millorament de la vida del poble (...). En l'actualitat (1965), la nostra indústria pesada, amb la indústria constructora de màquines com a nucli, és una segura base material que equipa amb tècnica moderna totes les branques de l'economia nacional i assegura de la manera més ferma la independència política i econòmica del país (...). La política adoptada pel nostre Partit en la producció d'articles de consum del poble fou la de desenrotllar paral·lelament la indústria de gran dimensió i la indústria local de mitjana i petita dimensió (...). La nostra indústria local produeix més de la meitat de la producció total dels articles de consum del país. »

En el camp, respectant el principi de la voluntarietat i sobre la base del convenciment mitjançant l'exemple, la reconstrucció fou plantejada unida a la cooperativització de l'agricultura, tasca que fou complida en menys de cinc anys. Kim Il Sung, a la Conferència donada el 1965 que venim citant, es refereix a aquest procés en els termes següents :

« En el nostre país, la cooperativització de l'agricultura constituí la demanda més madura en la post-guerra. Degut a que en la guerra l'economia rural fou destruïda i a que la mà d'obra i el bestiar de treball van fer una gran falta, no podiem, deixant l'economia pagesa individual tal com estava, recuperar d'una manera ràpida les forces productives agrícoles, ni millorar la vida dels camperols, ni tampoc resoldre individualment el problema dels pagesos pobres, el nombre dels quals va augmentar durant la guerra. En aquell temps, per una part la majoria dels camperols es trobava en una situació tal que no podia realitzar les feines agrícoles sense cooperar d'una o altra manera. D'altra banda, l'economia estatal socialista, que ocupava una posició dirigent en la nostra economia nacional, exercia una gran influència sobre l'economia pagesa individual i, especialment, estavem en condicions de donar una ajuda material al moviment de cooperativització dels camperols recolzant en el ràpid desenrotllament de la indústria socialista. Tocant a la correlació de forces de les classes en el camp, la influència dels camperols rics era molt feble, degut a que la seva base econòmica fou destruïda per la guerra, mentre que els nostres pagesos treballadors adquiriren una major consciència política i s'uniren més estretament entorn al Partit, a través d'una prolongada lluita revolucionària i d'una guerra ferotge. »

Paral·lelament, fou realitzat a Corea un gran esforç per a elevar la instrucció del poble i per a preparar quadres nacionals capaços d'introduir i d'aplicar els avanços de la ciència i de la tècnica a benefici del desenrotllament econòmic. Tres anys després d'acabada la guerra, fou implantada l'ensenyança primària obligatòria i, dos anys més tard, la secundària. Actualment funcionen en la República Popular Democràtica de Corea 9.300 escoles, en

les quals és impartida l'ensenyança tècnica obligatòria de 9 anys, i 100 facultats i escoles superiors en les quals s'especialitzen més de 200.000 estudiants. La quarta part de la població del país estudia en unes o altres institucions d'ensenyança. Les grans fàbriques i les cooperatives agrícoles tenen les seves pròpies escoles de preparació de quadres, i arreu del país és combinada l'educació i l'ensenyança tècnica amb el treball productiu.

Naturalment, la tasca política del Partit del Treball entre les masses ha jugat i juga un paper principal en els èxits assolits en tots els fronts de la construcció socialista : « ... Totes les victòries i tots els èxits de la revolució i de la construcció del socialisme — ha dit Kim Il Sung — han estat obtinguts gràcies a la direcció marxista-leninista del nostre Partit i gràcies a l'heroica lluita del nostre poble per a dur a cap la línia i la política del Partit. »

El més original en aquest terreny és, a judici nostre, això que els coreans anomenen el *zutxé*. Resulta molt difícil resumir el *zutxé* amb una sola fórmula ja que té molt i molt variats significats. En l'essencial, el *zutxé* significa pensar amb el cap d'un mateix, resoldre els problemes de la revolució i de la construcció socialista de manera independent, d'acord amb la realitat del país i comptant principalment amb l'esforç propi ; significa alhora educar els treballadors en l'esperit del patriotisme socialista i de l'internacionalisme proletari.

La gran lluita per implantar el *zutxé* ha desenrotllat poderosament la iniciativa entre els comunistes i entre les masses en general, que han realitzat veritables prodigis amb mitjans increïblement escassos. Una part dels èxits obtinguts en la construcció socialista estan lligats a l'aplicació de l'anomenat mètode de treball *xongsanri* (consistent que l'organisme més alt ajudi el més baix i el superior els seus subordinats) i al moviment *xenlima*, que tendeix a impulsar les innovacions col·lectives i l'emulació en la construcció econòmica i cultural.

L'aportació personal de Kim Il Sung al treball polític del Partit es, indubtablement, molt gran. Els seus discursos, declaracions i directives serveixen de guia principal del treball polític dels comunistes coreans. En les diferents empreses i institucions que vam visitar ens parlaren amb entusiasme de les distintes vegades que Kim Il Sung els visità i discutí amb ells problemes concrets de la producció, del treball cultural o del treball polític. A causa d'això i, probablement, de factors nacionals i de situació que escapen a l'apreciació del visitant acabat d'arribar, són visibles a Corea múltiples elements de culte a la personalitat de Kim Il Sung, sorprenents per a un comunista estranger, que cal esperar que aniran desapareixent en la mesura que el perill de guerra desaparegui i s'assoleixi la reunificació del país.

No ens van dir quina és la xifra total de membres del Partit al país. A la sola província de Kesong hi han més de 20.000 comunistes organitzats. A la fàbrica de productes químics de Jamjung, el 30 % dels seus treballadors militen en el Partit del Treball de Corea. Els quadres i militants que vam conèixer ens causaren la millor impressió. Demostren dominar a fons els problemes del país i del seu sector de treball, són molt senzills en el tracte, duen una vida molt sòbria i estan entregats plenament a la lluita revolucionària. A les files del Partit hi ha una elevada proporció de dones, que a Corea participen de manera destacada en tots els fronts de la construcció socialista i ocupen múltiples càrrecs de direcció.

IV. — LA LLUITA AL SUD.

Els èxits de la Corea del Nord constitueixen un estímul permanent a la lluita dels coreans del Sud contra els imperialistes ianquis i contra el Govern titella de Pak Jung Hi, per la democràcia i per la reunificació de la pàtria.

Un exèrcit americà de més de 70.000 homes manté la Corea del Sud sota un règim d'ocupació. Aquest exèrcit té en el país 180 bases militars, entrena i controla l'anomenat exèrcit sudcoreà, amb més de 600.000 homes en els seus rengs i una força de reserva de dos milions de persones, cosa que li proporciona una força mercenària barata (el manteniment d'una divisió coreana els costa 25 vegades menys que una de nordamericana) disposta per a ésser utilitzada en qualsevol moment per a desencadenar una nova guerra d'agressió a l'Àsia.

Sota el protectorat militar americà i el terror policíac de Pak Jung Hi ha crescut a Corea del Sud una capa de capitalistes compradors, el nombre dels quals no arriba al miler, que domina més de la meitat de la indústria i el comerç. En el camp es manté intacte el règim d'explotació feudal. Uns cent mil terratinents posseeixen gairebé la meitat de la terra conreada en la que exploten un milió i mig de famílies camperoles. A pesar que el Sud era tradicionalment el « graner » de Corea, ara es veu obligat a importar gran quantitat de cereals. La corrupció, l'atur i la misèria abasten proporcions generalitzades.

En contrapartida, la lluita popular també es generalitza a la Corea del Sud, on es lliura alhora una revolució nacional contra els ocupants estrangers i una revolució democràtica contra les forces i les estructures feudals.

Els imperialistes ianquis presenten la lluita popular al Sud com el resultat de les infiltracions d'agents del Nord, i el règim d'ocupació militar com la salvaguarda contra l'amenaça comunista. Tot això, però, no és sinó l'excusa per a justificar el manteniment del seu dispositiu d'agressió — que apunta contra la U.R.S.S. i la República Popular de Xina — i la seva dominació colonial de la part meridional de Corea.

« ... El nostre Partit i el Govern de la República — ha dit Kim Il Sung — fan invariables esforços per a la solució pacífica del problema coreà. No tenim cap intenció de marxar vers el Sud, ni tenim el propòsit de resoldre per la força el problema de la unificació de Corea. » El Govern de la República Popular Democràtica de Corea ha proposat reiteradament la creació d'un Govern unificat de tota la Corea sobre bases democràtiques, a través d'eleccions lliures a la Corea del Nord i del Sud després de la retirada de les tropes ianquis. Aquesta proposta inclou una segona solució : Crear immediatament un sistema federal del Nord i del Sud com una mesura transitòria per arribar a la unificació a través d'eleccions lliures. I, finalment, suggereix intercanvis econòmics i culturals, el viatge recíproc de persones d'una a l'altra zona i, com a mínim, l'intercanvi de correspondència entre les famílies que viuen separades pel Paral·lel 38.

Està clar que si els imperialistes ianquis retiressin els seus exèrcits de Corea del Sud la reunificació pacífica del país s'assoliria, amb la qual cosa s'extingiria alhora un perillós focus de guerra a l'Àsia.

V. — ELS COMUNISTES COREANS ENS DONEN EL SEU RECOLZAMENT.

Els comunistes i el poble coreans són sincerament solidaris de la nostra lluita. En les conversacions oficials, en els actes públics, en el nostre recorregut pel país, en el tracte quotidià, arreu i a totes hores hem apercibut el respecte i l'amistat que senten envers el nostre Partit, que encapçala la lluita del nostre poble per la democràcia i el socialisme des dels temps de la legendària guerra civil espanyola del 1936-1939.

Això és una expressió dels seus sentiments internacionalistes, que els duen a apreciar preferentment els pobles que sofreixen més cruelment l'opressió o que lluiten en primera línia contra l'imperialisme i el capitalisme. D'ací que l'ajuda al Vietnam i la solidaritat amb Cuba siguin part principal de la política exterior del Partit del Treball de Corea.

Els comunistes coreans, que treballen i lluiten en un país situat entre la U.R.S.S. i Xina, ressenten vivament les divergències existents en el camp socialista i en el moviment comunista internacional, enfront de les quals tenen una posició unitària molt similar a la dels comunistes vietnamesos. En els dies de la nostra visita, els dirigents coreans estaven particularment satisfets per la iniciació de conversacions a Pekin entre els representants dels governs de la U.R.S.S. i Xina i pel millorament de les relacions de la República Popular Democràtica de Corea amb ambdós Estats socialistes. Preocupats essencialment per ajudar a la reconciliació entre el Partit Comunista de la Unió Soviètica i el Partit Comunista de Xina, els comunistes coreans no consideraren oportú el participar a la Conferència de Moscou de juny del 1969. No obstant, han valorat aquesta com un esdeveniment positiu, que podia haver-ho estat en major proporció si a les sessions d'aquella Conferència no s'hagués llençat atacs contra partits absents que són part del moviment comunista.

En abandonar Corea, els meus companys de Delegació i jo mateix vam sentir la impressió d'haver trobat un Partit i un poble germans que, a 12.000 quilòmetres de distància, al nord del mateix paral·lel 38 que talla el Sud d'Espanya, construeix amb heroisme i abnegació el règim nou destinat a enterrar el capitalisme a tots els racons de la Terra.

**JOAN OLIVER
UN ESCRIPTOR
UN POETA, UN HOME**

Joan Oliver festejà el seu setantè aniversari (« 70 anys de joventut » ha estat escrit amb un encert que poques vegades respon tant a la veritat com en aquest cas) l'any passat i les lletres catalanes li reteren merescut homenatge en forma d'actes diversos, intervius, reportatges, articles. La nostra revista, ben a contracor, arriba amb retard a aquestes commemoracions. No podem, però, passar per alt aquest fet, més que més si, en la figura de l'escriptor i darrera la posició estètica que ell defensa, trobem també un ciutadà, un patriota, que ha sabut demostrar en tota ocasió que dignitat humana i honradesa intel·lectual poden anar perfectament lligades. « Nous Horitzons » es complauen a dedicar aquestes pàgines a l'il·lustre poeta i dramaturg, tot agraint-li la gentilesa d'haver-nos fet a mans el seu últim poema i encoratjant-lo cordialment en la seva tasca.

TEROL

Salut, ciutat de Terol,
mal perduda i ben guanyada!
Ensems bròfega i suau,
geliua i assolellada,
torreges com un castell
damunt els horts i la plana.
El Túria llisca a tos peus
com serpent ensinistrada
i perfuma el teu aflat
la Pineda del Rei Jaume.
Si t'empolvora la neu
encara sembles més alta
i ullcluca tota t'ajups
quan bufa la tramuntana.
Salut, ciutat de Terol,
mal perduda i ben guanyada!
Tu que antany els sarraïns
combateres amb coratge
i vencers reis i estols
que volien fer-te esclava,
de sobte perds el braó,
la llibertat i la fama.
Et tenien sota peu
una gent deshonorada :
estrangers i renegats
que envilien ta nissaga,
Pubilleta d'Aragó
que lluny et trobes d'Espanya!
Salut, ciutat de Terol,
mal perduda i ben guanyada!
Vet ací que el teu Nadal
ha estat naixença més alta.
Espanyols i catalans
reconquisten la teva ànima.
Damunt neu i contra vent,
a les fosques i a les clares
han bregat perquè Terol
no desdigni de la raça.
I han caigut els traïdors,
per justícia i per venjança,
en llurs mans sang de germà,
i en llur front segell d'infàmia.
Besa, ciutat de Terol,
la bandera que t'empara!

(Reproduït de l'antologia « Poesia de guerra », editada pels Serveis de Cultura al Front de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1938.)

L'AMO NOU

El déu vell, però inexpert,
treu el cap pel celobert.
El déu ha perdut la carta,
els mortals fins les enveges
— és que, de fet, viuen massa —;
les mars ja no tenen sal,
el món és horitzontal.
En Miró trasplanta gèrmens
al Japó, però l'Espriu
hi anteposa un adjectiu.
El sol muda de sistema;
el foc se'n torna a l'Olimp:
fuig de la crema i del crim.
El déu renuncia al seny
i l'opus guanya terreny.
Un temps eixut, dissecat,
estrafà l'eternitat.
Tothom menja pols de golfes,
els esquelets fan paret.
L'home lladra: el gos i el gat
li retiren l'amistat.
L'amor és un telegrama
del temps del mercat comú:
« Arribo demà, Nanet.
Et vull passat pel bidet. »
Amb claus i a cops de martell
la pau va clavant la pell
a la carn fofa del brau.
I la darrera parella
viu de saliva dejuna:
Eva ell i ella Adam
— només per a fer pendant.
El déu vell para l'orella
en espera d'un gran plor
mundial — no hi ha ningú —
i d'un crit del seu hereu
que arriba amb el Fiat nou.

Pere Quart.

Desembre 1969.

**OFERIMENT DE
L'HOMENATGE A
JOAN OLIVER**

En l'homenatge públic a Joan Oliver celebrat a Ripoll, Francesc Vallverdú hi llegí el treball « La llengua en l'obra de J.O. », d'imminent publicació dins un llibre col·lectiu (**De Joan Oliver a Pere Quart**) a Edicions 62. Prèviament pronuncià les següents paraules que reproduïm en exclusiva per a « **Nous Horitzons** » :

Poques vegades m'he sentit en una situació tan contradictòria, tan anguniosa, diria, com ara. D'una banda, sentir-me extremament honorat per haver-me estat encarregat de parlar sobre un escriptor, un poeta, un home, d'interès i vàlua tan excepcionals ; d'altra banda, tenir por de repetir coses ja dites tantes vegades sobre Oliver — algunes per mi mateix —, tenir por, en una paraula de cansar l'auditori i de no estar a l'altura dels mèrits que té la seva obra.

A tot això, s'hi afegeix encara un altre neguit : molts de vosaltres sabeu que a Joan Oliver m'uneix una antiga amistat, un vell respecte d'admirador sense reserves. I aquesta amistat s'ha refermat a través de nombroses vicissituds, en moments joiosos i en moments difícils. (Mai no oblidaré, per exemple, aquella primavera del 66, en què vaig conviure amb Joan Oliver i altres amics durant uns, diguem-ne, « exercicis espirituals », que ens van reunir a Sarrià i, després, en un altre indret no tan acollidor... Aquells cinc dies em van revelar les qualitats humanes d'un escriptor i d'un mestre que encara no coneixia prou bé. Va ser una experiència tan definitiva veure Joan Oliver, juntament amb el doctor Jordi Rubió, Salvador Espriu i tants altres enmig d'aquella jovenalla ! Recordo especialment quan li van demanar que recités un poema i no es va fer pregar. Va dir la prodigiosa « Vaca suïssa », la va declamar com un actor consumat. Però sobretot m'impressionà la seva solidaritat amb unes actituds generoses, la seva repulsa contra els entrebancs que a tots ens destorben.)

Què puc dir, doncs ?

Fer una presentació general ? Dir que va néixer a Sabadell l'any 1899, al si d'una família burgesa, molt adinerada, i que del seu antic patrimoni ja no li queda res ? Que es va donar a conèixer tardanament com a escriptor ? Que durant la guerra va estar allà on havia d'estar i que va viure l'amargor de l'exili i d'un retorn molt dur ? Que ha despuntat com a periodista, com a autor teatral i com a poeta ?

Podria explicar tot això, però em sembla una mica ofensiu per a aquest públic d'addictes que avui s'ha congregat a Ripoll. No hi ha llibres, no gaire als oients ?

(Tot seguit, Vallverdú llegí el treball esmentat més amunt.)

PARAULES DE JOAN OLIVER

preses amb magnetòfon *

Amics,

Com no haig d'agrair aquestes nobles i sinceres mostres de simpatia i d'afecte? Com voleu que no beneeixi la vostra generosa voluntat, les vostres amicals paraules?

Als meus anys aquesta compartició de sentiments i d'idees, afecta profundament, emociona, és com una pluja benigna.

Però, com podria correspondre a tanta benvolença? Per dissort ja no sóc a temps de fer-ho amb la fórmula proverbial, tot dient-vos: « La vostra fraternal adhesió m'encoratja i us prometo que continuaré la meva obra amb un indefallent esperit de superació... » Tanmateix us puc jurar que si encara m'és donat de fer nous passos, aquests seran en línia recta i sempre endavant!

I també us voldria dir una altra cosa, com en una conversa entre amics... molts amics, per cert... Qui m'ho havia de dir que fóssiu tants? Perquè jo sempre he estat un home més aviat sorrut, esquerp... Deixeu-me, doncs, dir unes paraules... i us prego que no les atribuïu a cap presumció... us les dic amb un convenciment molt íntim.

Ens trobem en un país a mig fer i travessem unes circumstàncies confuses, penoses, sovint ericades; no dubto que el nostre plet col·lectiu és fonamentalment una qüestió de cultura, però d'una cultura, en principi, més humana que humanística, més espiritual que no pas intel·lectual, més de caràcter que no pas de formació...

Vull dir que, en darrera instància, ens trobem amb un problema de consciència i de dignitat; puix que l'empresa del nostre redreçament cal que convingui a tots els catalans, sigui quin sigui llur nivell cultural; a tots els catalans, tant els de natura com els d'adopció o d'afecció. Dignitat i consciència d'homes honrats, dreturats i cordials, d'homes que pertanyen a un temps i a una contrada, i ho saben...

Ara molts parlen dels drets humans, però cal no oblidar que, com sempre,

NOTA :

(*) El dia 7 de setembre passat va tenir lloc a Ripoll, dins el marc de les « Festes Populares de Cultura Pompeu Fabra », un homenatge públic a Joan Oliver. Si bé certs aspectes de les « Festes Populares » poden ser objectats — particularment la utilització dels actes en profit propi de la principal entitat organitzadora —, en canvi, en el cas concret del reconeixement a la figura i a l'obra de Joan Oliver, tots els catalans ens hi sentim vinculats. El parlament d'Oliver — dit enmig d'una visible emoció davant un públic de més de mil persones — ha estat reproduït parcialment en diversos periòdics. « Nous Horitzons » el publica, per primera vegada, en la seva versió íntegra.

les paraules i els principis escrits no basten. En l'ordre moral i dins una comunitat o una minoria prou desenvolupades, penso que només són creditors al gaudi d'aquests drets aquells que no abandonen llur voluntat activa de comportar-se com a homes genuïns i veritables. Els qui per vanitat, per cobejança, per ambició o per covarda feblesa fallen, claudiquen, abdiquen llur dignitat no són aptes per a constituir un poble (aplaudiments)... un poble com cal. Tota obra és la suma dels elements que la componen : un poble pròpiament dit ha de ser necessàriament la suma d'uns homes pròpiament dits!

Cadascú de nosaltres es mou dins un cercle d'influències, de relacions, més o menys ampli. Caldrà, doncs, que prediquem l'exemple de la dignitat i de la civilitat dins la nostra òrbita : els pares als fills... o els fills als pares..., entre els germans, entre els amics, entre els companys de treball o d'esbarjament. I aquesta és una acció a la qual no podem renunciar ! No hi tenim dret ! Perquè a nosaltres ens han estat donades la fe i la consciència d'allò que tots plegats podríem arribar a ser. I no cal pas que siguem massa exigents, ni amb els altres ni amb nosaltres mateixos. No tots tenim fusta d'apòstol o d'heroi. Cadascú que doni segons els seus dots i el seu coratge : amb la paraula, amb els fets... o amb l'abstenció ! Una simple abstenció rigorosa, positiva, oportuna, pot obrar miracles !

Bastim un poble ! Bastiu-lo sobretot vosaltres, els joves, els d'avui i els de demà ! Passem-nos l'heretatge, cada vegada amb un escreix petit o gran. I això ho diem a Ripoll, nucli originari de la nostra nacionalitat. Bastim un poble... Fonaments ben assentats i ben arrelats a la terra, parets que pugin a plom, carreus sòlids i ben cairats... el morter ben pastat i lligador... les portes i les finestres que s'obrin de bat a bat... i que, si cal, puguin cloure ben ajustades i ben barrades... I la teulada i el terrat oberts i ventejats sota el cel...

I un dia... un dia coronarem... o coronareu... o coronaran l'edifici, cobrirem aigües — com diuen els nostres mestres de cases — i al punt més alt plantarem una bandera... (Aplaudiments)... la nostra ! (Aplaudiments)... La nostra, que si alguna vegada ha estat mal servida per nosaltres mateixos i moltes vegades ha estat maltractada pels altres, mai no ha caigut en prostitució ! (Aplaudiments). Però la nostra no serà pas una bandera muda, ni aspra, ni envanida, sinó que admetrà i cercarà el diàleg amb les altres banderes, amb les quals parlarà el llenguatge bategant i universal de totes les banderes dignes de la terra : el llenguatge de l'autèntica cultura, de la justícia i el respecte, de l'amor, de la llibertat ! (Gran ovació).

LA NIT DE SANTA LLUCIA

una tempesta

en

un (quasi) desert

I bé: la cultura catalana és tan europea, tan, que fins i tot té escàndols literaris! Qui ho havia de dir!

Els fets són prou coneguts, però els recolliré per a aquells que els desconeguin. Dels sis premis literaris (els premis d'investigació han passat a l'anomenada Festa de Maig), només n'han estat atorgats tres: el premi «Carles Riba» de poesia a Guillem d'Efak, el popular cantant mallorquí, amb el seu llibre *Madona i l'arbre*; el «Victor Català» de narracions a Robert Saladrigas, periodista i escriptor novell, amb *Boires*; i el «J.M. Folch i Torres» de llibres per a infants a Joaquim Carbó, narrador conegut i concursant incansable, amb *I tu, què hi fas aquí?* Els altres premis —sense comptar-hi el «J.M. de Sagarra» de teatre, enguany no convocat per «dificultats financeres»— foren declarats deserts: «Josep Yxart» d'assaig; «Joaquim Ruyra» de narracions juvenils; i el «Sant Jordi» de novel·la, l'esca del pecat.

Una cosa és certa: l'escàndol del «Sant Jordi» ha esclatat més per haver estat rebutjada la novel·la de Terenci Moix que no pas per haver quedat desert. En efecte, el galliner no s'hauria esvalotat tant, si Terenci —*campionissimo* de les relacions públiques i de l'autopropaganda— no s'hagués presentat al concurs. En cert sentit, doncs, l'escàndol és més simptomàtic d'una societat en què la publicitat i els mitjans de massa tenen ja «nivell europeu», que no pas d'una agudització de la crisi en

què està immersa la cultura catalana de 1939 ençà.

Si: de 1939 ençà. ¿O és que podem oblidar que el sentit d'aquella ruptura, la involució que representà el triomf del feixisme, encara no ha estat corregit? La crisi, si cal parlar amb propietat, durarà mentre duri el franquisme, mentre duri l'opressió de les llibertats nacionals de Catalunya, mentre no sigui implantat a tot Espanya un règim de democràcia econòmica i social que ens posi en la via del socialisme. Això, que és tan clar per a un autèntic demòcrata, és sovint oblidat per tiris i troians. Els uns, els «amics» de la cultura catalana, que en canten acríticament les excel·lències, actuen *com si* la recuperació fos ja acomplerta i coquetegen cada vegada més obertament amb els elements «post franquistes» de l'actual Administració. Els altres, els «enemics» de la cultura catalana, que la consideren la cultura més burgesa de totes les cultures que es fan i es desfan, també creuen en la *normalitat*, perquè s'han pres seriosament això del «neocapitalisme espanyol» i sembla que contemplin el nostre país des de Londres, París o Roma. (Em refereixo, és clar, als «amics» i «enemics» de *dintre*, catalans tots ells; perquè els amics i els enemics de la cultura catalana, de portes enfora —de Madrid, per exemple—, tenen l'avantatge de ser menys confusionaris, cosa que els estalvia les cometes).

Els «amics» ens demostren, al capdavant, que sempre han estat al costat del Règim, servidor dels seus interessos de classe; si en discrepaven era per qüestions de detall, no pas per les fonamentals: d'aquí l'eufòria que hem presenciada en certs sectors de la burgesia catalana amb l'establiment del Govern opudeista. Quant als «enemics» —als quals cal reconèixer, en algun moment, saludables propòsits ever-sius—, han caigut sense adonar-se'n en el parany muntat a duo per l'oligarquia financera i per la burgesia catalana: donar una imatge idíl·lica, no contradictòria, folkloritzant, en suma, de la cultura catalana.

Un patrimoni cultural no pot ser titllat *en bloc* de burgès, sense fer un favor excessiu a les possibilitats d'organització cultural de la burgesia. Si Riba o Foix representen, *ideològicament*, dos moments diversos dins el corrent d'idees burgeses, com a poetes pertanyen al patrimoni cultural del poble català i no únicament a una classe. Perquè artísticament *pesen*, són valors de la cultura universal. Ara: la cultura catalana és *controlada* per la burgesia, que en deté els mitjans de producció i una incipient «indústria cultural» —com s'esdevé, d'altra banda, arreu on el sistema econòmic és capitalista, arreu on l'Estat és burgès.

Per tant, hi haurà crisi, en la cultura catalana, mentre no s'organitzi el control democràtic dels mitjans de massa i de la producció cultural, mentre no s'imposi una reforma democràtica en l'ensenyament que inclogui els drets de l'escola catalana, mentre —en una paraula— no es produeixi una transformació radical de l'estructura socioeconòmica, que comporti la ruptura de totes les traves que avui impedeixen l'expansió de la nostra cultura i en facin una cultura autènticament popular.

Mentrestant, la tasca urgent per a un

revolucionari, en aquest aspecte de la lluita antioligàrquica, és doble: d'una banda, desemmascarar la utilització classista de la cultura catalana per part d'una burgesia cada vegada més cofoia amb el que *ja té*, cada vegada més satisfeta que *ningú* no li'n discuteixi el monopoli; de l'altra, aclarir el confusionisme «d'esquerra» —a vegades sincerament revolucionari, però sovint netament lerrouxista— el qual fa tot el possible perquè el dia de demà la burgesia pugui exhibir —i no li'n podem negar el mèrit!— la factura d'haver estat l'única defensora d'un patrimoni cultural que abans del 39 pertanyia al poble i que el socialisme no pot sinó fer tornar al poble.

Fora d'aquesta qüestió, els altres comentaris perden importància. Potser cal dir, tanmateix, que els premis concedits a l'Hotel Ritz ja no tenen sentit: fa deu anys la reunió del 13 de desembre tenia un aire semiclandestí, era un acte de «resistència». Ara, amb el canvi de tàctica del Govern franquista, la «resistència cultural» està a la Universitat, als Instituts i a les escoles, a algunes revistes, a certes editorials catalanes, etc.

Sobre el «Sant Jordi», en concret, estic convençut que —davant la profusió de premis, en nombre excessiu per a un mercat editorial reduït com ara el català— seria més eficaç si es concedís a una obra ja publicada. Si comptem des de l'octubre de 1968, veurem que s'han editat unes quantes novel·les que mereixien una recompensa: Agustí Bartra, Avelí Artís, Blai Bonet, Baltasar Porcel, Guillem Frontera, Terenci Moix (amb *El dia que va morir Marilyn*), etc., han publicat obres d'interès.

SAURI

«EL CAPITALISME MONOPOLISTA»

Paul A. Baran i Paul M. Sweezy
Trad. Ricard Torrents. Revisió
Técnica de Martí Capdevila
Ed. Anagrama - Barcelona 1969

Ha aparegut en català *Monopoly Capital*, obra ambiciosa i de gran repercussió dels economistes marxistes americans Baran i Sweezy (Baran morí l'any 64, i el llibre ha estat acabat per Sweezy. Els capítols 2 i 10 havien estat ja publicats (*Monthly Review* july-august 1962)).

El punt de partida de B. i S. és la constatació que una anàlisi teòrica del capitalisme americà ha de fonamentar-se en la hipòtesi que el mercat típic no és de competència perfecta. Aquest fou el problema que plantejaren amb gran vigor els teòrics del capital financer i l'imperialisme (Hilferding, Lenin...). Malhauradament els economistes de l'esquerra no han aportat després d'ells res substancialment nou a nivell teòric general (capitalisme monopolista d'Estat, neocapitalisme, societat de consum, són noms amb molt poc contingut teòric darrera d'ells). Per això qualsevol aportació seriosa al tema ha de ser ben rebuda. La complaença és, en canvi, una actitud intel·lectual molt poc útil per al progrés científic. Seria un error desarmar-se, davant aquest llibre, de l'esperit crític que manifestem davant dels teòrics del sistema.

El programa de B. i S. és excel·lent. El plantegen amb tota claredat i l'aborden sens dogmatismes i amb instruments analítics nous dins la tradició socialista (1). *Monopoly Capital* és un llibre pensat, més atent a explicar els fets que a il·lustrar una teoria «a priori». El resultat de l'anàlisi que ens donen, en canvi, no és del tot satisfactori.

El model proposat a *Monopoly Capital* és, en síntesi, una versió modificada del subjacent a les teories de l'estancament secular, aparegudes als U.S.A. pels anys 30

a l'escalf de la Gran Depressió i el keynesianisme. L'element nou és que la falta d'oportunitats d'inversió és deu no pas a elements extraeconòmics (demogràfics o geogràfics) sinó al funcionament mateix del sistema, concretament a l'aparició de la Big Corporation i la monopolització de l'economia (2). Aquesta hipòtesi fou formulada abans, i explícitament dins el marc de la controvèrsia sobre l'estancament, per J. Steindl a *Maturity and Stagnation in American Capitalism* (1952). El seu raonament, però, és molt més rigorós i complex que el de *Monopoly Capital*: mentre aquell és un llibre sobre l'estancament, aquest ho és sobre la manera com el capitalisme escapa a l'estancament. Sense entrar a discutir la correcció del model —encara que el malthusianisme inversiōnista de la Big Corporation hauria d'ésser tractat molt més a fons— cal veure fins a quin punt és aquest l'enfocament més adequat per a l'anàlisi del capitalisme:

A) El mecanisme bàsic del funcionament capitalista es mou de «l'esfera de la producció», on el va situar Marx, a la demanda. Acceptant que existís una tendència al subconsum («sortides naturals») en el capitalisme monopolista, és clar que no es dona en un capitalisme monopolista que compti amb la col·laboració de l'Estat («sortides naturals» més «sortides artificials»). En aquest punt l'anàlisi de B. i S.

(2) Baran a «Reflections in Underconsumption» (*The Allocation of Economic Resources*, M. Abramowitz ed. Standford, 1963) dona un èmfasi lleugerament diferent: La part de l'excedent del Producte Nacional tendeix a créixer («Llei de l'excedent creixent» de «M.C.») a un ritme superior al de les possibilitats d'inversió.

(1) Però anticipats en obres anteriors dels autors.

(com el de Tsuru (3) a *¿A dónde va el capitalismo?*) és inqüestionable: les modernes societats capitalistes, d'una manera o altra, absorbeixen bona part de l'excedent potencial.

Al nostre entendre els problemes teòrics fonamentals continuen estant a «l'esfera de la producció»: l'anàlisi de la competència oligopòlica i l'acumulació.

B) Un model macroeconòmic tan sumari no dona camp element per respondre preguntes com: Quins són els efectes del progrés tècnic? Vulguï's o no, per a donar-hi resposta cal comptar amb una teoria del valor (en el sentit de teoria dels preus i l'assignació). Per aquí és on comença Marx. Els autors se n'adonen:

«...Les grans companyies estan en relació elles amb elles, amb els consumidors, amb el treball i amb les empreses menors primàriament a través del mercat. (...) I com que les relacions de mercat són essencialment relacions de preus, l'estudi del capitalisme monopolista, com el del capitalisme competitiu, ha de començar pels engranatges de la maquinària dels preus...» (pàg. 66)

L'estudi, però, s'acaba en cinc ratlles remetint-nos a la «molt coneguda» teoria dels preus monopòlics. Si bé és veritat que l'anàlisi parcial (no el general) d'aquesta és «molt conegut», la teoria dels preus d'oligopoli, clarament la forma típica del mercat capitalista actual, és una de les qüestions més difícils i poc resoltes de la ciència econòmica. L'absència de l'oligopoli en l'anàlisi de B. i S. és sorprenent. Ho justifiquen dient que la col·lusió i l'actuació agregada com un monopoli és la regla en els mercats. Però passen per alt el fet que la col·lusió no és un «a priori» sinó un resultat del que la teoria ha de donar compte. No n'hi ha prou amb saber què passa, cal saber perquè passa, i per explicar que a un mercat prevalgui l'acord o la guerra necessitem a més de la teoria del monopoli una teoria de l'oligopoli. En general un equilibri oligopòlic dependrà de moltes més variables que el monopòlic (encara que els equilibris coincideixin).

Cal remarcar que *Monopoly Capital* és un llibre marxista només a nivell intencional, per la tradició intel·lectual en què s'insereix, però no, en absolut, perquè utilitzi l'aparell conceptual o l'estratègia analítica de Marx. Això no és, en si mateix, greu. És possible que calgui refer les etapes analítiques de Marx. Però refer no vol dir eliminar. L'aparició del capital monopolista demana un increment de la

complexitat de l'anàlisi, no pas —com de la lectura de *Monopoly Capital* es podria deduir— una simplificació.

No es pot parlar del sistema sense aprovar-lo o desaprovar-lo. Els asèptics estudis acadèmics sobre el tema contenen, moltes vegades, una apologia implícita. *Monopoly Capital* és, a més d'una anàlisi, una denúncia. El que és important, en canvi, en una obra científica és que siguin distingibles allò que és anàlisi positiu d'allò que és valoració ètica. La ciència pot estar al servei de la crítica social, però cal que sigui ciència. Marx intentà establir la tendència vers l'esfondrament del capitalisme al marge del fet que ens agradés o no, i per això té un lloc tan important no sols dins la teoria política sinó també dins la ciència econòmica.

El problema a *Monopoly Capital* és que la confusió es troba al cor mateix del seu model: el concepte d'excedent.

L'excedent inclou, com a mínim (vegeu apèndix per John D. Philips): rendes de la propietat, despeses inútils (promoció de vendes, etc.) i despeses de l'Estat. La inclusió, en bloc, de les despeses de l'Estat crea problemes: l'excedent serà diferent segons que la inversió en autopistes sigui finançada pel sector privat o pel públic; en el procés de la producció, en canvi, res no haurà variat.

Aquesta és, en part, una objecció injusta. Els autors inclouen la despesa pública en bloc dins l'excedent perquè pensen que, als U.S.A., és globalment improductiva i reflex, per tant, d'una sortida i no una font d'excedent. El criteri de fons per a la demarcació de l'excedent és el de productivitat. El problema és que la distinció entre el que és productiu (racional) i el que no ho és (irracional) resulta, en gran mesura, subjectiva. L'excedent, en aquest sentit bàsic, serà diferent segons quina sigui la nostra opinió de la utilitat d'anar a la Lluna.

La diferència entre la plusvàlua agregada de Marx i l'excedent de B. i S. (que de vegades ells semblen creure una mateixa cosa) és clara i il·lumina indirectament els problemes que una teoria econòmica crítica del sistema ha d'afrontar. La diferenciació en Marx entre treball productiu i improductiu és objectiva. Els objectes físics són mercaderies; els serveis treball improductiu. La creació de «missiles», per exemple, crea plusvàlua. La distinció de Marx és la que correspon a una anàlisi del capitalisme en que la categoria central és l'acumulació. Si davant el capitalisme actual es pensa que no sols l'acumulació és relevant sinó també la seva direcció (racionalitat o irracionalitat, «eficiència de

(3) Oikos - Tau.

l'assignació...») llavors cal recórrer a algun nou tipus d'anàlisi i conceptes.

Allò que entraria en el camp de la ciència econòmica com a ciència positiva és la contrastació dels mecanismes econòmics (en aquest cas el capitalisme monopolista) amb criteris de valoració prèviament definits. Hi correspondria tant l'anàlisi de la no-convergència cap a un òptim definit d'alguna manera (respecte a la distribució, l'assignació, les despeses militars...) com la denúncia teòrica de la sobirania del consumidor, etc. *Monopoly Capital* conté força anàlisis concretes d'aquest tipus (problema de la vivenda, educació, qüestions racials, etc.) però tan orfes d'un esquema teòric definit que ens diuen bastant més sobre la sensibilitat moral dels autors que sobre el funcionament del sistema.

Encara que el model general sigui pobre, l'anàlisi de la companyia gegant (cap. 2) és excel·lent. No és esquivat cap problema i es dona una resposta molt satisfactòria al més important: la qüestió de la maximització. La visió del sistema de

B. i S. —empreses maximitzadores, mercats no planificats— és molt superior, per exemple, a la d'un Galbraith —empreses no maximitzadores, mercats planificats— a *«The New Industrial State»*.

La traducció, i en particular la dels termes econòmics, és correcta. Ens inclinariem, de tota manera, per una traducció uniforme d'«economic model» per «model econòmic». Hi ha algunes diferències indegudes d'èmfasi: la traducció d'alguns termes unes vegades sí i altres no (*American celebration, Big Business...*) o de manera diferent (poverty a «war on poverty» per pobresa o misèria). En el títol del capítol 10 s'ha traduït *Quality of society* per l'inexpressiu «naturalesa de la societat». ¿Per què el títol *Monopoly Capital* s'ha traduït per *El capitalisme monopolista* i no *El capital monopolista*?

Una objecció —de tipus editorial— més important: els índex analítics i per autors de l'edició original no hi són a l'edició catalana.

« PROHIBIDA L'EVASIO »

Avelí Artís-Gener

Edicions 62 - Barcelona 1969.

Ho vull dir d'entrada, per no deixar cap dubte al lector: feia anys que no llegia una novel·la catalana de tan alta qualitat com aquesta. És una impressió que he tingut des de les primeres pàgines i que, a mesura que avançava en la lectura —cada vegada més predisposat a esperar la fatal «caiguda d'interès» de tantes i tantes novel·les cosmopolitistes—, no feia sinó confirmar-se'm. Dic això per deixar ben clar que no hi tenia cap partit pres en sentit favorable. En tot cas, en sentit contrari: ni *Les dues funcions del circ* (Proa, 1966), ni, encara menys, les *Paraules d'Opton el Vell* (Cadí, 1968), no havien reeixit a interessar-me prou.

Però el que més m'hi predisposava en contra era precisament el cosmopolitisme. No és en general un recurs massa fàcil? No s'hi han estavellat molts bons novel·listes? No és l'ardit freqüent del qui no té res a dir? Encara més: crec en la necessitat d'arrelament de l'escriptor, no pas per fer-se indefectiblement cronista del país que li ha tocat de viure, però sí com a punt de referència, gairebé que *només*

són arrelades *en el temps* i per a confirmar això aquí teniu *Prohibida l'evasió*.

Un arrelament en el temps, en profunditat, amb saviesa. Per això els problemes d'uns personatges cosmopolites són finalment els nostres, i la Gran Presó d'on és prohibit d'evadir-se la reconeixem, en els detalls més mínims, com la de la nostra època, de la nostra crisi (de les *nostres crisis*, anava a dir). Es, doncs, una «novel·la de tesi» més? No. Les idees hi tenen un paper preponderant, aclaparador en alguns moments —no sempre els més reeixits—, però com en tota obra d'art autèntica la ideologia hi és servida pel sedàs d'una ficció ben estructurada, autònoma en la sensació.

L'obra té un truc: juga amb la ficció dins la ficció a base de referències constants a una càmera que està filmant i a la qual els personatges miren en situacions diverses. El truc és reforçat amb unes anotacions que apareixen de tant en tant fetes pel director o l'assistent d'un film en rodatge. Cap a la meitat de la novel·la m'ha fet l'efecte que aquest truc era gra-

tuït: ha estat una falsa impressió, perquè en acabar-la he vist que era un element essencial en l'estructura de la novel·la. Per això si cediu a la temptació d'abandonar la novel·la a mig llegir, us en quedarà una imatge absolutament falsa, potser desfavorable i tot: us recomano, doncs, que prosseguiu fins al final, i aleshores tindreu la visió d'un quadre perfecte. (Aquesta és una prova curiosa que en altres novel·les no fa cap mal, al contrari: per exemple, estic segur que si m'hagués aturat al primer terç de les *Onades sobre una roca deserta* de Terenci Moix, avui en tindria un grat record o una opinió benigna; però la vaig voler acabar i, ai las!, vaig descobrir al capdavant que es tractava d'una obra menor.

Un quadre perfecte, he dit, però amb punts obscurs o clarament discutibles. En alguna ocasió, per exemple, l'autor s'ha deixat enlluernar, potser, pels focus del *plateau*, però mai no és cap cosa que faci perillar l'edifici. Més discutible és l'oportunitat d'un desenllaç truculent en l'episodi de la violació de la Gioia. Però encara és un retret marginal. De fet, la meua única crítica de fons afectaria el viure dels personatges: em pregunto, en efecte, ¿fora dels qui fan cinema, qui treballa? Els «millors», la colla de *beatniks*, no tenen aparentment cap ocupació. Però, ben mirat, tampoc aquesta crítica no és fonamental, perquè les pinzellades de l'autor són això, pinzellades, i estan en funció no d'una descripció completa de la vida vagabunda sinó d'altres relacions. Tanmateix —i això ja no és cap retret— és ben simptomàtic que Viktor, una mena d'«heroi positiu» (i ho escric entre cometes perquè la seva rebel·lia i la seva ge-

nerositat no tenen res a veure amb la «rebel·lia» i «generositat» dels herois positius jdanovistes), sigui precisament un rodamón, un jove que vol viure a l'Exterior de la Gran Presó, és a dir, fora de la societat. És simptomàtic, però també és evident que el seu joc cerca un efecte revulsiu.

Prohibida l'evasió és una obra de lectura sòlida i interessant, que es manté, sàviament portat, al llarg de tota la novel·la. És admirable l'economia de recursos, no incompatible amb períodes llargs quan convé. Sorprenen certs escurçaments narratius, salts en el relat que reprovaríem com a inexcusables en un altra obra: aquí les històries truncades no són sinó un al·licient, perquè tot oblidant l'anecdòtic entrem en les interrelacions bàsiques, en els enfrontaments diversos a uns mateixos problemes.

Avelí Artis-Gener, nascut l'any 1912, és un de tants catalans que s'exilià el 39. Va viure a Mèxic fins l'any 1965, que tornà a Barcelona. S'ha fet popular com a dibuixant —amb el pseudònim «Tisner»— i periodista, facetes que han entelat una mica la seva obra més personal d'escriptor. Bé que *Prohibida l'evasió*, guanyadora del premi «Prudencia Bertrana» 1969, és el seu primer èxit literari ressonant, la seva carrera de novel·lista ha estat fulgurant: quatre novel·les en quatre anys! Per cert, la quarta novel·la —que encara no he pogut llegir— ha aparegut per les mateixes dates que *Prohibida l'evasió* i es titula *556 Brigada mixta*, una novel·la de guerra que s'ha esgotat en poques setmanes.

Francesc Vallverdú.

«POESIA CATALANA DE LA GUERRA D'ESPANYA I DE LA RESISTENCIA»

Stephen Cartwright

Edicions Catalanes de París

Es una Antologia presentada pels editors com «la primera que es publica sobre la guerra d'Espanya 1936-39 i la Resistència dels Països Catalans contra el feixisme i la dictadura». L'autor és anglès i dedica el treball al seu compatriota George Orwell. La nova Editorial catalana a l'exili s'hagués justificat millor estrenant-se amb alguna de les moltes obres de catalans que a Catalunya no tenen, encara, possibilitats

d'edició. Feta aquesta reflexió passem al llibre.

Stephen Cartwright és conscient de les insuficiències que podia tenir el treball degut, com diu en començar, a «la dispersió i sovint la clandestinitat del material i la manca d'una bibliografia especialitzada...» No obstant, els sis capítols del llibre i l'appendix amb Himnes i Cançons formen un conjunt força interessant, re-

presentatiu dels valors més destacats en tres generacions de poetes catalans. La majoria d'ells encara viuen (ens referim als més vells) i segurament sentiran l'emo- ció més pregona en llegir el que van escriure sota l'impuls de la lluita popular i en trobar-se junt a les noves promocions sorgides «en la llarga nit», per a les quals, com diu Espriu, conservaren el nom de cada cosa.

La «llarga nit» va començar un dia de sol:

«Pel clar matí de sol els trets ressonen; només que els combatents són al carrer... Trona el canó dins l'estival jornada. Oh, fills del Poble! No serà la gola del canó flamejant la que deturi vostre impuls victoriós!...

(Xavier Viura, pàg. 11)

I en plena guerra, el poble rebrà l'ajut del Socialisme, victoriós només, encara, en un país. I el poeta cantarà:

«U.R.S.S.!

Jo t'invoco i et canto!
i més ara...

Salut, U.R.S.S.!
salut als teus dinou anys
i als teus vint
i els trenta
i els quaranta
i eternament,
salut!

(J.M. Prous i Vila, 1936)

I la solidaritat d'altres pobles la donaren, generosos, homes i dones de tots els recones, les «Brigades Internacionals» que cantaria Ferran Soldevila: (pàg. 50)

«No les miris amb un esguard
que sols veu el nombre i la massa;
totes han tingut ulls d'infant
aquestes vides que ara passen...
totes han lluitat i patit...
i llurs terres són tan llunyanes!

Joan Sales era soldat, en una trinxera de la República. I més tard ho evocaria (pàg. 56), com Pere Quart cantaria la batalla de Terol, «mal perduda i ben quanyada», als feixistes que ell denuncia: «en llurs mans sang de germà, i en llur front segell d'infàmia» (pàg. 59). Agustí Bartra (acaba de tornar definitivament a

Barcelona) va escriure en aquells anys versos que avui, joves de Sabadell incorporen a la «nova canço»:

«Alguns caigueren
cara a les estrelles
i d'altres cara al
fang.

Anaren a la lluita
no per fer més belles llurs vides,
sinó perquè ho siguin les dels que
vindran».

Carles Riba (mort) descrigué amb colpidora força el drama de la població afamada i acorralada pel bombardeig i la gana. Clementina Arderiu (avui a Barcelona) és present en l'Antologia amb els seus millors versos de dona, de mare, de catalana que visqué intensament el combat. Al jove soldat mort li diu:

De mi no fores res, i t'acompanyo
en els camins inútils del record;
la teva joventut ben expandida
em feia llums i ombres dintre el cor.
Avui m'han dit que somrient has mort».
(pàg. 71)

Ens recorda el Vietnam d'ara aquest vers de Josep Janes i Olivé titulat: «a un infant mort en un bombardeig»:

...i la rosa esfullada del teu cos és un crit
de sang més que un silenci... No serà pri-
[mavera,
mai més, en ta mirada, però al cor de la
[nit
feta d'ulls que s'apaguen a la llum, vers
[on clama
la veu nostra —que ja és llum i ja es foc—
durà l'alba d'un crit nu fet de flama.
De quin somni et prengueren? De quin
món de dolcesa?
Tot el cel que miraves ara viu dintre teu
¿Quines rutes t'esperaven, infant?
(pàg. 84)

El Capitol EXILI és, potser, el més re-
presentatiu:

«Pàtria, adéu. De dalt de les muntanyes,
et veig estesa, trista i fumejant.
La lluita és acabada, i tes entranyes
els cavalls del botxí potejaran.»
(Anònim, pàg. 89)

I aquest «comiat» durarà molts anys,
i passarà pels camps de concentració de

França, des dels quals, Agustí Bartra escriurà:

«Som un riu sense nom en país d'enyorança, sanglot de primavera que mai no descansa».
(pàg. 91)

I camí de l'Amèrica, des d'on tornarà en plena fosca, Pere Quart pensa en la terra:

«Sola, malalta, esparracada, muda, un altre cop, encara jove, esclava. La volta de ton cel, com sempre blava, sostre de tes presons esdevinguda».
(pàg. 95)

A Catalunya deixí el dia de ma partida mitja vida condormida; l'altra meitat vingué amb mi per no deixar-me sens vida.»
(pàg. 96)

Clementina Arderiu teixirà el somni del retorn en un exili actiu. Es veurà de bell nou a Barcelona:

«La mar, tan fina, qui la veies i aquella estesa dels meus carrers!

I enyora el jardí, i el carrer, i la casa: casa:

«The ben perduda! Per sempre? No. Em veig, un dia de gran claror, per l'ampla costa dels pins pujant, la que jo veia de casa estant.

(pàg. 107)

Josep Carner s'arraparà a la llengua mare per tal de no desterrar-se del tot. Cuidarà la llengua, l'amanyagarà, la il·lustrarà amorosament doncs:

«...mentre soni parla en mos llavis t'estic ran dels braços, encara a tos peus.»

Es de lamentar que una obra poètica tan important com la del professor Ambrosi Carrion (dues vegades «Flor Natural» als Jocs Florals) només trobi en

l'antologia de S. Carthwright un breu espai pel seu «Poema del retorn» (vèure «N.H.» n° 11).

El capítol IV té el gran mèrit de recollir bocins de l'obra dels joves. Creiem que era digne de figurar-hi, al costat de «Company Abat» (pàg. 137) el poema de F. Vallverdú publicat a «N.H.», n° 16, «En l'enterrament de l'Abat Escarré». Si faig la suggerència és perquè el propi autor de l'Antologia ens ho demana. La nostra revista ha estat consultada i d'ella ha recollit S.C. les «Gloses...» d'autor anònim, però aprofito l'avinentesa per a recordar que poemes inèdits de Salvador Espriu hi figuren per a futures antologies.

Els «Cants» i els «Himnes» de la guerra hi son tots. El «No passareu», d'Apelles Mestres, conserva tota la seva força i actualitat. «Ells» van passar, cert, però la predicció del poeta mirava més lluny i es justificarà. No trobo molt encertat haver tancat l'Antologia amb el «No passareu» d'Apelles Mestres. Millor hagués estat —em sembla— cloure-la amb els joves poetes que conté el llibre en pàgines anteriors, portadors de l'esperança, expressió nova i vigorosa d'una literatura que no han pogut ensorrar trenta anys de feixisme, que no s'ha quedat en els fulls groguencs dels vells poetes. Gabriel Ferrater, Lluís Serrahima, Fullà, Molas, Horta, Vallverdú, Raimon, Coloma Lleal... tots hi són, tots han sabut escoltar i enriquir «els mots» que guardaren Espriu i la generació anterior.

«la gent es desperta i s'uneix al seu pas. Porten martells, una aixada, els llibres, claus angleses, la fiambrella, la vida i el calendari de [l'any vinent I la boira es fon al seu cant, al seu pas, i, a poc a poc, el nou dia pren forma».
(Isidre Molas, pàg. 225)

Recomanem, doncs, aquest primer volum de «Edicions Catalanes de Paris» no sols als estudiosos de la nostra lírica política sinó també als joves que no visqueren els fets que l'inspiraren. Són versos i cants, testimoni de la Història més recent de Catalunya. Els homes i dones que en foren i en són protagonistes, mereixen l'homenatge.

T. P.

A LA JUNTA DE GOVERN DE L'IL·LUSTRE COL·LEGI D'ADVOCATS DE BARCELONA

perquè sigui demanada una Amnistia general

Els lletrats que signen aquest document són coneixedors de la constant preocupació d'aquesta Junta de Govern en la defensa dels drets humans i pel respecte que múltiples vegades ha demostrat que li mereixen. Per això, i després d'expressar-li una vegada més el seu agraïment, en virtut de la coneixença esmentada i per motius inherents als deures professional i humà, han decidit d'adreçar-li la següent demanda :

Existeix, encara, en aquests moments, un problema que afecta profundament la situació jurídica de nombroses persones : el de les conseqüències derivades de la guerra civil que va acabar ara fa trenta anys i de la seva projecció fins avui.

Certament que en el curs d'aquests trenta anys han estat dictades nombroses disposicions jurídiques relatives als fets, als antecedents i a les conseqüències d'aquell passat. Però, també és cert que encara no ha estat dictada la disposició general que esborri totalment les conseqüències penals i accesoris d'aquell passat ja llunyà. La mateixa llei del dia primer d'abril d'enguany, que el Ministre d'Informació i Turisme presentà com a demostració que la guerra civil havia acabat, no correspon encara a aquesta disposició general, que no pot ésser d'altra, jurídicament, que la concessió d'una amnistia general.

La concessió d'amnisties generals, durant els darrers anys, ha estat unànime arreu del món pels fets que l'etapa bèl·lica de 1939-1945, fins i tot per aquells fets concrets derivats de les lluites entre els moviments de resistència i de col·labora-

cionisme, que venien a constituir al sí de cada estat, veritables guerres civils.

D'altra banda, en la història de l'Estat espanyol anterior a 1939, trobem nombrosos exemples de concessions d'amnisties generals, atorgades per governs de signe ben distint, amb la finalitat d'aconseguir la pacificació i reconciliació dels ciutadans d'aquest Estat.

Per tot això, creiem que avui, després de trenta anys d'acabada la guerra civil dins del marc de l'Estat espanyol, no es pot demorar per més temps la concessió d'una amnistia general, que esborri les conseqüències jurídiques del passat, i que constitueixi un pas positiu vers la instauració d'un clima de convivència, imprescindible per al progrés social, econòmic i polític de tots els pobles de l'Estat espanyol. Considerem que és als homes de Dret a qui correspon, en primer lloc, d'adreçar-se al poder públic en demanda que aquesta amnistia sigui concedida.

Per això, ens sembla necessari que la Junta de Govern del nostre Col·legi, dins el marc de les seves funcions, formuli als organismes competents, una petició raonada, en favor del seu atorgament.

Per tant,

A LA JUNTA DE GOVERN DEMANEM que previs els tràmits estatutaris, s'adreci als organismes públics adients, en demanda d'una amnistia general i total per a tots els fets polítics i socials derivats de la guerra civil passada, dels seus antecedents i de les seves conseqüències.
Barcelona, a onze de novembre del mil nou-cents seixanta-nou.

Segueixem les firmes de : Andreu Abelló, Solé Barberà, Dr. F. Villavicencio, Pinto Ruiz, Jaume Carner Sunyol, M. Casals Coldecarrera, M. Jiménez de Parga, Díez de Velasco, Tortras, José Sanmartín Pàramo, Josep Benet, Joan Raventós Carner, Cnde del Montseny, Jorge Cassas-Salat Fossas, Octavi Saltor, Milà i Sagnier i Rodolfo Guerra.

AL POBLE DE CATALUNYA

Declaració de la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya

La Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya, integrada per sectors amplament representatius, s'adreça al poble de Catalunya per a proposar una autèntica alternativa de llibertat i de democràcia enfront del règim franquista, i d'oferir unes perspectives per al futur. Al mateix temps es proposa d'obrir un diàleg ampli sobre aquestes perspectives amb tots els grups socials i totes les forces polítiques que lluiten per la democràcia.

L'organisme a través del qual són postulades aquestes formulacions assumeix, de fet, totes les reivindicacions de la lluita general per la democràcia i, en realitat, això el justifica. Però ja fa trenta anys que el règim franquista, que aconseguí el poder per la violència, el manté mitjançant l'opressió i la injustícia. Recordem només el darrer estat d'excepció, els darrers judicis del T.O.P. i dels tribunals militars, el nomenament directe de Don Juan Carlos com a successor continuïsta, i les manifestacions públiques d'irresponsabilitat econòmica, que han estat l'ocasió del darrer canvi de Govern que si bé representa un equip nou, en ell es mantenen les intencions continuïstes d'una línia política que no podrà resoldre mai els problemes fonamentals dels països.

Tota aquesta situació dictatorial demana urgentment una unitat operativa per tal de restituir al poble el dret de sobirà, que li ha estat usurpat, i que li pertoca. Usurpació aconseguida amb el segrestament de l'opinió pública, i amb l'intent d'imposar al poble català unes institucions i una situació contràries a la seva dignitat i als seus interessos nacionals, polítics i socials.

Es en aquest sentit que les forces polítiques de Catalunya, que integren aquest organisme, conscients que una lluita democràtica implica la conquesta de les llibertats nacionals i d'unes llibertats polítiques indispensables, i coneixedors que la lluita en contra del franquisme o de qualsevol règim que pugui ser instaurat sense una prèvia consulta popular, apareix relligada a la de la resta dels pobles que integren el mosaic plurinacional de l'Estat espanyol, fan la següent :

DECLARACIO

Queda constituïda la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya, oberta a tots els grups polítics catalans que lluiten per la llibertat, per tal de proposar al país una alternativa democràtica enfront del règim franquista. Aquesta Comissió proclama condició indispensable que el sistema polític del futur sigui aquell que el poble hagi conquerit mitjançant l'expressió autèntica de la seva voluntat.

Per tal que sigui possible aquesta expressió de la voluntat popular dins d'unes autèntiques condicions de llibertat, la Comissió que signa aquesta Declaració propugna i defensa l'obertura d'un període de transició sense signe institucional definit en el qual quedin establertes les regles fonamentals d'un Estat democràtic, és a dir :

- 1) Llibertats democràtiques : llibertat de consciència, llibertat d'expressió, llibertat de premsa, llibertat d'associació, llibertat de reunió, llibertat de manifestació, sufragi universal i garanties individuals.
- 2) Amnistia general, que haurà d'afectar les responsabilitats polítiques fins al moment de la promulgació de l'amnistia.
- 3) Llibertat sindical, la qual cosa significa el dret dels treballadors a organitzar-se lliurement, amb independència dels patrons, dels governs i dels partits polítics.
- 4) Dret de vaga.
- 5) Adopció de mesures immediates per tal de millorar la situació de les masses treballadores, i per a resoldre els problemes més urgents que el país té plantejats en els aspectes social i econòmic ; ensenyament, política de salaris, sistemes de treball, col·legiació professional, assistència social, sanitària i de previsió.
- 6) Restabliment de l'Estatut Autòmic de Catalunya de l'any 1932, com a base de partida perquè el poble català pugui decidir lliurement el seu futur, reivindicant també el dret que a l'autodeterminació tenen la resta dels pobles de l'Estat espanyol.
- 7) Convocatòria d'unes Corts Constituents elegides per sufragi universal les quals, dins el marc de les llibertats, drets i garanties esmentades en els apartats anteriors, configuraran per al futur les institucions polítiques de l'Estat espanyol, posant fi al període provisional.

Catalunya, desembre del 1969.

PER UNA PETICIO EN DEFENSA DE L'ENSENYAMENT DEL CATALA

Heus ací el text de l'escrit demanant adhesions per una petició al Ministre d'Educació i Ciència en favor de l'ensenyança del català :

« Nombroses persones s'han dirigit a nosaltres manifestant-nos el seu desig que fem arribar, amb la més gran voluntat de diàleg, la nostra veu a l'Excel·lentíssim Sr. Ministre d'Educació i Ciència, en sol·licitud que en el Projecte de Llei General d'Educació, de propera aprovació, l'ensenyança de la llengua catalana dins la seva àrea lingüística trobi un canal adequat, a tots els nivells educatius, d'acord amb l'Enciclica Pacem in Terris, les recomanacions de la UNESCO sobre l'ensenyança de les llengües vernacles i les peticions presentades en el seu dia per l'« Institut d'Estudis Catalans » i les Reals Acadèmies de Bones Lletres, Medicina, Ciències i Farmàcia de Barcelona.

« Aquestes persones, a més, ens suggereixen que invitem corporacions i entitats de Catalunya a unir-se a aquesta gestió,

recordant-nos que alguns de nosaltres tinguerem recentment l'honor d'invitar-les a adherir-se als actes commemoratius de l'Any Fabra, que s'acaba de celebrar amb tan ampla repercussió cívica.

« Evidentment, no podem deixar d'atendre un prec que es refereix a una qüestió que tant interessa al desenvolupament cultural bàsic de tots els qui vivim en terres de llengua catalana.

« Per això, tenim l'honor d'invitar totes les corporacions i entitats de Catalunya a unir-se i participar en aquesta gestió a favor de l'ensenyança normal de la llengua catalana.

« Les adhesions poden dirigir-se a les oficines de l'« Omnium Cultural », Palau Dalmau, carrer Montcada, 20, on serà atesa també qualsevol informació que es desitgi. »

Firmen aquest escrit : **Pau Riera i Sala**, President de l'« Omnium Cultural », **Ramon Fuster Rabés**, Degà del Col·legi de Llicenciats en Lletres i Ciències ; **Josep Ventosa i Palanca**, President del Centre Excursionista de Catalunya ; **Joan Vallvé i Creus**, Degà del Col·legi d'Enginyers Industrials ; **Ferran Muñoz i Sanllehí**, President de l'Orfeó Gracienc ; **Ignasi de Gispert i Jorda**, Degà del Col·legi d'Advocats ; **Xavier Subias i Fages**, Degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Balears, i **Joan A. Maragall i Noble**, President de l'Orfeó Català.

(Traduït al català segons la versió de la premsa de Barcelona. Al moment de cloure la revista, els diaris del Cap i Casal de Catalunya han publicat fins a vuit relacions amb desenes d'entitats i corporacions professionals, artístiques, recreatives, periodístiques, editorials, etc., entre les que figuren els noms de les més prestigioses de Catalunya en les respectives activitats, que han fet pública llur adhesió a la iniciativa proposada.)

PEL RECONeixEMENT DE LA PERSONALITAT NACIONAL DE CATALUNYA

extracte de la Resolució del C.E. del P.S.U.
de Catalunya de gener 1970

« La justa defensa de la personalitat i drets de la nació catalana, de la qual la classe obrera és columna vertebral, ha de ser una de les banderes de combat que cada dia alcem amb més vigor els comunistes i els demòcrates catalans.

« El P.S.U. de Catalunya dóna el seu suport a totes les accions en defensa de la

nostra llengua, de la nostra cultura que, com el recent escrit d'una sèrie d'organitzacions i personalitats catalanes reclamant que sigui instituída l'ensenyança del català, contribueixin a afirmar la realitat de Catalunya com a nació. El nostre Partit entén, no obstant, que aquesta acció ha d'estendre's a l'exigència del dret de l'ensenyament EN català a tots els nivells, la plena llibertat per a l'edició de diaris, revistes i altres publicacions en llengua catalana, ràdio i televisió en català, autèntica autonomia per a la nostra Universitat i altres mesures que posin fi a totes les discriminacions que sofreixen la nostra llengua i la nostra cultura.

« El P.S.U. de Catalunya considera així mateix que cal lliurar una lluita decidida per les llibertats polítiques per al nostre poble, pel dret a la lliure elecció dels ajuntaments i altres òrgans d'administració local, pel restabliment de les nostres institucions i llibertats autonòmiques, pel reconeixement de la personalitat nacional de Catalunya i el dret del seu poble a l'autogovern i a l'autodeterminació... »

(De la Resolució del Comitè Executiu del P.S.U. de Catalunya de gener 1970.)

MINISTERIO DE CULTURA

autonomía, la solución de los temas Educación pe
EQUILIBRIO
 las en 1960 a | Un olvido: **ABSOLUCIÓN**
DERECHOS HUMANOS DE TRABAJO
 representatividad, **IGUALDAD** Libertad
 participación "NUEVA FAS" II promoción

legítimos intereses (

Si
 estimeu
 la PAU

1961

del NADAL
 d'enguany:
 demaneu
 un NOM

SENTENCIAS
 cárcel de
 Acusado de DE PRISION
 de PROCESO PA.
político
 DETENCIONES

«EXILIADOS» DE
 VICTIMAS
 LA GUERRA
 3 detenidos
CONDENAS
 total libertad de

AMNISTIA!
 PAX CHRISTI - BARCELONA